

EU REPORT 2014

ZPRÁVA O FINANČNÍM ŘÍZENÍ PROSTŘEDKŮ

EVROPSKÉ UNIE V ČR

Nejvyšší kontrolní úřad

Jankovcova 2

170 04 Praha 7

tel.: +420 233 045 111

fax: +420 220 808 094

www.nku.cz

Obsah

Seznam použitých zkratk	3
Shrnutí	6
A. Obecné informace	9
A.1 Aktuální vývoj v oblasti hospodaření s prostředky rozpočtu EU	9
A.1.1 Koordinovaná opatření hospodářské politiky EU	9
A.1.2 Posilování rozpočtového dohledu	10
A.1.3 Víceletý finanční rámec	10
A.1.4 Přistoupení ČR k evropskému stabilizačnímu mechanismu	11
A.2 Struktura rozpočtu EU a jeho vztah k ČR	11
A.2.1 Příjmy rozpočtu EU	11
A.2.2 Výdaje rozpočtu EU	13
A.2.3 Rozpočet EU ve vztahu k ČR	14
A.3 Výroční zprávy Evropského účetního dvora za rozpočtový rok 2012	17
A.4 Aktuální vývoj v oblasti ochrany finančních zájmů EU	18
A.5 Preventivní a nápravné aktivity k ochraně rozpočtu EU 2012	19
A.6 Zjišťovací mise poslanců Evropského parlamentu v ČR	21
B. Sektorové záležitosti	22
B.1 Příjmy EU	22
B.1.1 Aktuální vývoj v oblasti příjmů EU	22
B.1.2 Kontrolní činnost NKÚ v oblasti příjmů	23
B.1.3 Auditní činnost orgánů EU	24
B.1.4 Ochrana finančních zájmů EU a boj proti podvodům	24
B.2 Společná zemědělská politika a společná rybářská politika	26
B.2.1 SZP a SRP v ČR	26
B.2.2 Kontrolní činnost NKÚ v oblasti SZP a SRP	29
B.2.3 Auditní činnost EÚD	30
B.2.4 Reforma společné zemědělské politiky a společné rybářské politiky	33
B.2.5 Změny zákonů o zemědělství a o Státním zemědělském intervenčním fondu	34
B.3 Politika soudržnosti EU	34
B.3.1 Aktuální vývoj politiky soudržnosti v ČR	34
B.3.2 Programové období 2014–2020	42

B.4 Ostatní finanční nástroje EU	43
B.4.1 Ostatní finanční nástroje EU v ČR	44
B.4.2 Finanční řízení a kontrola	45
B.4.3 Ochrana finančních zájmů EU	46
C. Ostatní aktivity NKÚ v oblasti finančního řízení	47
C.1 Právní otázky	47
C.1.1 Doporučení NKÚ ke změnám právního prostředí	47
C.1.2 Právní předpisy pro oblast výkaznictví	48
C.2 Mezinárodní aktivity NKÚ	49
C.2.1 Auditní činnost	49
C.2.2 Mezinárodní spolupráce v rámci aktivit Kontaktního výboru	50
D. Prameny a literatura	52
Použité internetové servery:	55
E. Přílohy	56

Redakční poznámka:

Redakční uzávěrka *Zprávy o finančním řízení prostředků Evropské unie v ČR za rok 2013* (dále jen „*EU report 2014*“) byla stanovena k datu 15. dubna 2014. Uváděné informace a číselné přehledy převzaté z českých zdrojů přinášejí skutečnosti roku 2013, případně čerstvé novinky z počátku roku 2014. Informace o aktivitách spojených s hospodařením a kontrolou rozpočtu EU příslušnými orgány a institucemi EU se rovněž věnují roku 2013. Poslední dostupná data oficiálně publikovaná Evropskou komisí a dalšími institucemi EU v rámci výročních zpráv a statistických přehledů se až na drobné výjimky týkají rozpočtového roku 2012.

Seznam použitých zkratk

AO	auditní orgán (Ministerstvo financí, odbor 52 – Auditní orgán)
BRH	nejvyšší kontrolní instituce Spolkové republiky Německo (Bundesrechnungshof)
CRR	Centrum pro regionální rozvoj ČR
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DAS	prohlášení o věrohodnosti (Déclaration d'assurance)
DG Empl	Generální ředitelství pro zaměstnanost (Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion)
DG Mare	Generální ředitelství pro námořní záležitosti a rybnářství (Directorate-general for Maritime Affairs and Fisheries)
DG Regio	Generální ředitelství pro regionální politiku (Directorate-General for Regional Policy)
DPH	daň z přidané hodnoty
EFRR	<i>Evropský fond pro regionální rozvoj</i>
EK	Evropská komise
ENRF	<i>Evropský námořní a rybářský fond</i>
EP	Evropský parlament
EPSAS	evropské účetní standardy pro veřejný sektor (<i>European Public Sector Accounting Standards</i>)
ES	Evropská společenství
ESF	<i>Evropský sociální fond</i>
ESI fondy	evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EÚD	Evropský účetní dvůr
EZFRV	<i>Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova</i>
EZZF	<i>Evropský zemědělský záruční fond</i>
FS	<i>Fond soudržnosti</i>
FTT	daň z finančních transakcí (<i>Financial Transaction Tax</i>)
GAEC	standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu (<i>Good Agroenvironmental Condition</i>)
GFŘ	Generální finanční ředitelství ČR
HDP	hrubý domácí produkt
HND	hrubý národní důchod
IOP	<i>Integrovaný operační program</i>
IPA	předvstupní nástroj (<i>Instrument for Pre-accession Assistance</i>)
IPSAS	mezinárodní účetní standardy pro veřejný sektor (<i>International Public Sector Accounting Standards</i>)

IROP	<i>Integrovaný regionální operační program</i>
ISPA	<i>Nástroj předvstupních strukturálních politik (Instrument for Structural Policies for Pre-accession)</i>
IZM	<i>Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí</i>
KA	kontrolní akce
Komise	Evropská komise
KZ	kontrolní závěr
LPIS	evidence využití zemědělské půdy (<i>Land Parcel Information System</i>)
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NIK	nejvyšší kontrolní instituce Polské republiky (Najwyższa Izba Kontroli)
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NOK	Národní orgán pro koordinaci (je začleněn do struktury MMR)
OP	operační program
OPD	operační program <i>Doprava</i>
OP LZZ	operační program <i>Lidské zdroje a zaměstnanost</i>
OP PIK	operační program <i>Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost</i>
OP PPR	operační program <i>Praha – pól růstu ČR</i>
OPR	operační program <i>Rybářství 2007–2013</i>
OPTP	operační program <i>Technická pomoc</i>
OP VaVpl	operační program <i>Výzkum a vývoj pro inovace</i>
OPVK	operační program <i>Vzdělávání pro konkurenceschopnost</i>
OP VVV	operační program <i>Výzkum, vývoj a vzdělávání</i>
OPZ	operační program <i>Zaměstnanost</i>
OPŽP	operační program <i>Životní prostředí</i>
PAS	pověřený auditní subjekt
PCO	platební a certifikační orgán (odbor Ministerstva financí Národní fond)
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
PRV	<i>Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013</i>
Rada	Rada Evropské unie
ROP	regionální operační program(y)
ROP MS	<i>Regionální operační program Moravskoslezsko</i>
RP	rámcový program
RR	regionální rada regionu soudržnosti

ŘO	řídící orgán
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic ČR
SAI	nejvyšší kontrolní instituce (Supreme Audit Institution[s])
SAPS	jednotná platba na plochu (Single Area Payment Scheme)
SF	strukturální fondy
SMR	povinné požadavky na hospodaření (<i>Statutory Management Requirements</i>)
SOT	společná organizace trhu
SRP	společná rybářská politika
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	společná zemědělská politika
Top-Up	národní doplňkové platby v zemědělství
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
VFR	víceletý finanční rámec

Shrnutí

Obecné informace

- **Komise** v roce 2013 nadále **koordinovala hospodářské politiky členských států** mj. formou doporučení, která členské státy zahrnuly do svých konvergenčních a stabilizačních programů a do národních programů reforem. Dále **Komise vydala dvě nařízení** s cílem zajistit **nápravu rozpočtových schodků prostřednictvím posíleného rozpočtového dohledu** nad členskými státy eurozóny.
- **Víceletý finanční rámec 2014–2020** vstoupil v platnost od 1. ledna 2014.
- **ČR zahájila ratifikační proces** přistoupení ke *Smlouvě o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii* (tzv. **fiskální pakt**).
- **Rozpočet EU** v roce **2012** tvořily **příjmy** v úhrnné výši **139,54 mld. €** a výdaje v úhrnné výši **135,85 mld. €**. **ČR odvedla** do rozpočtu EU více než **1,59 mld. €** a získala z rozpočtu EU (zejména z rozpočtové kapitoly *Udržitelný růst*) téměř **4,53 mld. €**. **Čistá pozice ČR** za rok **2012** tak dosáhla téměř **2,94 mld. €**. MF vyčíslilo čistou pozici ČR za rok **2013** ve výši **3,24 mld. €**, což je **nejlepší výsledek od roku 2004**, tedy od vstupu ČR do EU.
- **EÚD vydal k legalitě a správnosti plateb** z rozpočtu EU na rok 2012 opět **záporný výrok**. Z meziročního porovnání výsledků auditů vyplynulo, že **odhadovaná míra chyb** se u kontrolovaných plateb **zvýšila** z průměrné hodnoty **3,9 %** v roce **2011** na **4,8 %** v roce **2012**. Systémy dohledu a kontroly hodnotil EÚD jako částečně účinné.
- **ČR** v roce **2012** nahlásila Evropskému úřadu pro boj proti podvodům **36 případů podezření na podvod** týkajících se výdajů v úhrnné částce **54,48 mil. €**. **Ve finančním objemu** nahlášených **podezření na podvod** zaujala **druhé místo** mezi členskými státy. Podle **finančního objemu oznámených nesrovnalostí**, který dosáhl částky **1 036,16 mil. €**, se **ČR** na souhrnné částce nesrovnalostí vyčíslené u rozpočtových výdajů za celou EU **podílela 42 %**.
- **Vůči ČR** byly za rok **2012** v rámci sdíleného řízení vypořádány **finanční korekce** ve **výši 125 mil. €**, což v absolutní částce představuje **sedmou pozici** mezi členskými státy EU. Zároveň **ČR oznámila** korekce provedené do konce roku **2012** v oblasti strukturální politiky **z vlastní iniciativy** ve výši **228 mil. €**. Jedná se o **třetí nejvyšší oznámenou částku** mezi všemi členskými státy. Uplatněné korekce mají přímý dopad na státní rozpočet.
- **Evropský parlament** vykonal ve dnech 26.–27. března 2014 v ČR zjišťovací misi zaměřenou na **systematické chyby v řízení a kontrole fondů EU**. Jedním z důvodů návštěvy byla **vysoká míra chybovosti** při užití prostředků ze strukturálních fondů, kterou zjistily audity EÚD i Komise v ČR v roce **2012**. Výsledkem jednání s odpovědnými národními orgány (zejména MF a MMR) bylo navzdory vznesené kritice konstatování, že „**věci se vydaly správným směrem**“. Zpráva o výsledku mise nebyla dosud vydána.

Sektorové záležitosti

Příjmy

- **Komise** usilovala pro období **2014–2020** o změnu způsobu financování rozpočtu EU, navrhla proto zrušit stávající a zavést **nový zdroj z DPH**, zavést **daň z finančních transakcí**, **zvýšit příjmy EU z tradičních vlastních zdrojů** ze 75 % na 90 % a nahradit stávající korekční mechanismus systémem **ročních paušálních plateb**. Důvodem navrhovaných změn je snaha snížit daňové úniky (zejména na DPH) z odhadovaného jednoho bilionu € za rok na zhruba polovinu v roce 2020. Tento návrh však nebyl členskými státy přijat.
- **NKÚ** provedl v roce 2013 **kontrolu zaměřenou na daňové nedoplatky**¹, z nichž výrazně největší podíl tvoří (obdobně jako v celé EU) **nedoplatky na DPH**. Mezi roky 2010 a 2012 vzrostly celkové evidované daňové nedoplatky o téměř 27 % a dosáhly hodnoty **134,74 mld. Kč**, z čehož **nedoplatky na DPH** představovaly částku **82,5 mld. Kč**, tj. více než 61 %.

¹ KA č. 13/02 – *Daňové nedoplatky spravované finančními úřady*.

- **NKÚ** dále provedl **kontrolu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně**² a zjistil, že správa není vykonávána efektivně, neboť je zatížena nadbytečnými správními úkony souvisejícími s promíjením vyměřených odvodů. Výše vyměřených odvodů neodráží intenzitu porušení rozpočtové kázně nebo podmíněk poskytnutí finančních prostředků.

Společná zemědělská a společná rybářská politika

- **Na obě politiky** bylo **v roce 2012** poskytnuto z kapitoly rozpočtu EU *Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi* celkem v přepočtu **31,3 mld. Kč** a **v roce 2013** (dle údajů SZIF) **celkem 28,5 mld. Kč**.
- **NKÚ** v roce 2013 dokončil **kontrolu přímých plateb**³ a vyhodnotil **system implementace a administrace** přímých plateb jako **funkční a účinný**, přesto odhalil některé **nedostatky především v oblasti evidence využití zemědělské půdy (LPIS)**.
- **NKÚ** provedl **za období let 2007 až 2013** celkem **devět kontrolních akcí** zaměřených na SZP nebo SRP a **opakovaně zjišťoval chyby v hodnocení a výběru projektů**, kontrole **přiměřenosti výdajů, nastavení limitů způsobilých výdajů, monitorování plnění cílů a zadávání veřejných zakázek**. U nárokových podpor NKÚ konstatoval **chyby v kontrolních systémech a systémech ukládání sankcí**, zároveň zjistil i **porušování agroenvironmentálních závazků** (norem GAEC a povinných požadavků na hospodaření – SMR).
- **Na základě porovnání** dostupných údajů o implementaci opatření **společné zemědělské politiky a společné rybářské politiky v ostatních členských státech EU** lze konstatovat, že **ČR čerpala prostředky v této oblasti bez výraznějších problémů**.

Strukturální politika

- K dosažení cílů strukturální politiky bylo **na programové období 2007–2013** vyčleněno **pro ČR 26,76 mld. €**, z čehož **bylo do konce roku 2013 vyčerpáno** (žádosti o platbu zaslané Komisi) **celkem 14,41 mld. €**.
- Z hlediska absorpce prostředků **patřila ČR do konce roku 2012 mezi čtyři nejhůře čerpající členské státy EU** a v roce **2013 se situace výrazně nezlepšila**. Přestože se v roce 2013 podařilo vyčerpat ze strukturálních fondů přes **150 mld. Kč**, což je nejvyšší nárůst ve srovnání s předchozími roky, nedosáhlo čerpání alokace programového období 2007–2013 požadovaných **65 %**, ale pouze **cca 54 %**. Lze proto předpokládat, že z důvodu nenaplnění **pravidla n+3** (pro alokaci na rok 2010), resp. **n+2** (pro alokaci na rok 2011) v roce 2013 **bude ČR postižena automatickým zánikem závazku až ve výši 12 mld. Kč**. Pokud v rámci jednání s ČR vezme Komise v úvahu některé objektivní příčiny zpoždění projektů (vliv finanční krize, zasažení území povodněmi, pozastavení projektů z důvodu správních nebo soudních řízení), **může být automaticky zrušen závazek jen ve výši 9 mld. Kč**. V letech 2014 a 2015 musí **ČR usilovat o splnění dalších limitů čerpání** (alokace pro léta 2012 a 2013), jinak **může nenávratně přijít o další prostředky z rozpočtu EU**. Řídící orgány OP odhadovaly v únoru 2014, že **nevyčerpání alokace určené jen pro rok 2012** může vést k automatickému zrušení závazku v hodnotě celkem **až 24,6 mld. Kč**. **ČR tak může nenávratně přijít v přepočtu o více než 36 mld. Kč**.
- V průběhu roku 2013 **NKÚ dokončil celkem deset KA**⁴, jejichž předmětem byly mimo jiné prostředky ze strukturálních fondů, a **jednu KA**⁵, jejímž předmětem byla půjčka od Evropské investiční banky. Opakovaně jako v předchozích letech **NKÚ konstatoval chyby při zadávání veřejných zakázek**, v systému **monitorování projektů, nastavení cílů programů a projektů, chyby funkčnosti řídicích a kontrolních systémů, chyby ve výběru projektů a uplatňování nezpůsobilých výdajů**.
- Na základě výsledků kontrol provedených **v letech 2012 a 2013 podal NKÚ orgánům činným v trestním řízení devět oznámení o podezření ze spáchání trestného činu. Tato oznámení se**

2 KA č. 13/15 – *Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně*.

3 KA č. 13/03 – *Peněžní prostředky určené na přímé platby*.

4 KA č. 12/11, 12/13, 12/18, 12/19, 12/21, 12/35, 12/36, 13/04, 13/12 a 13/14.

5 KA č. 12/27.

týkala celkem 20 kontrolovaných subjektů. Podezření na poškození finančních zájmů EU v oblasti strukturálních operací bylo **druhým nejčastějším** předmětem těchto oznámení.

- **Výsledky kontrol NKÚ a auditů EÚD** i přes některé rozdíly v zaměření a metodách výkonu kontroly **vykazují** v zásadě **typovou shodu ve většině nálezů**.
- **Příprava kohezní politiky** na léta **2014 až 2020 není** k datu redakční uzávěrky této publikace **dokončena** a je zřejmé, že se **opozdí**. ČR povinnost stanovenou nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013⁶, tj. nejpozději do 22. 4. 2014 předložit Komisi návrh *Dohody o partnerství pro programové období 2014–2020*, splnila.

Ostatní finanční nástroje EU

- Prostředky z ostatních finančních nástrojů jsou přidělovány přímo žadatelům na základě **veřejné soutěže** a podmínkou pro získání podpory je vytvoření **partnerství mezi subjekty z různých států a evropská přidaná hodnota**. Výdaje jsou realizovány zejména prostřednictvím **komunitárních programů**; mezi další zdroje financování patří **předvstupní nástroje, Fond solidarity** nebo fondy k naplňování cílů migrační a azylové politiky EU v rámci **programu Solidarita a řízení migračních toků**.
- **Subjekty z ČR nebyly v konkurenci s žadateli z ostatních členských států EU při získávání podpory příliš úspěšné**, neboť **čerpaly pouze cca 80 mil. €**, takže **ČR společně s Polskem a Rumunskem obsadily v přepočtu** proplacené podpory **na jednoho obyvatele** pozici na **konci pořadí úspěšnosti**.

Ostatní aktivity NKÚ

Právní otázky

- **Podněty k úpravám právního prostředí** uplatnil v roce 2013 NKÚ v rámci meziresortních připomínkových řízení k **53 návrhům** z celkem **132 předložených návrhů právních předpisů**. Návrhy na **rozšíření působnosti NKÚ** byly v roce 2013 předloženy formou poslaneckých návrhů z větší části identických s dříve neschválenými vládními návrhy.
- NKÚ opakovaně poukazoval na přetrvávající nejednoznačnost právní úpravy **transferů** v oblasti **financování ze zdrojů EU**, nejednoznačnost se týkala způsobu účtování zmíněných transferů i stanovení okamžiku uskutečnění těchto účetních případů, což má dopad na jejich **zobrazování v účetnictví a vykazování v účetních závěrkách**.

Mezinárodní aktivity

- V roce 2013 byla rozhodující mezinárodní aktivitou bilaterální **spolupráce NKÚ na koordinovaných kontrolách s nejvyššími kontrolními institucemi Polska a Německa**. Kromě toho se NKÚ účastnil aktivit **pracovních skupin Kontaktního výboru**.

6 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.

A. Obecné informace

A.1 Aktuální vývoj v oblasti hospodaření s prostředky rozpočtu EU

A.1.1 Koordinovaná opatření hospodářské politiky EU

V rámci zahájení třetího evropského semestru, jehož cílem je pravidelná koordinace hospodářských politik, přijala Komise *Roční analýzu růstu na rok 2013*⁷ (dále jen „roční analýza 2013“). Prostřednictvím evropského semestru jsou na úrovni EU v prvním pololetí každého roku podrobeny přezkoumání vnitrostátní výsledky a priority při naplňování cílů strategie *Evropa 2020*. V rámci tohoto procesu předkládají jednotlivé členské státy Komisi do poloviny dubna běžného kalendářního roku aktualizované národní programy, k nimž Komise dává svá doporučení.

V roční analýze 2013 Komise stanovila pět hlavních priorit, jež mají vyvést členské státy z krize a obnovit hospodářský růst. Komise došla k závěru, že priority, které byly uvedeny v loňské analýze, zůstávají stále aktuální. I v roce 2013 se tedy měly členské státy soustředit na obdobné priority:

- pokračování v diferencované konsolidaci veřejných financí s příznivými dopady pro růst,
- obnovení běžných úvěrových podmínek pro hospodářství,
- podporování růstu a konkurenceschopnosti pro dnešek i budoucnost,
- řešení nezaměstnanosti a sociálních dopadů krize,
- modernizování veřejné správy.

V závěru roční analýzy 2013 vyzvala Komise členské státy, aby tato doporučení zahrnuly do svých konvergenčních a stabilizačních programů a do národních programů reforem.

ČR předložila Komisi národní program reforem pod názvem *Růst – Konkurenceschopnost – Prosperita* dne 17. dubna 2013 a dne 26. dubna předložila aktualizovaný *Konvergenční program na období 2013–2016*⁸. Komise posuzovala oba programy společně a navrhla Radě doporučit ČR provést opatření v celkem sedmi specifických oblastech.⁹ V souladu s návrhem Komise doporučila Rada České republiky tato opatření:

- Splnit plánovaný rozpočet na rok 2013 tak, aby byl udržitelným způsobem napraven nadměrný schodek a bylo dosaženo strukturálního přizpůsobení uvedeného v doporučeních Rady. Na rok 2014 a roky pozdější posílit a striktně provádět rozpočtovou strategii směřující k dosažení střednědobého rozpočtového cíle. Upřednostnit výdaje podporující růst a mimo jiné včas vyčlenit prostředky na zbývající projekty spolufinancované z fondů EU ve stávajícím finančním rámci.
- Snížit vysokou úroveň zdanění práce přesunem zdanění do oblastí méně omezujících růst (například periodické daně z bydlení a daně z provozu motorových vozidel). Dále zmenšit rozdíly v daňovém zatížení mezi zaměstnanci a osobami samostatně výdělečně činnými. Zlepšit dodržování daňových předpisů a snížit náklady na jejich dodržování vytvořením jednoho inkasního místa a harmonizováním daňových základů pro daň z příjmu fyzických osob a příspěvky na sociální a zdravotní pojištění.
- Zvyšovat zákonem stanovený věk odchodu do důchodu rychleji, než to stanoví stávající právní předpisy, vytvořit jasnou vazbu mezi zákonem stanoveným věkem odchodu do důchodu a nadějí dožití a přezkoumat systém indexace důchodů. Doplnit opatření podporující zaměstnatelnost starších pracovníků a omezit možnosti předčasného odchodu do důchodu, zejména zrušit veřejnou dotaci pro režim předčasného odchodu do důchodu. Přijmout opatření, která by výrazně zlepšila nákladovou efektivnost výdajů na zdravotní péči, zejména na péči v nemocnicích.

7 Sdělení Komise: *Roční analýza růstu na rok 2013*, KOM(2012) 750 v konečném znění ze dne 28. listopadu 2012.

8 *Konvergenční program České republiky (aktualizace duben 2013)* schválený usnesením vlády ČR ze dne 24. dubna 2013 č. 290.

9 *Doporučení Komise pro doporučení Rady k národnímu programu reforem České republiky a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu České republiky na období 2012–2016*, KOM(2013) 353 v konečném znění z 29. května 2013.

- Přijmout opatření k posílení efektivnosti a účinnosti veřejných služeb zaměstnanosti. Výrazně zvýšit dostupnost zařízení péče o děti podporujících sociální začlenění se zaměřením na děti do tří let a zvýšit účast romských dětí, a to zejména přijetím a prováděním zákona o soukromých zařízeních péče o děti a zvýšením kapacity veřejných zařízení péče o děti.
- Zajistit realizaci protikorupční strategie na období 2013–2014. Přijmout služební zákon, který by měl zajistit stabilní, výkonné a profesionální služby státní správy. Zlepšit správu prostředků z fondů EU s ohledem na programové období 2014–2020. Posílit kapacity pro zadávání veřejných zakázek na místní a regionální úrovni.
- Vytvořit ucelený hodnotící rámec vzdělávání na základních školách a podniknout cílené kroky na podporu škol, jež vykazují slabší výsledky. Přijmout opatření ke zlepšení systému akreditace a financování vysokých škol. Zvýšit podíl finančních prostředků přidělovaných výzkumným institucím podle jejich výkonu.
- S využitím probíhajícího přezkumu pokračovat v reformě regulovaných povolání snížením nebo zrušením vstupních bariér a vyhrazených činností, budou-li shledány neodůvodněnými. Přijmout další opatření ke snížení energetické náročnosti budov a průmyslových odvětví.

Na základě schváleného *Konvergenčního programu České republiky (aktualizace duben 2013)* na období 2013–2016 přistoupila ČR k realizaci národního programu reforem a do termínu redakční uzávěrky *EU reportu 2014* provedla některá deklarovaná opatření. Vláda pokračuje v přípravě transpozičních opatření, která v hlavních krocích naváží na dosud neschválené návrhy nezbytných právních předpisů, tj. zejména na návrh novely služebního zákona¹⁰ a návrh zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Řada dalších opatření týkajících se např. posílení boje proti korupci nebo podpory zřizování předškolních zařízení se intenzivně řeší.

A.1.2 Posilování rozpočtového dohledu

V návaznosti na dohodu členských států eurozóny nazvanou *Pakt o stabilitě a růstu* (vztahuje se částečně i na členské státy, které ještě nepřijaly euro jako svou měnu), která zavazuje k omezení schodků rozpočtů a veřejných dluhů dle pevných limitů¹¹, a v návaznosti na přijetí legislativního balíčku k posílení správy ekonomických záležitostí a rozpočtového dohledu v rámci politiky soudržnosti (tzv. six-pack) vstoupil od 30. května 2013 v platnost legislativní dvoubalíček (tzv. two-pack). Základním cílem schválených dvou nařízení¹² je zajištění zdravých veřejných financí (cestou posílení rozpočtového dohledu nad členskými státy eurozóny) a náprava rozpočtových schodků. Počínaje rozpočtovým cyklem pro rok 2014 již byla opatření plně aplikována. Opatření se týkají i členských států, které se potýkají se závažnou finanční nerovnováhou či kterým je preventivně poskytována finanční pomoc. Tyto členské státy budou sledovány Komisí a Evropskou centrální bankou. Na základě tohoto dohledu může Komise následně dospět k závěru, že příslušný stát musí přijmout další opatření, neboť jeho finanční situace by mohla mít výrazně nepříznivé účinky na finanční stabilitu v eurozóně. V těchto případech může Komise navrhnout, aby Rada ministrů doporučila dotčenému členskému státu přijmout nápravná opatření či vypracovat návrh makroekonomického ozdravného programu.

A.1.3 Víceletý finanční rámec

Jednání o finanční perspektivě na období 2014–2020 byla značně komplikovaná. Prvotní návrhy počítaly s rozpočtovými prostředky ve výši 1 025 mld. €, což bylo o 4,8 % více než v předchozím sedmiletém období. Po téměř rok a půl trvajícím jednání přijala Evropská rada v únoru 2013 kompromisní návrh, ve kterém byl strop rozpočtu v cenách roku 2011 stanoven na 960 mld. € na závazky a 908 mld. € na platby. Ve srovnání

10 Zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon).

11 Omezení schodků rozpočtu nejvýše na 3 % HDP a veřejného dluhu nejvýše na 60 % HDP.

12 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 472/2013 ze dne 21. května 2013, o posílení hospodářského a rozpočtového dohledu nad členskými státy eurozóny, jejichž finanční stabilita je postížena či ohrožena závažnými obtížemi. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 473/2013 ze dne 21. května 2013, o společných ustanoveních týkajících se sledování a posuzování návrhů rozpočtových plánů a zajišťování nápravy nadměrného schodku členských států v eurozóně.

s předchozím finančním rámcem pro období 2007–2013 je to o 3,4 % méně v prostředcích na závazky a o 3,7 % méně v prostředcích na platby. K politické dohodě o finální podobě VFR na období 2014–2020 došlo v červnu 2013.

Evropský parlament schválil návrh víceletého finančního rámce 19. listopadu 2013. Pozdní schválení bylo částečně způsobeno požadavky na vyřešení výpadků v platbách EU v roce 2013 a požadavky na navýšení plateb v rozpočtu na rok 2014. VFR pro období 2014–2020¹³ schválila Rada EU na zasedání Rady pro konkurenceschopnost dne 2. prosince 2013. Plán finančního hospodaření vstoupil v platnost 1. ledna 2014. Fungování finančního rámce bude Komisí v roce 2016 přezkoumáno.

A.1.4 Přistoupení ČR k evropskému stabilizačnímu mechanismu

Vláda ČR na svém jednání dne 24. března 2014 vyslovila souhlas s návrhem na přistoupení ČR ke *Smlouvě o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii* (tzv. fiskální pakt). Současně zahájila ratifikační proces, který by měl být dokončen schválením smlouvy v obou komorách Parlamentu ČR ústavní většinou.

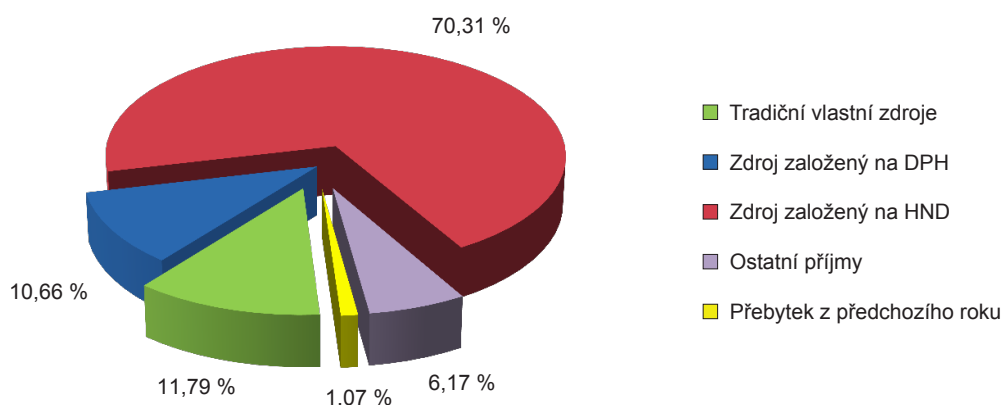
A.2 Struktura rozpočtu EU a jeho vztah k ČR

A.2.1 Příjmy rozpočtu EU

Příjmová strana rozpočtu EU je tvořena především tzv. **vlastními zdroji**, kterými jsou tradiční vlastní zdroje¹⁴, zdroj založený na DPH¹⁵ a zdroj založený na HND¹⁶. Tradiční vlastní zdroje vybírají jménem EU samy členské státy a následně je převádějí do rozpočtu EU. Zdroje založené na DPH a HND jsou financovány z národních rozpočtů členských států. Další zdroje rozpočtu představují tzv. **ostatní příjmy**¹⁷.

Podíl jednotlivých zdrojů na celkových příjmech rozpočtu EU, které **v roce 2012 činily 139,54 mld. €**, ukazuje graf č. 1.

Graf č. 1 – Struktura financování rozpočtu EU v roce 2012

Zdroj: EU budget 2012 – Financial Report, Evropská komise 2013.

13 Nařízení Rady (EU, Euratom) č. 1311/2013 ze dne 2. prosince 2013, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2014–2020.

14 **Tradiční vlastní zdroje** jsou cla vybraná za dovoz produktů pocházejících z nečlenských států EU a dále zemědělské a cukerné dávky. Členské státy odvádějí do rozpočtu EU 75 % z takto získaných peněžních prostředků a zbytek si ponechávají jako náhradu za náklady spojené s jejich výběrem.

15 **Zdroj založený na DPH** vzniká aplikací jednotné procentní sazby (0,30 %) pro všechny členské státy, která je uplatňována na harmonizovaný vyměřovací základ DPH. Celkový objem harmonizovaného základu je omezen úrovní 50 % HND členského státu.

16 **Zdroj založený na HND** je zdroj variabilní. Slouží k dorovnávání rozdílu mezi příjmy a výdaji rozpočtu EU. Jednotná procentní sazba se aplikuje na všechny členské státy, v roce 2012 tato sazba činila téměř 0,76 %.

17 **Ostatní příjmy** tvoří např. přebytek rozpočtu z předchozího roku, pokuty uložené za porušení pravidel hospodářské soutěže či jiných předpisů, daně z příjmů a další odvody od zaměstnanců institucí EU nebo příspěvky nečlenských států do programů EU.

Konečná výše odvodů od jednotlivých členských států je ovlivněna také tzv. **korekčními mechanismy**, na jejichž základě se některým členským státům část jejich příspěvků vrací.

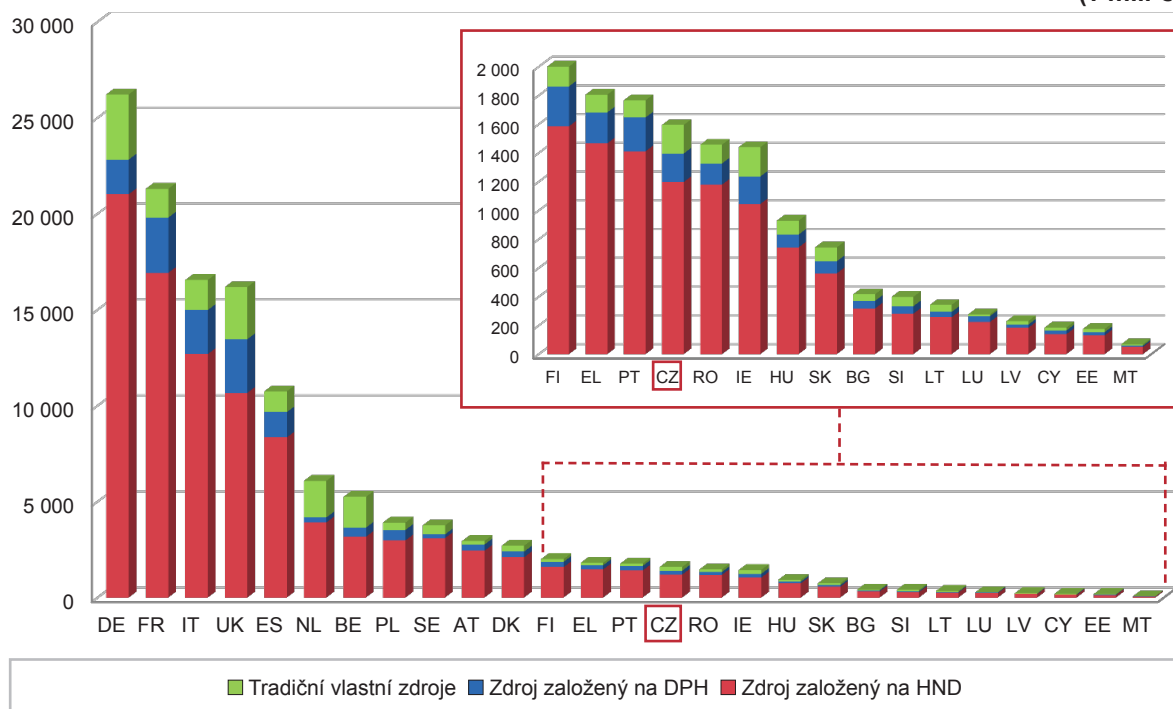
Z těchto opravných nástrojů je finančně nejvýznamnější korekční mechanismus Velké Británie (v roce 2012 činil 3,80 mld. €), který slouží ke snížení rozpočtové nevyváženosti mezi odvody a čerpáním Velké Británie. Náklady na toto opatření nesou ostatní členské státy, a to podle podílu svého HND na HND Evropské unie jako celku, přičemž podíl financování tohoto mechanismu je pro některé členské státy snížen¹⁸.

Přiznáno bylo dále výrazné snížení ročních příspěvků založených na HND pro Nizozemsko (605 mil. €) a Švédsko (150 mil. €). Rovněž byla přijata redukce plateb pro Dánsko, Irsko a Velkou Británii v souvislosti s jejich odmítnutím účasti v některých oblastech právní a bezpečnostní spolupráce. Také tyto výpadky v příjmech musí být financovány ostatními členskými státy podle jejich podílu na HND Evropské unie jako celku.¹⁹

Pro období 2007–2013 byla sazba uplatňovaná na zdroj z DPH stanovena pro Rakousko na 0,225 %, pro Německo na 0,15 % a pro Nizozemsko a Švédsko na 0,10 %. Ostatní státy hradily jednotnou sazbu 0,3 %.

Následující graf zachycuje strukturu příjmů rozpočtu EU podle jednotlivých členských států po zohlednění všech korekčních mechanismů.

Graf č. 2 – Platby jednotlivých členských států do rozpočtu EU v roce 2012 (s detailním výřezem)
(v mil. €)

Zdroj: EU budget 2012 – Financial Report, Evropská komise 2013.

Použité zkratky: AT – Rakousko, BE – Belgie, BG – Bulharsko, CZ – Česká republika, CY – Kypr, DE – Německo, DK – Dánsko, EE – Estonsko, EL – Řecko, ES – Španělsko, FI – Finsko, FR – Francie, HU – Maďarsko, IE – Irsko, IT – Itálie, LT – Litva, LU – Lucembursko, LV – Lotyšsko, MT – Malta, NL – Nizozemsko, PL – Polsko, PT – Portugalsko, RO – Rumunsko, SE – Švédsko, SI – Slovinsko, SK – Slovensko, UK – Velká Británie.

¹⁸ Financování korekčního mechanismu Velké Británie bylo pro Rakousko, Německo, Nizozemsko a Švédsko sníženo na jednu čtvrtinu jejich podílu. Zbývající tři čtvrtiny tohoto podílu hradí ostatní členské státy podle podílu svého HND na HND Evropské unie jako celku.

¹⁹ Rozhodnutí Rady 2007/436/ES, Euratom, o systému vlastních zdrojů Evropských společenství.

A.2.2 Výdaje rozpočtu EU

Výdajová strana rozpočtu EU je členěna do šesti základních kapitol.

Kapitola **Udržitelný růst** obsahuje dvě podkapitoly, a to *Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost* (zahrnuje aktivity, jako je např. vzdělávání, věda a výzkum nebo rozvoj transevropských sítí) a *Soudržnost pro růst a zaměstnanost* (obsahuje prostředky určené na posilování ekonomické, sociální a územní soudržnosti).

Kapitola **Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi** se týká prostředků určených na zemědělství, rozvoj venkova, rybářství a ochranu životního prostředí.

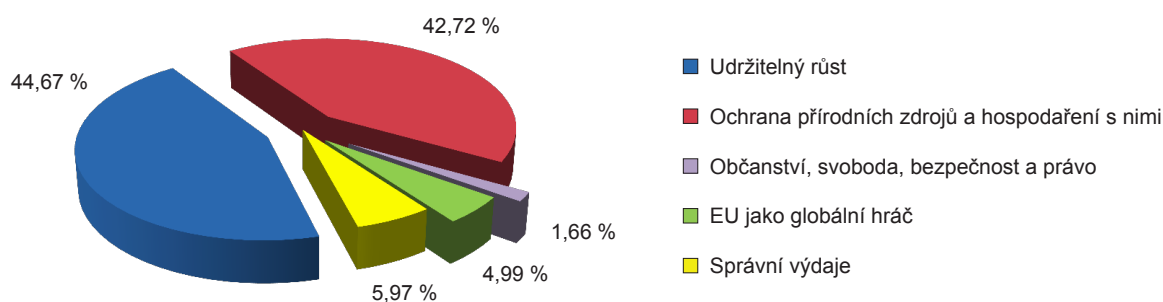
Kapitola **Občanství, svoboda, bezpečnost a právo** je opět členěna do dvou podkapitol, kterými jsou *Svoboda, bezpečnost a právo* (pokrývá např. výdaje na řízení migrace, na boj proti terorismu, na ochranu základních lidských práv či výdaje na soudní spolupráci) a *Občanství* (zahrnuje výdaje na podporu evropské kultury, ochranu spotřebitele a ochranu zdraví obyvatel).

Kapitola **EU jako globální hráč** financuje výdaje určené na vnější politiku EU (přeshraniční aktivity EU, rozšíření EU, bilaterální vztahy a humanitární či rozvojovou pomoc).

Zbývajících dvěma kapitolami jsou **Správní výdaje** a **Výdaje na kompenzace** (v roce 2012 byly kompenzace nulové).

Následující graf ukazuje strukturu výdajů rozpočtu EU v rozpočtovém roce 2012 dle jednotlivých kapitol. **Výdaje činily celkem 135,85 mld. €** (včetně příspěvků na EFTA²⁰ ve výši 0,25 mld. €), přičemž první dvě výše uvedené kapitoly tvořily 87,39 % všech výdajů rozpočtu.

Graf č. 3 – Podíly jednotlivých výdajových kapitol na rozpočtu EU v roce 2012

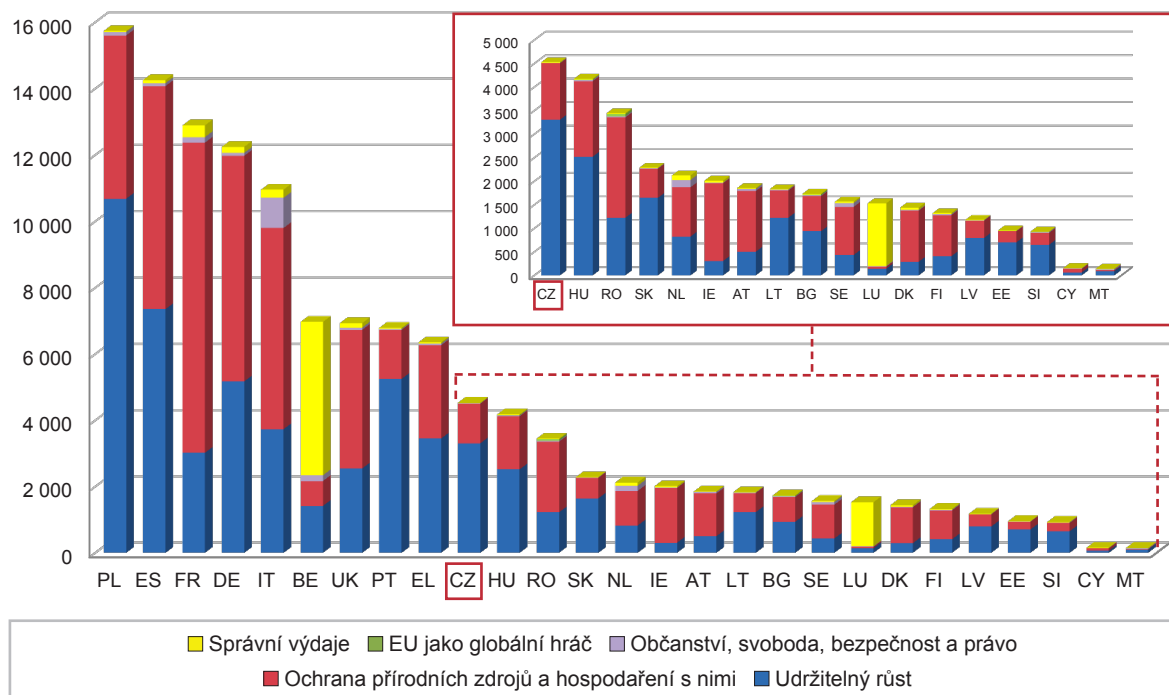

Zdroj: EU budget 2012 – Financial Report, Evropská komise 2013.

Úroveň a strukturu čerpání rozpočtu EU v jednotlivých členských zemích ilustruje další graf.

²⁰ EFTA je Evropské sdružení volného obchodu (European Free Trade Association).

Graf č. 4 – Čerpání jednotlivých členských států z rozpočtu EU v roce 2012 (s detailním výřezem)
(v mil. €)

Zdroj: EU budget 2012 – Financial Report, Evropská komise 2013.

Použité zkratky: viz legenda pod grafem č. 2 na straně 12.

Z grafu č. 4 je patrné, že zatímco u členských států přistoupičích k EU v roce 2004 (a později) stále převažují spíše výdaje směřované do politiky soudržnosti, členové původní EU-15 čerpají rozpočtové prostředky především v rámci kapitoly *Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi*, kam patří mj. SZP

A.2.3 Rozpočet EU ve vztahu k ČR

ČR má obdobně jako ostatní členské státy povinnost přispívat do společného rozpočtu EU. Na druhé straně může čerpat peněžní prostředky z fondů EU především v rámci politiky soudržnosti a SZP.

A.2.3.1 Platby ČR do rozpočtu EU

Za období 2004–2012 přispěla ČR do rozpočtu EU celkem 11,30 mld. €. Následující tabulka uvádí přehled těchto plateb v jednotlivých letech.

Tabulka č. 1 – Přehled plateb z ČR do rozpočtu EU v letech 2004–2012

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkem (v mil. €)	565,2	990,2	1 035,3	1 167,0	1 396,0	1 374,1	1 497,7	1 682,5	1 594,1
Meziroční změna (v %)	x	75,2	4,6	12,7	19,6	-1,6	9,0	12,3	-5,3

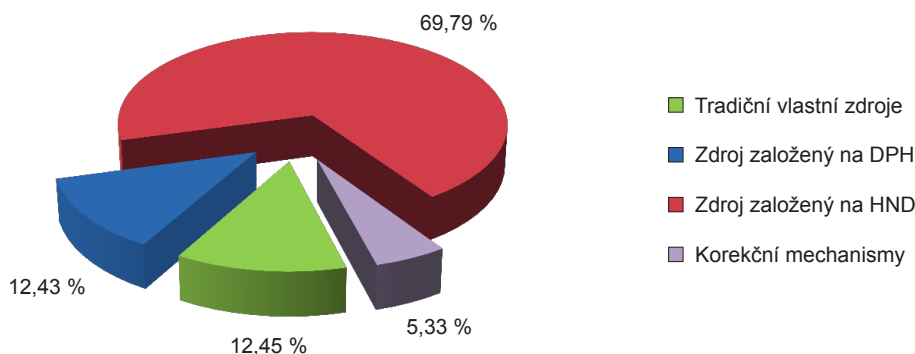
Zdroj: EU budget 2012 – Financial Report a předchozí zprávy o rozpočtu EU, Evropská komise 2005–2013.

Výše plateb ČR do rozpočtu EU v roce 2012 podruhé v historii **poklesla** (poprvé k tomu došlo v roce 2009, kdy se nejvýrazněji projevil vliv celosvětové finanční a ekonomické krize). V roce 2012 se jednalo o pokles poměrně výrazný, a to o 5,3 %, což v peněžním vyjádření představuje více než 88 mil. €. Příčinou meziročního poklesu bylo výrazné navýšení plateb v roce 2011 z důvodu mimořádné revize národních účtů za roky 2004–2010, což se promítlo do navýšení HND ročně cca o 3–4 %. Na základě této revize musela ČR v roce 2011 doplatit dodatečně do rozpočtu EU částku ve výši 4,9 mld. Kč. Dalším důvodem pro meziroční snížení odvodu byla i recese české ekonomiky trvajících po celý rok 2012 a projevující se poklesem HDP, který podle údajů Českého statistického úřadu poklesl v roce 2012 o 1,2 %²¹.

21 Vývoj ekonomiky České republiky v roce 2012, Český statistický úřad 2013.

Procentuální vyjádření struktury celkových plateb ČR do rozpočtu EU v roce 2012 zobrazuje následující graf.

Graf č. 5 – Struktura plateb ČR do rozpočtu EU v roce 2012

Zdroj: EU budget 2012 – Financial Report, Evropská komise 2013.

A.2.3.2 Příjmy ČR z rozpočtu EU

V roce 2012 dosáhly celkové příjmy ČR z rozpočtu EU téměř 4,53 mld. € a zaznamenaly historicky nejvyšší meziroční nárůst, a to o 49,53 %. Tento výrazný rozdíl byl způsoben mj. tím, že v roce 2011 došlo v ČR kvůli pozastavení vybraných operačních programů k razantnímu poklesu čerpání peněžních prostředků z rozpočtu EU o více než 11 % v porovnání s rokem 2010.

Za období let 2004–2012 obdržela ČR z rozpočtu EU celkem téměř 21,31 mld. €. Výši čerpání v jednotlivých letech znázorňuje následující tabulka.

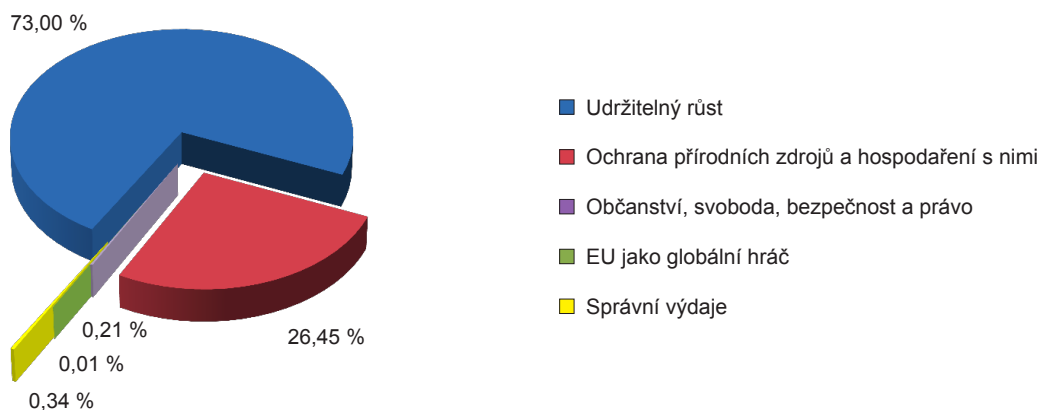
Tabulka č. 2 – Příjmy ČR z rozpočtu EU v letech 2004–2012

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkem (v mil. €)	815,7	1 074,9	1 330,0	1 721,0	2 441,1	2 948,6	3 415,6	3 029,1	4 529,5
Meziroční změna (v %)	x	31,8	23,7	29,4	41,8	20,8	15,8	-11,32	49,53

Zdroj: EU budget 2012 – Financial Report a předchozí zprávy o rozpočtu EU, Evropská komise 2005–2013.

Procentuální vyjádření struktury celkových příjmů ČR z rozpočtu EU v roce 2012 je patrné z následujícího grafu.

Graf č. 6 – Struktura příjmů ČR z rozpočtu EU v roce 2012

Zdroj: EU budget 2012 – Financial Report, Evropská komise 2013.

Z grafu č. 6 je zřejmé, že největší příjem ČR z rozpočtu EU již tradičně pochází z kapitoly *Udržitelný růst*, v jejímž rámci se uskutečňuje **politika soudržnosti**. V roce 2012 to bylo celých 73 % všech příjmů. MF ČR v této souvislosti uvedlo²², že se ČR podařilo vyčerpat všechny prostředky v rámci této kapitoly v souladu s pravidlem n+3.

22 <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/pozice-cr-vuci-rozpocetu-eu/2012/cista-pozice-ceske-republiky-vuci-rozpoc-9386>.

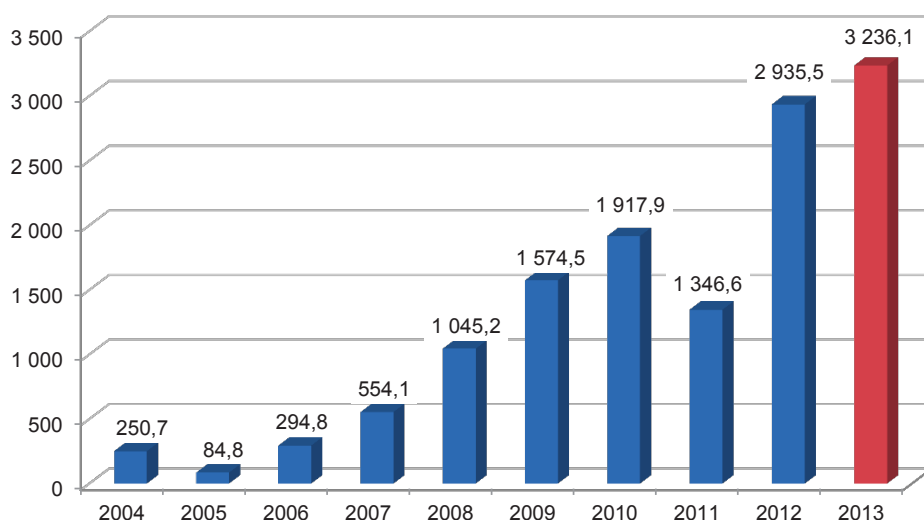
Objemově druhou nejvýznamnější politikou je **SZP** (financovaná z kapitoly *Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi*), na kterou připadlo více než 26 % všech výdajů plynoucích z EU do ČR.

Prostředky získané v rámci těchto dvou politik představovaly více než 99 % celkového čerpání ČR ze zdrojů EU.

A.2.3.3 Čistá pozice ČR v rámci EU

ČR se řadí k členským státům, u nichž příjmy z rozpočtu EU pravidelně převyšují jejich odvody. Je tedy tzv. **čistým příjemcem**. Graf č. 7, který vychází z oficiálních zdrojů EU, zobrazuje vývoj **čisté pozice ČR** v letech 2004–2012. Poslední sloupec grafu znázorňuje čistou pozici za rok 2013 podle údajů MF.

Graf č. 7 – Čistá pozice ČR v letech 2004–2012, resp. 2013 (v mil. €)

Zdroj: *EU budget 2012 – Financial Report* a předchozí zprávy o rozpočtu EU, Evropská komise 2005–2013; údaje MF za rok 2013 zveřejněné v únoru 2014.

Graf ukazuje, že **čistá pozice ČR** po propadu o bezmála 30 %, který zaznamenala v roce 2011, **rekordně vzrostla**, a to **na téměř 2,94 mld. €**. Tato hodnota představuje **meziroční vylepšení čisté pozice o 118 %**. Výrazné zlepšení čisté pozice ČR bylo dáno především růstem čerpání ze SF a FS, k němuž došlo po obnovení úhrady uplatněných výdajů z OP *Doprava* a OP *Životní prostředí*.

Celkově **čistá pozice ČR za roky 2004–2012 přesáhla hranici 10,00 mld. €**, což v přepočtu činí více než 259,74 mld. Kč²³.

V únoru 2014 MF zveřejnilo údaje²⁴, dle kterých se v rozpočtovém roce 2013 čistá pozice ČR opět vylepšila, a to na 3,24 mld. € (celkem za roky 2004–2013 více než 13,24 mld. €). Celkové příjmy z rozpočtu EU činily 4,84 mld. € a celkové platby ČR do rozpočtu EU 1,60 mld. €. Tyto údaje nebyly do vydání *EU reportu 2014* ze strany Komise dosud publikovány, přesto lze očekávat, že oficiální data EU další růst čisté pozice ČR potvrdí. Přes poměrně vysoké platby získané z rozpočtu EU v roce 2013 však nebylo dosaženo takové míry čerpání alokace (limit 65 %), aby ČR eliminovala uplatnění pravidla n+3/n+2, které znamená automatické zrušení závazku podle nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (obecné nařízení). Podrobně viz část B.3.1.1.

23 Pro přepočet byl použit průměrný kurz za rok 2012 dle České národní banky: 25,974 Kč/€.

24 <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/pozice-cr-vuci-rozpocetu-eu/2013/cista-pozice-ceske-republiky-vuci-rozpoc-17026>.

A.3 Výroční zprávy Evropského účetního dvora za rozpočtový rok 2012

EÚD přijal na svém zasedání dne 5. září 2013 soubor výročních zpráv za rozpočtový rok 2012 zahrnující výroční zprávu o plnění rozpočtu, zprávu o evropských rozvojových fondech a zvláštní zprávy. Tyto zprávy jsou východiskem pro Evropský parlament k udělení absolutoria potvrzujícího, že Komise vykonávala při plnění rozpočtu své povinnosti řádně.

Výroční zpráva o plnění rozpočtu publikovaná 14. listopadu 2013²⁵ obsahuje především DAS Evropského účetního dvora týkající se spolehlivosti roční účetní závěrky EU a legality a správnosti operací, na nichž se tato účetní závěrka zakládá.

V prohlášení o věrohodnosti dospěl EÚD k závěru, že konsolidovaná účetní závěrka EU za rok 2012 zobrazuje věrně ve všech významných (materiálních) ohledech finanční situaci Evropské unie k 31. prosinci 2012, výsledky jejích činností, peněžní toky a změny čistých aktiv za daný rok jsou v souladu s finančním nařízením a s účetními pravidly založenými na mezinárodně uznávaných účetních standardech pro veřejný sektor.

Ve výroku k legalitě a správnosti operací, na nichž se zakládá účetní závěrka za rozpočtový rok 2012, vydal EÚD ve vztahu k příjmům a závazkům výroky konstatující, že příjmy i závazky byly ve všech významných (materiálních) ohledech legální a správné.

K legalitě a správnosti plateb vydal EÚD stejně jako v předchozích letech záporný výrok, neboť dospěl k závěru, že platby, na nichž se zakládá účetní závěrka za rozpočtový rok 2012, byly ve významném (materiálním) rozsahu zatíženy chybami. Dle závěru EÚD byly zkoumané systémy dohledu a kontroly z hlediska zajišťování legality a správnosti plateb částečně účinné. Všechny skupiny politik související s operačními výdaji byly ve významném rozsahu zatíženy chybami, přičemž nejpravděpodobnější míra chyb²⁶ činila dle odhadu EÚD 4,8 %. Tento odhad představuje její poměrně výrazné meziroční zvýšení (v roce 2011 byla vyčíslena na 3,9 %).

Shrnutí výsledků celkového posouzení systémů dohledu a kontroly za jednotlivé oblasti rozpočtu uvádí následující tabulka.

Tabulka č. 3 – Shrnutí zjištění týkajících se správnosti operací za rok 2012

Skupina politik	Auditované operace (v mil. €)	Počet testovaných plateb	Nejpravděpodobnější míra chyb (v %)	Četnost chyb ²⁷ (v %)	Posouzení systémů dohledu a kontroly
Zemědělství: podpora trhu a přímá podpora	44 546	180	3,8	41	Částečně účinné
Rozvoj venkova, životní prostředí, rybolov a ochrana zdraví	14 994	177	7,9	63	Částečně účinné
Regionální politika, energetika a doprava	40 735	180	6,8	49	Částečně účinné
Zaměstnanost a sociální věci	13 404	180	3,2	35	Částečně účinné
Vnější vztahy, pomoc a rozšíření	6 616	174	3,3	23	Částečně účinné
Výzkum a jiné vnitřní politiky	10 667	150	3,9	49	Částečně účinné
Správní a jiné výdaje	9 985	151	0,0	1	Účinné
Platby zaúčtované do výdajů celkem	140 947	1 192	4,8	38	Částečně účinné
Příjmy celkem	139 541	55	0,0	0	Účinné

Zdroj: výroční zpráva EÚD o plnění rozpočtu za rozpočtový rok 2012.

²⁵ Úřední věstník Evropské unie ze dne 14. listopadu 2013, část IV. Informace.

²⁶ Nejpravděpodobnější míra chyb je vážený průměr procentuálně vyjádřených měr chyb zjišťovaných na vzorku. EÚD se s 95% pravděpodobností domnívá, že míra chyb v souboru se pohybuje mezi dolní a horní hranicí povolené (akceptovatelné) míry chyb.

²⁷ Četnost chyb udává, jak velký podíl kontrolovaného vzorku je zatížen vyčíslitelnými nebo nevyčíslitelnými chybami.

Z meziročního porovnání výsledků auditů provedených EÚD vyplývá, že odhadovaná míra chyb u kontrolovaných plateb se zvýšila ve všech skupinách politik kromě skupiny politik „*správní a jiné výdaje*“. Trend pravidelného meziročního nárůstu odhadované míry chyb je patrný již od roku 2010.

ČR je ve výroční zprávě o plnění rozpočtu zmíněna mezi příklady zavedení paušálních finančních oprav s dopadem na členský stát. Na základě závažných nedostatků zjištěných v roce 2011 ve fungování systémů řízení a kontroly u OPŽP a OPD se Komise a české orgány dohodly na paušální opravě (5 % v případě OPŽP a 10 % v případě OPD) u všech výdajů, které příslušný řídicí orgán příjemcům proplatil do 31. srpna 2012. České orgány zároveň souhlasily s tím, že v následujících „*prohlášeních o výdajích*“ zasílaných Komisi tuto dohodnutou opravu odečtou, a sníží tak objem prostředků, které Komise daným příjemcům proplatí.

Další zmínka o ČR uvádí příklad chyby týkající se způsobilosti výdajů v rámci skupiny politik „*rozvoj venkova, životní prostředí, rybolov a ochrana zdraví*“ – zde byla chyba způsobena nedodržováním agroenvironmentálních požadavků.

A.4 Aktuální vývoj v oblasti ochrany finančních zájmů EU

Komise v červenci 2013 publikovala výroční zprávu za rok 2012²⁸ o opatřeních k ochraně finančních zájmů EU a boji proti podvodům. Zpráva obsahuje kromě informací o výsledcích opatření přijatých Komisí a členskými státy rovněž doporučení k řešení problémů a rizik zjištěných analýzou dat.

Členské a kandidátské státy v roce 2012 nahlásily Komisi celkem 13 436 podezření na podvod a jiných nesrovnalostí²⁹ s dopadem na rozpočet EU ve výši cca 3,36 mld. €. Počty případů a souhrnné částky nahlášených nesrovnalostí podle jednotlivých výdajových oblastí i oblasti příjmů jsou patrné z následující tabulky.

Tabulka č. 4 – Počty a částky oznámených podezření na podvod a ostatních nesrovnalostí v rámci EU za rok 2012

Oblast výdajů / oblast příjmů	Počet podezření na podvod	Objem podezření na podvod v mil. €	Počet ostatních nesrovnalostí	Objem ostatních nesrovnalostí v mil. €
Zemědělství	143	59,0	1 036	63,0
Rozvoj venkova	61	9,0	1 228	51,0
Rybolov	4	0,7	74	13,0
Jiné (bez údajů)	0	0,0	9	1,0
Přírodní zdroje celkem	208	68,7	2 347	128,0
Strukturální fondy 2000–2006	81	40,0	862	719,0
Politika soudržnosti 2007–2013	198	159,3	3 216	1 577,0
Politika soudržnosti celkem	279	199,3	4 078	2 296,0
ISPA 2000–2006	27	44,5	204	45,0
IPA 2007–2013	6	0,3	17	1,0
Předvstupní fondy celkem	33	44,8	221	46,0
Přímé výdaje	29	2,0	1 648	119,0
Výdaje celkem	549	314,8	8 294	2 589,0
Příjmy celkem (tradiční vlastní zdroje)	682	77,6	3 912	370,0

Zdroj: zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Ochrana finančních zájmů Evropské unie – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2012*.

²⁸ Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Ochrana finančních zájmů Evropské unie – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2012*, KOM(2013) 548 v konečném znění ze dne 24. července 2013.

²⁹ Členské státy mají za povinnost oznámit Komisi podezření na podvod a všechny nesrovnalosti přesahující částku 10 000 € ze zdrojů EU.

Celkové nahlášené nesrovnalosti představovaly 2,3 % rozpočtových výdajů a 2,1 % vybraných tradičních vlastních zdrojů. Ve srovnání s rokem 2011 se sice počet případů zvýšil jen mírně (6 %), avšak finanční dopad vzrostl o 77 %. Na zvýšení se podílely jen tzv. ostatní nesrovnalosti, neboť podezření na podvod zůstala v meziročním srovnání na stejné úrovni, a to jak z hlediska četnosti hlášení, tak co do finančního vyjádření.

Nárůst objemu ostatních nesrovnalostí byl zaznamenán v oblasti příjmů i v oblasti výdajů, a to konkrétně výdajů na politiku soudržnosti. Komise přičítá tuto skutečnost zvýšeným aktivitám souvisejícím s čerpáním alokace pro programové období 2007–2013 a především auditní činnosti útvarů Komise a jejím výsledkům, které členské státy oznámily až v roce 2012. V této souvislosti je zmiňována rovněž ČR, u které by měla téměř polovina oznámených částek pocházet z finančních oprav provedených po auditech realizovaných útvary Komise.

Z přílohy č. 1 výroční zprávy za rok 2012, která obsahuje údaje o hlášených podezřeních na podvod za jednotlivé členské státy, vyplývá, že **ČR v průběhu roku oznámila celkem 36 případů s podezřením na podvod týkajících se výdajů v úhrnné částce 54 478 847 €.** Z toho dva případy v částce 31 028 € se týkaly oblasti zemědělství a zbývajících 34 případů v úhrnné částce 54 447 819 € se týkalo výdajů na politiku soudržnosti. V oblasti příjmů nebyl hlášen žádný případ podezření na podvod. **Ve finančním objemu nahlášených podezření na podvod zaujala ČR mezi členskými státy druhé místo.** Komise konstatovala, že ČR patří ke skupině šesti zemí, které vedou ve schopnosti odhalovat podvody ve výdajové oblasti.

Z přílohy č. 2 výroční zprávy za rok 2012 obsahující údaje o nesrovnalostech, které nebyly hlášeny jako podezření na podvod, je zřejmé, že **ČR v roce 2012 oznámila celkem 657 nesrovnalostí týkajících se výdajů v úhrnné částce 1 036 156 953 €.** Z toho se zemědělství týkalo 106 případů v úhrnné částce 2 420 077 €, rybolovu dva případy vyčíslené na 202 636 € a politiky soudržnosti 549 případů v úhrnné částce 1 033 534 240 €. **Ve finančním objemu oznámených nesrovnalostí zaujala ČR čelné místo a na celkové částce nesrovnalostí u výdajů se podílela 42 %. V oblasti příjmů nahlásila ČR za rok 2012 celkem 69 nesrovnalostí v úhrnné částce 2 921 712 €, čímž se naopak zařadila mezi členské státy s nejnižší oznámenou částkou.**

Celkové hodnocení pozice ČR jen na základě výše uvedeného kvantitativního vyjádření by bylo přinejmenším zavádějící zejména proto, že ČR je Komisí zmiňována jako jeden z členských států, které aktivně přijaly doporučení formulovaná ve výroční zprávě za rok 2011³⁰. Objektivně vyšší míra chybovosti u výdajů financovaných ze SF a FS na straně jedné je doprovázena intenzivními kroky národních implementačních orgánů v nalézání a oznamování nesrovnalostí na straně druhé. Srovnání s ostatními členskými státy je obtížné vzhledem k odlišným přístupům k odhalování a řešení podvodů vyplývajícím z právních a organizačních rozdílů mezi jednotlivými členskými státy.

A.5 Preventivní a nápravné aktivity k ochraně rozpočtu EU 2012

Komise na základě požadavku Evropského parlamentu³¹ vydala zprávu³², ve které podává přehled legislativních nástrojů pro identifikaci a řešení administrativních chyb, nesrovnalostí a podezření na podvod a uvádí odhadované částky vztahující se jak k roku 2012, tak i souhrnně k jednotlivým programovým obdobím.

Z údajů obsažených ve zprávě vyplývá, že v rámci sdíleného řízení dosáhly v roce 2012 finanční korekce a vratky za SZP, strukturální politiku, oblasti vnitřních politik a vnějších politik a administrativních výdajů souhrnné částky 4 419 mil. €, což představovalo 3,2 % z celkových plateb za rok 2012. Na této částce

30 ČR v rámci boje proti podvodům a jiným nesrovnalostem přijala správná opatření spočívající např. v zintenzivnění sledování řídicími orgány, v přísnějším finančním auditu a aktualizaci metodických příruček, zlepšení zákona o veřejných zakázkách, zlepšení opatření k zpětnému získávání neoprávněných plateb, přijetí nových legislativních a správních opatření k předcházení podvodům a přijala také opatření zlepšující správu podpory zemědělství apod.

31 Rezoluce Evropského parlamentu v dokumentu A7-0116/2013 ze dne 17. dubna 2013.

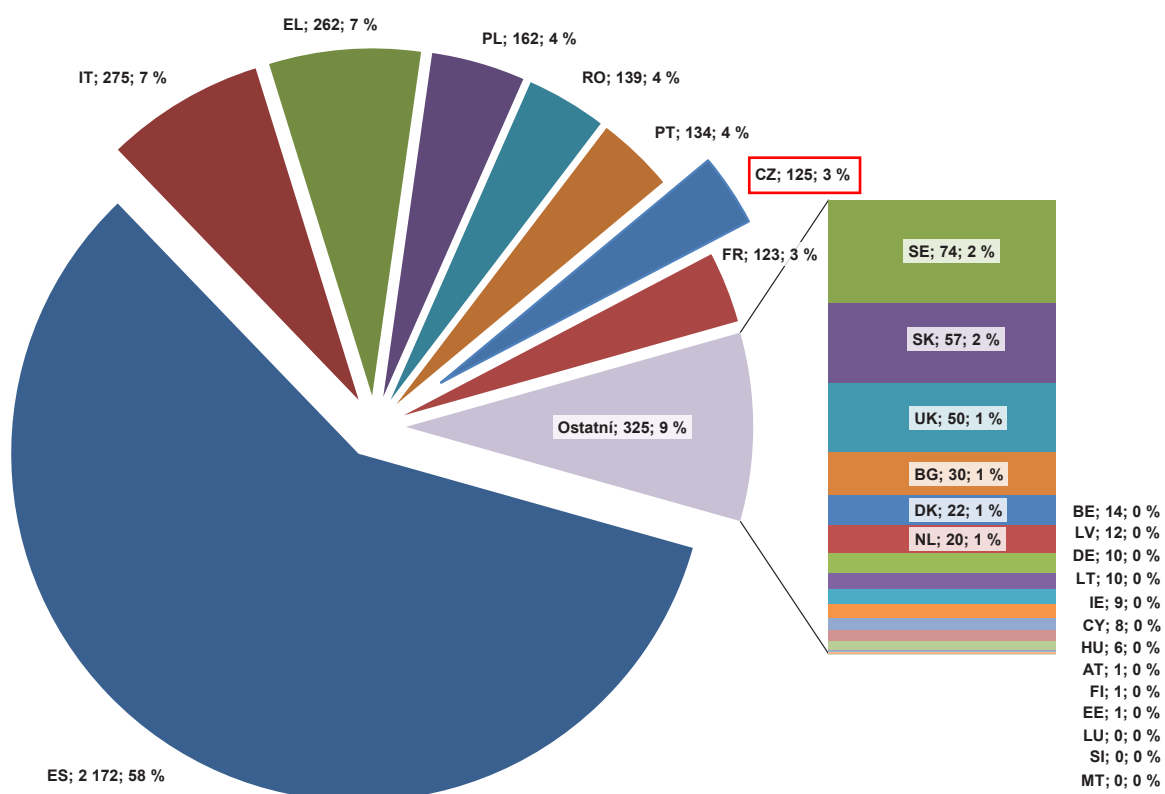
32 Sdělení Komise Evropskému parlamentu: *Ochrana rozpočtu EU do konce roku 2012*, KOM(2013) 682 ze dne 26. září 2013.

se více než polovinou podílely finanční korekce a vratky uskutečněné u operací financovaných z EFRR. Meziroční srovnání ukázala, že oproti letům 2009 až 2011, kdy celková hodnota finančních korekcí a vrátek dosahovala cca 2 mld. €, se v roce 2012 tato hodnota zvýšila na více než dvojnásobek. Za uvedeným zvýšením je dramatický nárůst hodnot finančních korekcí v oblasti strukturální politiky v souvislosti s uzavíráním programového období 2000–2006 v případě Španělska a zrychlením procesu uplatňování finančních korekcí u probíhajících programů³³.

Finanční korekce a vratky uplatněné v rámci sdíleného řízení mají přímý dopad na národní rozpočty členských států, neboť nezpůsobilé výdaje mající za následek možnou ztrátu rozpočtu EU musí být hrazeny z národních rozpočtů. Finanční korekce uplatněné vůči ČR v roce 2012 dosáhly 125 mil. € a týkaly se především operací financovaných z EFRR. Tato částka zároveň představovala podíl 2,8 % z celkových plateb uhrazených České republice z rozpočtu EU a téměř 3,3 % z celkových finančních korekcí realizovaných v rámci 27 členských států EU. Z hlediska objemu finančních korekcí tak ČR zaujala v EU sedmou pozici.

V následujícím přehledu jsou seřazeny jednotlivé členské státy podle objemu finančních korekcí uskutečněných v roce 2012.

Graf č. 8 – Finanční korekce realizované v roce 2012 v rámci sdíleného řízení členskými státy (s detailním výřezem) (v mil. €)

Zdroj: Sdělení Komise Evropskému parlamentu: *Ochrana rozpočtu Evropské unie do konce roku 2012*, KOM(2013) 682 ze dne 26. září 2013, tabulka 6.2.2, str. 14.

O tom, že výdaje na politiku soudržnosti EU jsou více zatíženy chybami než výdaje uskutečněné v rámci ostatních politik, svědčí i oznamování finančních korekcí provedených členskými státy na základě vlastní iniciativy. Podle údajů publikovaných v pracovním dokumentu Komise oznámily členské státy kumulativně do konce roku 2012 jen za oblast politiky soudržnosti programového období 2007–2013 finanční korekce ve výši 1 652 mil. €. ČR oznámila korekce ve výši 228 mil. €. Z hlediska oznámené částky tak zaujala dokonce třetí pozici za Německem a Španělskem.

³³ Do konce roku 2006 se do oblasti strukturální politiky zahrnovalo rovněž financování opatření v oblastech rybníkářství a rozvoje venkova.

A.6 Zjišťovací mise poslanců Evropského parlamentu v ČR

Ve dnech 26.–27. března 2014 proběhla v ČR zjišťovací mise poslanců výboru pro kontrolu rozpočtu Evropského parlamentu zaměřená na systémové chyby v řízení a auditu fondů EU. Cílem této mise bylo zjistit, jaké kroky učinily příslušné orgány ČR ke snížení míry chybovosti při nakládání s prostředky ze strukturálních fondů, a to zejména z EFRR, v období od projednávání absolutoria k rozpočtu EU za rok 2011. Důvodem k provedení šetření byla rovněž skutečnost, že v roce 2012 proběhlo v EP slyšení náměstka ministra financí ČR o příčinách vysoké míry chybovosti a o opatřeních navrhaných Komisí a ČR v *akčním plánu*³⁴ k jejímu snížení. Poslanci EP jednali s českými orgány odpovědnými za nastavení, koordinaci a řízení systému podpory programů z oblasti politiky soudržnosti financovaných z rozpočtu EU (MF, MMR, MD, MŽP a ROP *Severozápad*).

Výsledná zpráva ze zjišťovací mise nebyla do data redakční uzávěrky *EU reportu 2014* oficiálně zveřejněna.

Na nedostatky, které vedly k přijetí *akčního plánu*, NKÚ opakovaně upozorňoval v kontrolních protokolech odpovědné subjekty a v publikovaných kontrolních závěrech i veřejnost. Na problematiku omezené nezávislosti PAS poukazoval NKÚ v kontrolních závěrech z KA č. 11/17, 12/02, 12/06 a 12/13. Na nedostatky systému řešení nesrovnalostí a vymáhání neoprávněně vyplacených částek upozornil NKÚ např. v kontrolním závěru z KA č. 11/27. Otázky spojené se zvýšením kvality řídicí kontroly prováděné řídicími orgány a zprostředkujícími subjekty byly předmětem celé řady kontrol prováděných NKÚ. Jednalo se např. o KA č. 12/13, 12/19, 12/21 a 13/04, v nichž byla hodnocena účinnost řídicího a kontrolního systému. Problematice nedostatečné administrativní kapacity implementačních orgánů a vysoké fluktuaci jejich zaměstnanců se NKÚ věnoval v kontrolních závěrech z KA č. 08/06 a 12/13.

V řadě případů však k nálezům NKÚ nebyla přijata odpovídající opatření k nápravě. Přitom na chyby upozorňoval NKÚ opakovaně i ve svých analytických zprávách, především v EU reportech vydaných v letech 2010–2013.

34 Pro zlepšení systému řízení a kontroly byl vládou ČR přijat a Komisí schválen *akční plán* obsahující zjednodušeně 5 bodů: centralizaci auditního orgánu, zlepšení výkonu a ověřování výsledků auditů realizovaných auditním orgánem, strategii zajištění lidských zdrojů, úpravy systému hlášení a šetření nesrovnalostí a zlepšení systému primárních kontrol zajišťovaných orgány odpovědnými za implementaci (viz *EU report 2013*, str. 31 a 34).

B. Sektorové záležitosti

B.1 Příjmy EU

B.1.1 Aktuální vývoj v oblasti příjmů EU

V návaznosti na strategii rozvoje evropského hospodářství do roku 2020 předložila Komise v červnu 2011 návrh víceletého finančního rámce na období 2014–2020, ve kterém mj. navrhla, aby se způsob financování rozpočtu změnil. Požadovala zavedení nových zdrojů příjmů rozpočtu, které by měly částečně nahradit příspěvky založené na HND jednotlivých členských států, a některé další změny:

- ukončení platnosti stávajícího zdroje z DPH;
- zavedení daně z finančních transakcí (FTT), přičemž v návrhu rozhodnutí je stanovena maximální procentní sazba pro FTT;
- zavedení nového zdroje z DPH jako podílu na DPH za dodání zboží a služeb, za intrakomunitární nákup zboží či dovoz zboží podléhajícího základní sazbě DPH, přičemž v každém členském státě by tento podíl neměl překročit dva procentní body základní sazby;
- zvýšení příjmů EU z tradičních vlastních zdrojů ze 75 % na 90 % (viz dále);
- nahrazení stávajícího korekčního mechanismu systémem ročních paušálních plateb, které by byly časově omezeny na období finančního rámce EU.

Budoucnost vlastních zdrojů pro rozpočet EU prozatím zůstala nedořešena. V únoru 2013 se Evropská rada dohodla³⁵ na některých změnách v systému vlastních zdrojů pro období 2014–2020. Až do nového rozhodnutí Rady o vlastních zdrojích však zůstane současný systém vlastních zdrojů zachován, pouze kompenzace nákladů, kterou si členské státy mohou v souvislosti s výběrem tradičních vlastních zdrojů ponechat, se sníží z 25 % na 20 % a bude provedena dílčí úprava korekčních mechanismů³⁶. Přes přijaté úpravy stávajícího systému příjmů EU se nadále diskutuje o radikálnějších úpravách, jejichž prostřednictvím by došlo ke zkvalitnění systému výběru vlastních zdrojů.

Evropská rada vyzvala Radu, aby pokračovala v práci na návrhu nového vlastního zdroje založeného na DPH s cílem učinit jej co možná nejjednodušší a nejtransparentnější. Smyslem úprav by mělo být i posílení vazby mezi strukturou nového zdroje založeného na DPH s politikou EU v oblasti DPH a skutečně dosahovanými příjmy z DPH. Konstrukce nového zdroje má také zajistit rovné zacházení s daňovými poplatníky ve všech členských státech.

Rozhodnutím Rady 2013/52/EU³⁷ byla po souhlasu Evropského parlamentu ze dne 12. prosince 2012 povolena posílená spolupráce v oblasti daně z finančních transakcí 11 členskými státy. V únoru 2013 předložila Komise návrh na zavedení FTT v režimu posílené spolupráce³⁸. Obecné cíle tohoto návrhu vycházejí z původního návrhu Komise z roku 2011³⁹, který však nebyl podpořen všemi členskými státy. Na rozdíl od původního návrhu určeného pro všechny členské státy se nový návrh soustředí na stanovení společné struktury daně a společná ustanovení o daňové povinnosti v rámci posílené spolupráce 11 členských států. Daň by měla zatížit každou transakci s finančními nástroji mezi finančními institucemi, přičemž nově by se měla uplatnit tzv. zásada rezidence⁴⁰ a zásada místa emise⁴¹. Členské státy zúčastněné v posílené spolupráci v oblasti FTT posoudí, zda by se tato daň mohla stát základem pro další nový vlastní zdroj rozpočtu EU.

35 Závěry Evropské rady (víceletý finanční rámec) ze dne 7. a 8. února 2013, EUCO 37/13.

36 Podrobnosti viz kapitola A.2.

37 Rozhodnutí Rady 2013/52/EU ze dne 22. ledna 2013, kterým se povoluje posílená spolupráce v oblasti daně z finančních transakcí.

38 Návrh směrnice Rady, kterou se provádí posílená spolupráce v oblasti daně z finančních transakcí, KOM(2013) 71 ze dne 14. února 2013.

39 Návrh směrnice Rady o společném systému daně z finančních transakcí a změně směrnice 2008/7/ES, KOM(2011) 594 ze dne 28. září 2011.

40 Daň by měla být splatná vždy, je-li kterákoli ze stran transakce usazena v členském státě uplatňujícím posílenou spolupráci nebo jedná-li kterákoli ze stran z pověření strany usazené v členském státě uplatňujícím posílenou spolupráci.

41 Finanční nástroje vydané v členských státech uplatňujícím posílenou spolupráci budou při obchodování zdaněny i v případě, že subjekt, který s nimi obchoduje, v žádném z těchto států usazen není.

Důsledky zavedení daně by se tedy měly do jisté míry projevit i exteritoriálně, tedy mimo oblast posílené spolupráce, např. i v ČR (jejíž subjekty často nakupují cenné papíry např. v Německu). ČR zavedení FTT od začátku odmítá a uvádí, že EU by z mnoha důvodů neměla získat právo vybírat daně. Na systému FTT odmítly participovat rovněž Lucembursko, Malta a Velká Británie. V červenci 2013 Evropský parlament návrh na zavedení FTT v režimu posílené spolupráce podpořil.

Na základě společného prohlášení Rady, Evropského parlamentu a Komise⁴² vznikla speciální analytická skupina složená ze zástupců Evropského parlamentu, Komise a Rady za účelem provést přezkum dosavadního systému vlastních zdrojů. Tato speciální skupina by měla pracovat až do roku 2016, kdy Komise na základě výsledků této práce posoudí, zda je nová reforma systému vlastních zdrojů EU vhodná pro následující finanční perspektivu.

B.1.2 Kontrolní činnost NKÚ v oblasti příjmů

NKÚ provedl v roce 2013 kontrolu zaměřenou na daňové nedoplatky. Kontrolní akcí č. 13/02 bylo zjištěno, že mezi roky 2010 a 2012 vzrostly celkové evidované daňové nedoplatky o téměř 27 %, přičemž úspěšnost vymáhání dosáhla jen cca 9 %. Největší podíl daňových nedoplatků (více než 61 %) tvoří nedoplatky na DPH, které k 31. 12. 2012 dosáhly částky 82 505 mil. Kč. Ke konci dubna 2013 finanční úřady jako správci daně evidovaly např. 77 plátců daně, jejichž nedoplatky na DPH byly vyšší než 100 mil. Kč. Tyto subjekty celkem na DPH dlužily cca 25,7 mld. Kč, tedy asi třetinu všech evidovaných nedoplatků na DPH. Čtyřicet pět těchto dlužníků přitom sídlí na virtuálních adresách nebo nesídlí na adrese uvedené v obchodním rejstříku, případně je nelze zkontaktovat.

NKÚ se v roce 2014 opětovně zaměří na kontrolu DPH a posoudí dopady legislativních změn na výběr této daně. Plánovaná KA č. 14/17 mj. prověří využívání nově zavedených institutů přenesení daňové povinnosti v tuzemsku a ručení za nezaplacenou daň, u kterých MF odhadlo pozitivní dopad na příjmy státního rozpočtu za tři roky ve výši 6,9 mld. Kč. Kalkulace dopadů počítala s omezením daňových úniků po zavedení uvedených opatření.

V roce 2013 provedl NKÚ také kontrolu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně⁴³. Jednalo se o následnou kontrolu ke KA ukončené v roce 2011⁴⁴, v níž NKÚ zjistil, že tato činnost nebyla vykonávána efektivně, neboť celý systém produkoval nadbytečné správní úkony související s promíjením odvodů za porušení rozpočtové kázně. Tyto správní úkony zatěžovaly jak dotčené správní orgány, tak i příjemce finančních prostředků ze státního rozpočtu nebo finančních prostředků z EU. Netransparentnost promíjení odvodů byla kritizována i ze strany Komise⁴⁵.

V KA č. 13/15 NKÚ dále zjistil, že i přes snížení procenta prominutí vyměřených odvodů za porušení rozpočtové kázně v období od roku 2011 do doby ukončení kontroly NKÚ je správa těchto odvodů i nadále neehospodárná a neefektivní. Kontrolou bylo zjištěno, že přetrvává stav, kdy výše vyměřených odvodů za porušení rozpočtové kázně neodráží stupeň závažnosti porušení zákona nebo podmínek poskytnutí finančních prostředků. Generální finanční ředitelství pak tuto disproporci napравuje formou promíjení odvodů.

Komise v listopadu 2007 vydala pro programová období 2000–2006 a 2007–2013 pokyny⁴⁶ ke stanovení finančních oprav, které se použijí v případě zjištění nesrovnalostí v postupech při zadávání veřejných zakázek spolufinancovaných ze SF a FS. Pokyny obsahují typ nesrovnalosti a doporučenou opravu (sazbu).

42 Společné prohlášení Rady Evropské unie o vlastních zdrojích, 15997/13 ADD 1, ze dne 25. listopadu 2013.

43 KA č. 13/15 – *Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně*.

44 KA č. 10/08 – *Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně*.

45 *Akční plán pro zlepšení fungování řídicích a kontrolních systémů pro strukturální fondy v České republice ze dne 20. března 2012, důvodová zpráva k návrhu novely zákona č. 218/2000 Sb., ze dne 22. srpna 2013.*

46 *Pokyny ke stanovení finančních oprav, které se použijí pro výdaje spolufinancované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v případě nedodržení pravidel pro veřejné zakázky, ze dne 29. listopadu 2007, COCOF 07/0037/03-CS.*

Pokud nesrovnalosti zjistí při kontrolách orgány členských států, jsou povinny provést nezbytné opravy. Komise doporučuje, aby členské státy uplatňovaly stejná kritéria a sazby i pro nesrovnalosti zjištěné při kontrolách s jiným zaměřením, než je oblast zadávání veřejných zakázek, přičemž nevyklučuje použití přísnějších opatření. Finanční opravy se provádějí zrušením celého nebo části poskytnutého příspěvku EU.

Výsledky kontroly ukázaly, že pokyny Komise byly v ČR zohledněny v pokynech Generálního finančního ředitelství⁴⁷, a to pro účely promíjení odvodů. Přitom sazby uváděné v pokynech Komise se týkají vyměření odvodu, a nikoliv jeho prominutí. Dále kontrola ověřila, že pokyny Komise je možné v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb.⁴⁸ využít při vyměření odvodu jen v tom případě, že aplikaci těchto pokynů a současně také výši oprav zohlední poskytovatel již v rozhodnutí o poskytnutí dotace. Pokud této možnosti poskytovatel nevyužije, odvod se vyměří procentní srážkou, případně srážkou ve výši porušení rozpočtové kázně.

B.1.3 Auditní činnost orgánů EU

V prosinci 2013 vydala Komise zprávu⁴⁹, jejímž účelem bylo posoudit fungování elektronického systému pro dohled nad přepravou zboží podléhajícího spotřební dani v režimu s podmíněným osvobozením od spotřební daně (EMCS⁵⁰) a zhodnotit uplatňování pravidel správní spolupráce v oblasti spotřebních daní. V EU jsou nejčastěji uplatňovány spotřební daně z alkoholických nápojů, tabákových výrobků a energetických produktů (motorová nafta, benzín, elektřina, zemní plyn, uhlí a koks). Komise vyhodnotila, že systém EMCS i správní spolupráce v oblasti spotřebních daní fungují uspokojivě. Zúčastněné strany nicméně navrhly oblasti ke zlepšení, např. propojení systému EMCS s aplikacemi pro oblast cel, větší standardizaci dokladů v rámci havarijního režimu systému a zlepšení některých funkcí EMCS. Termín legislativní reformy je předpokládán na rok 2015.

B.1.4 Ochrana finančních zájmů EU a boj proti podvodům

EU uvádí, že daňové úniky představují jeden bilion eur ročně, a proto si stanovila cíl snížit tuto ztrátu (daňový deficit) do roku 2020 na polovinu. Dne 2. března 2012 Evropská rada vyzvala Radu a Komisi, aby vypracovaly návrhy konkrétních způsobů zlepšení boje proti daňovým únikům a daňovým podvodům, a to i ve vztahu k třetím zemím. V prosinci 2012 Komise předložila *akční plán*⁵¹, který stanovuje 34 opatření včetně dvou doporučení k posílení boje proti agresivnímu daňovému plánování a dalším jevům negativně ovlivňujícím výběr daní. Komise doporučila, aby členské státy vypracovaly soubor kritérií, podle kterých by určily tzv. daňové ráje a zapsaly je na černou listinu zemí, se kterými nebude podporována spolupráce. Evropský parlament v květnu 2013 zdůraznil potřebu vypracování celoevropské strategie boje proti daňovému deficitu, kam by byla zařazena i jednoznačná definice daňových rájů. Podle Evropského parlamentu by se členské státy měly zaměřit také na preventivní opatření a spolupráci s rozvojovými zeměmi, které zatím nejsou daňovými ráji.

Druhé doporučení z *akčního plánu* se týká tzv. agresivního daňového plánování a navrhuje způsoby pro zamezení praktik vyhýbání se placení daní. Komise vyzvala členské státy k tomu, aby posílily dohody o zamezení dvojího zdanění, a doporučuje použít společné obecné pravidlo proti zneužívání daňové optimalizace. *Akční plán* dále navrhuje zavést kód daňových poplatníků a evropské daňové identifikační číslo, vytvořit platformu pro dobrou správu daňových záležitostí a rozšířit síť EUROFISC⁵² pro rychlou výměnu informací o spáchání podvodu týkajícího se DPH na oblast přímých daní. Od 1. ledna 2013 je aplikován standardní formulář, prostřednictvím kterého dochází k výměně informací, oznamování a k zpětné vazbě v oblasti zdanění (formulář je dostupný ve všech jazycích).

47 Pokyn GFŘ-D-9 ze dne 27. června 2012 a pokyn GFŘ-D-11 ze dne 1. srpna 2012.

48 Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

49 Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 3. prosince 2013, o fungování elektronického systému pro dohled nad přepravou zboží podléhajícího spotřební dani v režimu s podmíněným osvobozením od spotřební daně a o uplatňování pravidel správní spolupráce v oblasti spotřebních daní podle čl. 8 odst. 3 rozhodnutí č. 1152/2003/ES, čl. 45 odst. 1 směrnice 2008/118/ES, čl. 35 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 2073/2004 a nařízení Rady (EU) č. 389/2012, KOM(2013) 850 ze dne 3. prosince 2013.

50 Excise Movement and Control System.

51 Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Akční plán pro posílení boje proti daňovým podvodům a únikům*, KOM(2012) 722 ze dne 6. prosince 2012.

52 EUROFISC je síť pro rychlou výměnu cílených informací mezi členskými státy.

Pro posílení boje proti podvodům a daňovým únikům přijala EU zvláštní právní nástroje s cílem provádět automatickou výměnu informací mezi daňovými správami členských států EU. Dne 1. ledna 2013 vstoupila v platnost směrnice Rady o vzájemné spolupráci v oblasti daní⁵³, kterou si vynutila potřeba vzájemné pomoci členských států při řešení problémů souvisejících s mobilitou daňových poplatníků, přeshraničními transakcemi a internacionalizací finančních nástrojů. Vzhledem k vysokým ztrátám způsobeným daňovými úniky přistoupila EU k rozšíření automatické výměny informací⁵⁴ o položky jako dividendy, kapitálové zisky, jiné finanční příjmy a zůstatky na účtech. Fakticky by tak mělo zaniknout bankovní tajemství. Rozšířená automatická výměna informací by měla fungovat od 1. ledna 2015. Pět evropských zemí (Francie, Itálie, Německo, Španělsko a Velká Británie) se s USA dohodlo na poskytování informací o zahraničních účtech za účelem daňové správy. Tato dohoda by měla být základem pro propagaci systému automatické výměny informací ve světě.

V červenci 2013 přijala Rada dvě směrnice, které novelizují směrnici o společném systému DPH⁵⁵. První⁵⁶ se týká tzv. mechanismu rychlé reakce, tj. rychlého rozhodnutí Komise o povolení výjimky k přenosu daňové povinnosti (z poskytovatele zdanitelného plnění na jeho příjemce) v případech náhlých a masivních daňových podvodů. Druhá směrnice⁵⁷ umožňuje uplatnit mechanismus přenesení daňové povinnosti na taxativně stanovené druhy zboží a služeb s vysokým rizikem podvodů. Platnost směrnic je dočasná, budou platit do roku 2018 a jejich účelem je prevence podvodů s DPH.

V souladu s akčním plánem boje proti podvodům byla v listopadu 2013 navržena revize směrnice Rady o mateřských a dceřiných společnostech⁵⁸, kterou by došlo k zamezení zneužívání rozdílů mezi zeměmi EU v přístupu ke zdaňování přesunů peněz mezi mateřskými společnostmi a společnostmi dceřinými. Komise také připravuje revizi směrnice o zdanění příjmů z úspor (směrnice Rady 2003/48/ES), která by se nově měla týkat také příjmů z investičních fondů, inovativních finančních nástrojů, trustů nebo nadací, a revizi tzv. třetí směrnice proti praní špinavých peněz (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES).

V ČR byly návrhy opatření pro boj s daňovými úniky a daňovými podvody do zákona o DPH⁵⁹ implementovány především zákonem č. 502/2012 Sb.⁶⁰ Tato tzv. technická novela zavedla od 1. ledna 2013 povinnost zveřejňování bankovních účtů používaných pro ekonomickou činnost, základní měsíční zdaňovací období, doplnění evidence pro účely DPH o daňová identifikační čísla dodavatelů, institut nespolehlivého plátce⁶¹, ručení příjemce zdanitelného plnění při dodání pohonných hmot⁶² a ručení oprávněného příjemce⁶³. V souvislosti s odloženou účinností nastává pro plátce DPH povinnost podávat daňová přiznání, přihlášku k registraci k DPH a oznámení o změně registračních údajů od 1. ledna 2014.

Další novela zákona o DPH provedená zákonným opatřením č. 344/2013 Sb.⁶⁴ zavádí zpřesnění ručení příjemce zdanitelného plnění. Příjemce nově ručí tehdy, pokud úhrada za toto plnění překračuje

53 Směrnice Rady 2011/16/EU, o správní spolupráci v oblasti daní a o zrušení směrnice 77/799/EHS.

54 Návrh směrnice Rady ze dne 12. června 2013, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o povinnou automatickou výměnu informací v oblasti daní, KOM(2013) 348.

55 Směrnice Rady 2006/112/ES, o společném systému daně z přidané hodnoty.

56 Směrnice Rady 2013/42/EU, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o mechanismus rychlé reakce proti podvodům v oblasti DPH.

57 Směrnice Rady 2013/43/EU, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o volitelné a dočasné používání mechanismu přenesení daňové povinnosti ve vztahu k dodání některého zboží a poskytnutí některých služeb s vysokým rizikem podvodů.

58 Návrh směrnice Rady ze dne 25. listopadu 2013, kterou se mění směrnice 2011/96/EU o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států, KOM(2013) 814.

59 Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

60 Zákon č. 502/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

61 Identifikuje plátce porušující závažným způsobem povinnosti v souvislosti s platbou DPH, u nichž nemůže správce daně zrušit jejich registraci.

62 Příjemce ručí za nezaplacenou DPH, pokud není o poskytovateli zdanitelného plnění zveřejněna předepsaným způsobem informace, že je zapsán v registru Celní správy ČR jako distributor pohonných hmot.

63 Za DPH ručí oprávněný příjemce, kterému vznikla v souvislosti s přijetím zboží podléhajícího spotřební dani povinnost přiznat a zaplatit DPH. Oprávněný příjemce ručí za DPH, která nebyla zaplacená osobou, jež pro něj toto zboží pořídila z jiného členského státu EU.

64 Zákonné opatření Senátu č. 344/2013 Sb., o změně daňových zákonů v souvislosti s rekodifikací soukromého práva a o změně některých zákonů.

dvojnásobek částky zákonem limitované pro platbu v hotovosti, tj. 700 tis. Kč. Ručení příjemce bylo touto novelou omezeno na případy zvýšeného rizika neodvedení DPH a potenciálních negativních dopadů na příjmy veřejných rozpočtů.

B.2 Společná zemědělská politika a společná rybářská politika

Obě politiky jsou financovány z výdajové kapitoly rozpočtu EU *Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi*. Podle údajů zveřejněných Komisí⁶⁵ se tato kapitola na celkových výdajích za rok 2012 podílela 42,7 % a z hlediska objemu byla druhou nejvýznamnější. Oproti rozpočtům EU z předchozích let ji na čelní pozici poprvé v historii vystřídala stále posilující kapitola *Udržitelný růst* a tento trend pokračoval i v roce 2013.

Výdaje na SZP jsou hrazeny z *Evropského zemědělského záručního fondu* (přímé platby a dotace v rámci SOT) a z *Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova* (dotace na PRV). SRP je financována z *Evropského rybářského fondu*.

B.2.1 SZP a SRP v ČR

V roce 2013 bylo dle údajů SZIF v ČR v rámci SZP vyplaceno 32,59 mld. Kč, z toho prostředky EU činily přibližně 28,4 mld. Kč a národní podíl dosáhl téměř 4,2 mld. Kč. Již od roku 2010 výdaje na oblast SZP postupně klesají. Finančně nejvýznamnější oblastí výdajů zůstávají přímé platby, na druhém místě je následuje PRV, u nějž v posledních třech letech dochází k poklesu výdajů. Výdaje v jednotlivých oblastech SZP za rok 2013 zobrazuje následující tabulka. Na realizaci OP *Rybářství 2007–2013* bylo v roce 2013 vyplaceno 77,33 mil. Kč.

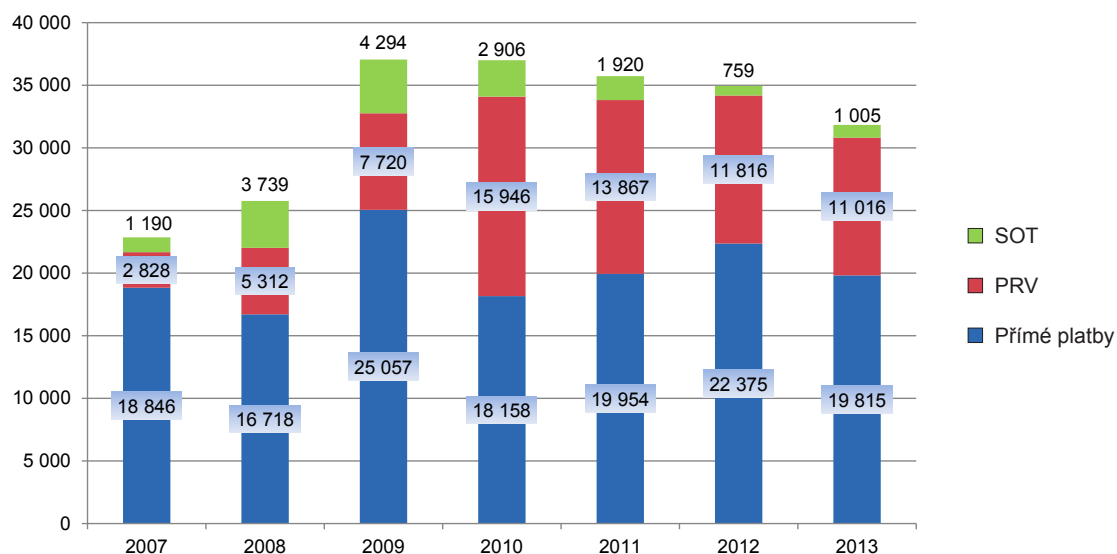
Tabulka č. 5 – Přehled prostředků vyplacených v hlavních oblastech SZP za rok 2013 (v tis. Kč)

Oblast výdaje	ČR	EU	Celkem
Přímé platby	450 581	19 364 180	19 814 761
Společná organizace trhu	640 752	363 757	1 004 509
Program rozvoje venkova vč. splátky půjčky PGRLF na PRV	3 090 577	8 627 717	11 718 294
Horizontální plán rozvoje venkova	12 635	39 419	52 054
Celkem	4 194 545	28 395 073	32 589 618

Zdroj: podklady SZIF.

Výši dotací vyplacených v ČR v hlavních oblastech SZP v letech 2007–2013 souhrnně uvádí následující graf.

65 EU budget 2012 – Financial Report, Evropská komise 2013.

Graf č. 9 – Peněžní prostředky vyplacené v rámci SZP v letech 2007–2013 (v mil. Kč)

Zdroj: výroční zprávy SZIF za roky 2007 až 2012, podklady SZIF – přehled vyplacených finančních prostředků SZIF v hlavních oblastech SZP v roce 2013.

B.2.1.1 Přímé platby

Přímé platby jsou s ohledem na objem vyplacených prostředků nejdůležitější kategorií podpor, které plynou do zemědělství ČR ze zdrojů EU. Objemově největší součástí přímých plateb je jednotná platba na plochu (SAPS), je vyplácena na hektar obhospodařované zemědělské půdy vedené v *evidenci využití zemědělské půdy* (LPIS) a je plně hrazena z prostředků EU. Do roku 2013 ČR postupně z národních zdrojů navýšovala přímé platby pomocí národní doplňkové podpory (tzv. Top-Up) až na úroveň přímých plateb poskytovaných ve státech EU, které se staly jejími členy před rokem 2004. V roce 2013 tak ČR dosáhla (při započítání národních plateb Top-Up) 100 % úrovně plateb poskytovaných v těchto členských státech Evropské unie (EU 15).

Rozpis peněžních prostředků vyplacených v ČR v roce 2013 na přímé platby je uveden v tabulce č. 6.

Tabulka č. 6 – Přehled prostředků vyplacených na přímé platby v roce 2013 (v tis. Kč)

Přímé platby	ČR	EU	Celkem
SAPS	0	18 498 805	18 498 805
Top-Up	450 581	0	450 581
Oddělená platba za cukr	0	84 207	84 207
Oddělená platba za rajčata	0	4 430	4 430
Zvláštní podpora	0	776 738	776 738
Celkem	450 581	19 364 180	19 814 761

Zdroj: podklady SZIF.

Ve srovnání s rokem 2012 došlo k poklesu výdajů na přímé platby o 2,56 mld. Kč, a to u všech typů této podpory. Snížení se nejvýrazněji projevilo u plateb oddělených od produkce, tj. u oddělené platby za cukr, u platby za rajčata a národních doplňkových plateb (Top-Up).

B.2.1.2 Společná organizace trhu

SOT se týká jednotlivých zemědělských prvovýrobků a výrobků po prvním zpracování a slouží zejména k omezení výkyvů cen, které platí zpracovatel nebo konečný spotřebitel za nákup těchto výrobků. K tomuto účelu se využívají různé nástroje jako například finanční podpory, dotace, produkční kvóty, intervenční nákupy, podpora skladování a podpora propagace zemědělských produktů.

Tabulka č. 7 – Přehled prostředků vyplacených na SOT v roce 2013

(v tis. Kč)

Opatření SOT	ČR	EU	Celkem
Finanční podpory	119 653	208 875	328 528
Dotace a odvody	258 804	131 444	390 248
Vývozní subvence	0	489	489
Intervenční nákupy ⁶⁶	250 000	0	250 000
Podpora propagace zemědělských výrobků	11 126	18 545	29 671
Ostatní související výdaje ⁶⁷	1 169	4 404	5 573
Celkem	640 752	363 757	1 004 509

Zdroj: podklady SZIF.

U SOT došlo v roce 2013 v porovnání s rokem 2012 k nárůstu výdajů o cca 245 mil. Kč, avšak po odečtení splátky půjčky na intervenční nákupy, kterou SZIF uhradil, se platby poskytnuté příjemcům pohybovaly ve srovnatelné výši jako v minulém roce. Nejvýznamnějším opatřením jsou dotace a odvody a také finanční podpory, ty jsou poskytovány zejména na programy *Ovoce do škol* a *Podpora spotřeby školního mléka* a dále na SOT s vínem a na vybraný odvod finančních dávek z cukru.

B.2.1.3 Program rozvoje venkova

V roce 2013 pokračovala implementace pěti prioritních os PRV. Přehled dotací vyplacených na PRV v roce 2013 uvádí tabulka č. 8. V oblasti PRV dochází již od roku 2011 k poklesu plateb. Je to dáno ukončováním projektů a naplněním míry alokace u některých opatření, zejména u osy II PRV.

Tabulka č. 8 – Přehled prostředků vyplacených na PRV v roce 2013

(v tis. Kč)

Osa PRV	ČR	EU	Celkem
<i>I – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví</i>	379 635	1 138 899	1 518 534
<i>II – Zlepšování životního prostředí a krajiny</i>	1 299 623	5 198 327	6 497 950
<i>III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova</i>	531 824	1 595 472	2 127 296
<i>IV – Leader</i>	162 535	650 139	812 674
<i>V – Technická pomoc</i>	14 960	44 880	59 840
Celkem	2 388 577	8 627 717	11 016 294

Zdroj: podklady SZIF.

Pozitivně lze hodnotit skutečnost, že k 31. prosinci 2013 bylo proplaceno 79 % celkové alokace na PRV. Míra zazávazkování⁶⁸ dosáhla k témuž dni 91 %. Přehled čerpání PRV ke konci roku 2013 zobrazuje následující tabulka.

Tabulka č. 9 – Přehled čerpání jednotlivých os PRV k 31. 12. 2013

Osa PRV	Rozpočet PRV na roky 2007–2013	Proplaceno	
	mil. €	mil. €	%
Osa I	873,5	616,1	71
Osa II	1 931,0	1 684,8	87
Osa III	641,8	454,6	71
Osa IV	205,8	144,3	70
Osa V	18,0	8,2	46
Celkem	3 670,1	2 908,0	79

Zdroj: www.eagri.cz, materiál *Aktuální stav implementace PRV na období 2007–2013*.

66 Intervenční nákupy se v roce 2013 nerealizovaly. Výdajem ve výši 250 mil. Kč je splátka půjčky na intervenční nákupy.

67 Ostatními výdaji souvisejícími se SOT jsou zejména výdaje na distribuci potravin nejchudším a vratky kaucí.

68 Pojem „míra zazávazkování“ představuje podíl finančního objemu uzavřených smluv ve vztahu k celkové alokaci.

B.2.1.4 OP Rybářství 2007–2013

V roce 2013 pokračovala v ČR implementace tří prioritních os OP *Rybářství 2007–2013*. Přehled prostředků vyplacených v rámci tohoto OP v členění podle jednotlivých os je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 10 – Přehled prostředků vyplacených na OP *Rybářství 2007–2013* v roce 2013 (v tis. Kč)

Osa OP <i>Rybářství 2007–2013</i>	ČR	EU	Celkem
II – <i>Akvakultura, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh</i>	10 930	32 800	43 730
III – <i>Opatření společného zájmu</i>	6 960	20 870	27 830
V – <i>Technická pomoc</i>	1 440	4 330	5 770
Celkem	19 330	58 000	77 330

Zdroj: podklady MZe.

I v oblasti OP *Rybářství 2007–2013*, zejména u os II a III, dochází od roku 2011 k výraznému poklesu plateb. Důvodem je stejně jako u PRV ukončování projektů. U osy V – *Technická pomoc* byla vyplacena obdobná výše prostředků jako v roce 2012.

Tabulka č. 11 – Přehled čerpání OP *Rybářství 2007–2013* k 31. 12. 2013

Osa OPR	Rozpočet OPR na roky 2007–2013		Proplaceno	
	mil. €		mil. €	%
Osa II	19,23		13,34	69
Osa III	15,10		8,52	56
Osa V	1,81		0,85	47
Celkem	36,14		22,71	63

Zdroj: podklady na 107. plenární schůzi Rady hospodářské a sociální dohody ČR k *Programu rozvoje venkova* a operačnímu programu *Rybářství 2007–2013*, připravilo MZe v březnu 2014.

V rámci OPR bylo ke konci roku 2013 proplaceno 63 % rozpočtu OP a rozhodnutí o poskytnutí dotace jsou vydána již na 1 009 projektů, tj. na 82 % alokace celého programu.

B.2.2 Kontrolní činnost NKÚ v oblasti SZP a SRP

B.2.2.1 Vyhodnocení kontrolní činnosti

V letech 2007 až 2013 NKÚ provedl devět KA se zaměřením na SZP nebo SRP.⁶⁹ Čtyři z nich se zabývaly kontrolou projektových opatření a pět nárokovými platbami a ostatními podporami. Poznatky, které vyplynuly z celkem osmi KA provedených v letech 2007–2012, byly shrnuty a komentovány již v *EU reportu 2013*.

V roce 2013 byla dokončena kontrola přímých plateb.⁷⁰ Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky státního rozpočtu a EU určené k přímým platbám v rámci SZP byly poskytnuty v souladu se stanovenými podmínkami. Dalším cílem bylo ověřit operační účinnost systémů řízení a kontroly pro poskytování těchto nárokových plateb. Kontrolováno bylo 58 příjemců dotací, kteří podali žádosti o některou z přímých plateb v celkovém objemu přesahujícím 371 mil. Kč. Prověřeno tak bylo cca 1,66 % z celkově vyplacených prostředků na přímé platby v roce 2012.

Systém implementace a administrace přímých plateb byl pro kontrolované období vyhodnocen jako funkční a účinný. NKÚ přesto odhalil některé nedostatky, a to především v oblasti evidence využití zemědělské půdy (LPIS).

NKÚ doporučil zlepšit kvalitu evidence využití zemědělské půdy, uvést evidenci krajinných prvků do souladu s evropskými předpisy a změnit přístup MZe k ukládání sankcí za nesplnění ohlašovací povinnosti uživatelů při změnách údajů o půdních blocích.

69 Jednalo se o tyto kontrolní akce: KA č. 07/11, 08/05, 08/25, 09/12, 10/01, 10/28, 10/29, 11/15 a 13/03.

70 KA č. 13/03, KZ zveřejněn v částce 4/2013 *Věstníku NKÚ*.

B.2.2.2 Výsledek analýzy rizik

Za významná rizika důležitá z hlediska četnosti výskytu a závažnosti jejich dopadu považuje NKÚ nedostatky v kontrolní činnosti implementačních orgánů a nedostatky v legislativní oblasti. Se střední četností výskytu, ale s vysokým rizikem dopadu se ukázaly být nedostatky při hodnocení a výběru projektů, nedostatky v administraci žádostí, nedostatky ve finanční oblasti a nedostatky smluv a rozhodnutí o poskytnutí podpory. Expertní odhad závažnosti dopadu hodnotil jako vysoce významné i některé nedostatky, které se objevovaly v kontrolních zjištěních méně často. Mezi ně patří porušení smluvních povinností ze strany příjemců, nedostatky při zadávání veřejných zakázek a neuspokojivý výsledek programu (ať již dílčí, nebo celkový).

B.2.3 Auditní činnost EÚD

B.2.3.1 Výroční zpráva EÚD za rok 2012

Výroční zpráva EÚD o plnění rozpočtu EU za rok 2012 obsahuje mimo jiné tato hlavní sdělení:

- **Zemědělství: podpora trhu a přímá podpora**

EÚD zkoumal vzorek 180 operací (z toho 140 spadajících pod IACS⁷¹). Chyby zjistil ve 41 % operací. Nejpravděpodobnější míra chyb dle odhadu EÚD činí 3,8 %. Na základě svého auditu dospěl EÚD k závěru, že platby za rozpočtový rok 2012 v této oblasti byly ve významném rozsahu zatíženy chybami a že zkoumané systémy dohledu a kontroly byly částečně účinné. EÚD i ve vztahu ke kontrolovaným členským státům doporučil, aby způsobilost půdy, a zejména stálých pastvin, byla řádně zaznamenána v systému LPIS, a to zejména v případech, kdy jsou plochy částečně pokryty skalami nebo kdy půda leží ladem řadu let. Aplikace tohoto doporučení by měla vést ke zpřesnění databáze používané pro křížové kontroly, což zajistí vyšší účinnost systému IACS. Dále by měla vést k tomu, aby se platby zakládaly na výsledcích kontrol a aby kontroly na místě měly takovou kvalitu, která zajistí spolehlivé stanovení způsobilé plochy. EÚD k míře zbytkových chyb dle odhadů Komise uvedl, že ze statistických údajů o kontrolách poskytovaných členskými státy, z prohlášení ředitelů platebních agentur a z činnosti prováděné certifikačními orgány lze získat jen omezenou míru jistoty, a doporučil přijmout patřičná opatření k nápravě.

- **Rozvoj venkova, životní prostředí, rybolov a ochrana zdraví**

EÚD zkoumal vzorek 177 operací a chyby zjistil v 63 %. Nejpravděpodobnější míra chyb dle odhadu EÚD činí 7,9 %. EÚD dospěl k závěru, že platby za rozpočtový rok 2012 v této skupině politik byly ve významném rozsahu zatíženy chybami a že zkoumané systémy dohledu a kontroly byly částečně účinné. EÚD doporučil členským státům v oblasti rozvoje venkova lépe provádět kontroly a využívat veškeré relevantní dostupné informace. Komisi mj. doporučil více sledovat oblasti, kde zjistil opakující se nedostatky s finančním dopadem, neúčinnou kontrolu pravidel pro zadávání veřejných zakázek, nedostatky ve správních kontrolách týkající se zejména podmínek způsobilosti a závazků, nedostatečné hodnocení přiměřenosti nákladů a nedostatky v uplatňování snížení a vracení prostředků. V oblasti SZP doporučil EÚD Komisi zajistit přiměřený rozsah kontrol legality a řešit odhalené nedostatky. Dále doporučil zlepšit metodu pro stanovení finanční opravy, aby byla lépe zohledněna povaha i závažnost zjištěných porušení pravidel.

B.2.3.2 Zvláštní zprávy EÚD vydané v roce 2013

EÚD vydal v roce 2013 šest zvláštních zpráv zaměřených na oblast zemědělství a lesnictví. ČR byla vybrána do kontrolovaného vzorku ve třech auditech EÚD, a je proto zmíněna ve zvláštních zprávách č. 6/2013, č. 12/2013 a č. 18/2013.

EÚD ve zvláštní zprávě č. 1/2013⁷² uvádí, že projekty většinou zlepšily finanční výkonnost podniků a řada kontrolovaných projektů přinesla určitou přidanou hodnotu. To však nelze přičíst koncepci opatření ani

⁷¹ *Integrovaný administrativní a kontrolní systém* (z anglického *Integrated Administration and Control System*).

⁷² Zvláštní zpráva č. 1/2013 – *Byla podpora EU potravinářskému průmyslu na přidávání hodnoty zemědělským produktům účelná a efektivní?*, EU 2013.

systémům pro výběr projektů. Chyběly dostatečné důkazní informace o tom, že podporované společnosti dotaci potřebovaly. Chyběly také konkrétní cíle politiky, jichž se mělo pomocí dotace dosáhnout. EÚD dospěl k závěru, že podpora nesměřovala systematicky k projektům, které efektivně a účelně přidávaly hodnotu zemědělským produktům.

Ve zvláštní zprávě č. 6/2013⁷³ EÚD uvádí, že při realizaci třetí osy PRV bylo dosaženo efektivnosti nákladů jen v omezené míře. EÚD spatřuje příčiny tohoto stavu v neexistenci jasně stanovených potřeb intervence a specifických cílů, v široce pojatých kritériích způsobilosti a ve výběrových kritériích, která nevedla k výběru nejúčelnějších projektů. EÚD vytýká, že v počátečním období byl výběr projektů veden spíše snahou utratit přidělený rozpočet než kvalitou samotných projektů. EÚD dále uvádí, že členské státy nezmírňovaly dostatečně riziko „mrtvé váhy“ (situace, kdy by byl dotovaný projekt zcela nebo zčásti realizován i bez grantové podpory) a riziko „přesunu“ (situace, kdy činnost podpořená z veřejných prostředků omezuje činnost konkurenta na jiném místě). EÚD v neposlední řadě doporučuje zavést účinné systémy monitorování, které pomohou vyhodnotit výsledky financování.

Ve zvláštní zprávě č. 8/2013⁷⁴ EÚD konstatuje, že audit odhalil nedostatky ve všech složkách programu – v koncepci, provádění i monitorování opatření. EÚD dále uvádí, že Komise a členské státy neřídily kontrolované aspekty podpory na zvýšení hospodářské hodnoty lesů efektivně a účelně a že nebyla provedena analýza situace v lesnictví v EU, která by navrhovanou finanční pomoc pro zvýšení hospodářské hodnoty lesů soukromých vlastníků a obcí odůvodňovala.

Ve zvláštní zprávě č. 10/2013⁷⁵ EÚD poukazuje na to, že členské státy mají při zavádění přímých plateb vázaných na produkci značnou míru volnosti a Komise jen omezenou kontrolu, což ve svém důsledku vede k tomu, že opatření zvláštní podpory⁷⁶ nejsou prováděna vždy plně v souladu s obecnými zásadami (oddělení podpory od produkce a zjednodušení), kterými se v současnosti SZP řídí. Současně členskými státy chybí důkazní informace o tom, že zvláštní podpory jsou nezbytné či relevantní z hlediska potřeb, účinnosti jejich koncepce a objemu poskytované podpory.

Ve zvláštní zprávě č. 12/2013⁷⁷ EÚD uvádí, že nebyly definovány jasné cíle pro oblast výdajů na rozvoj venkova a že v důsledku nedostatků v monitorování a hodnocení nejsou informace poskytované členskými státy dostatečně spolehlivé, konzistentní a relevantní ve vztahu ke stanoveným cílům. EÚD dále konstatoval, že: *„Z informací o dosažených výsledcích a z vykázaných výsledků není dostatečně patrné, do jaké míry byly splněny nastavené cíle a zda byl rozpočet EU vynaložen účelně a efektivně. Informace z monitorování a hodnocení, které jsou k dispozici, nebyly dostatečně využity k tomu, aby zlepšily efektivnost a účelnost výdajů na rozvoj venkova.“* EÚD dále uvedl, že se členské státy a Evropská komise příliš soustředily na čerpání rozpočtu na rozvoj venkova a málo na efektivní dosahování výsledků.

Ve zvláštní zprávě č. 18/2013⁷⁸ EÚD konstatuje, že zprávy o výsledcích správních kontrol a kontrol na místě zaměřených na zemědělské výdaje nejsou spolehlivé jednak kvůli chybám souvisejícím se sestavováním údajů a jednak proto, že systémy pro provádění kontrol jsou z hlediska zjišťování nesprávných údajů pouze částečně účinné. Kromě toho EÚD zjistil, že práce certifikačních orgánů neposkytuje dostatečnou jistotu o přiměřenosti kontrol na místě a spolehlivosti statistických zpráv. EÚD se dále domnívá, že informační systémy, které Komise v současné době používá, neplní účinně její potřeby, protože některá data nejsou zcela relevantní nebo jsou neúplná a nesprávná. Zpráva obsahuje doporučení zaměřená na zlepšování spolehlivosti zpráv členských států. Jedná se zejména o to, aby platební agentury prováděly správné kontroly a kontroly na místě přísněji, odpovědné orgány aby zlepšily kvalitu LPIS a aby Komise vyjasnila pokyny týkající se zavedení kontrolních systémů a vypracování zpráv.

73 Zvláštní zpráva č. 6/2013 – *Dosáhly členské státy a Komise prostřednictvím opatření pro diverzifikaci hospodářství venkova efektivnosti nákladů?*, EU 2013.

74 Zvláštní zpráva č. 8/2013 – *Podpora na zvýšení hospodářské hodnoty lesů z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova*, EU 2013.

75 Zvláštní zpráva č. 10/2013 – *Společná zemědělská politika: Má zvláštní podpora poskytovaná podle článku 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009 kvalitní koncepci a je dobře prováděna?*, EU 2013.

76 Opatření podle článku 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009, které umožňuje členským státům zachovat si v jasně vymezených případech přímé platby vázané na produkci (jedná se o odchylku od obecných zásad oddělení přímých plateb od produkce).

77 Zvláštní zpráva č. 12/2013 – *Mohou Komise a členské státy prokázat, že rozpočtové prostředky EU přidělené na politiku rozvoje venkova jsou dobře vynakládány?*, EU 2013.

78 Zvláštní zpráva č. 18/2013 – *Spolehlivost výsledků kontrol, které provádějí členské státy u zemědělských výdajů*, EU 2014.

B.2.3.3 Srovnání nálezů NKÚ a EÚD

Aby bylo možné porovnávat výsledky auditů EÚD a NKÚ, je nezbytné vzít v úvahu metodické rozdíly v oblasti výběru operací podrobených auditu a částečné rozdíly v auditních postupech. EÚD provádí výběr kontrolovaného vzorku operací za konkrétní rozpočtový rok statistickými metodami. Naproti tomu NKÚ provádí výběr kontrolovaného vzorku multikriteriální metodou, a to za kontrolované období zpravidla delší než jeden rozpočtový rok.

I když se kontrolní akce NKÚ v oblasti zemědělství, rozvoje venkova a rybolovu zaměřují zpravidla na kontrolu legality, **kontrolní NKÚ zjistili v některých případech stejné skutečnosti a dospěli k obdobným závěrům jako EÚD.** Poznatky z provedených kontrolních akcí za období 2007–2012 jsou podrobně uvedeny v *EU reportu 2013*.

Na základě analýzy výstupů EÚD a nálezů NKÚ lze definovat tyto rizikové oblasti:

V případě PRV:

- Kontrolní systémy nesplňují požadavky stanovené nařízením a nefungují účinně. Případy nedodržení předpisů proto nebudou na jednotlivých úrovních kontroly v členském státě odhaleny ani opraveny.
- Implementační orgány se při kontrolách zaměřují především na splnění formálních náležitostí, méně na vlastní přínosy projektů.
- Jsou financovány rovněž projekty, které nesplňují podmínky způsobilosti a nejsou v souladu s právními předpisy zejména pro zadávání veřejných zakázek.
- Jsou financovány rovněž projekty, které jsou nepotřebné, dlouhodobě neudržitelné.
- Podpora může být poskytnuta na nadhodnocené či nezpůsobilé výdaje.

V případě přímých plateb:

- Riziko, že podpora bude vyplacena na nezpůsobilou plochu, nezpůsobilým příjemcům a že nároky budou vypočteny nesprávně.
- Nedostatečné nastavení a fungování *Integrovaného administrativního a kontrolního systému (IACS)*, který je základním nástrojem k zajištění správnosti operací u přímých plateb financovaných z EZZF.
- Nepřesná a neaktuální data v databázích sloužících k ověření údajů uvedených v žádostech o dotaci.
- Nezpůsobilé a nespolehlivé kontrolní systémy, které nejsou schopny dostatečně snížit riziko poskytování dotací na tentýž účel nebo poskytování dotací dvěma či více příjemcům na tentýž pozemek.
- Nedodržování často složitých pravidel a podmínek způsobilosti a podmíněnosti ze strany příjemců dotací, čímž může docházet k proplácení nezpůsobilých výdajů.

Z výsledků auditů EÚD i kontrol NKÚ vyplývají pro nové programové období 2014–2020 následující doporučení:

- Zjednodušit implementační systémy a procesy poskytování dotací.
- Zjednodušit předpisy a pravidla pro poskytování dotací, snížit byrokracii.
- Správně nastavit strategie a směry, do kterých se má investovat.
- Provést analýzy potřeb pro zacílení podpory.
- Nastavit lepší konkrétní a měřitelné cíle respektující potřebnost podpory.
- Výběr a financování projektů více zaměřit na účelnost a efektivnost.
- Projekty musí vykazovat hodnotu za peníze.
- Zlepšit kontrolní systémy; zaměřit kontrolu na ověřování přínosů a potřebnosti a současně i na dodržování principů účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti; nezaměřovat se pouze na formální chyby, které pak nesmyslně kráčí žadatelům dotace.
- Nastavit kvalitnější monitorovací systémy s důrazem na dosahování výsledků a dopadů.

B.2.4 Reforma společné zemědělské politiky a společné rybářské politiky

Rada EU pro zemědělství a rybolov se v červnu 2013 v Lucemburku dohodla na nové podobě SZP, kterou v prosinci 2013 Rada ministrů zemědělství posvětila. Dohoda přináší zásadní změny pravidel pro zemědělství včetně finančních podpor, na které EU ročně vynakládá zhruba 55 miliard € (cca 1,4 bilionu Kč). Obsahem reformy jsou čtyři nařízení, a to o přímých platbách, o rozvoji venkova, o společné organizaci trhu se zemědělskými produkty a o financování SZP. Přijato bylo také nařízení o přechodných opatřeních pro rok 2014, která však budou součástí finančního rámce 2014–2020. Přechodná pravidla odpovídají zhruba tomu, jak je SZP uplatňována doposud. Samotná reforma vstoupí v platnost až v roce 2015. Nová pravidla by měla být spravedlivější, jednodušší a měla by více zohledňovat ekologii. EU by měla více podporovat mladé a drobné farmáře a také zemědělce, kteří dodržují ekologické standardy.

Mezi hlavní elementy nové SZP patří tzv. ozelenění přímých plateb⁷⁹. Dalším důležitým bodem reformy je tzv. zastropování přímých plateb⁸⁰, které je pro členské státy dobrovolné. Dále dojde k navýšení plateb spojených s produkcí (tzv. coupling) určených pro citlivé nebo existenčně ohrožené sektory. Významná je rovněž podpora mladých farmářů do 40 let, kteří budou mít nárok na přímé platby vyšší o 25 %. Nebudou již brány v potaz „historické referenční hodnoty“ a budou vyloučeny podniky nespjaté se zemědělstvím, např. golfové kluby, letiště či realitní kanceláře.

V oblasti rozvoje venkova bylo nově definováno šest priorit⁸¹ (místo dřívějších čtyř). Většina opatření bude moci pokračovat, ale větší požadavky budou kladeny na inovace, přenos znalostí do praxe, poradenství, dopady klimatických změn a ochranu půdy. Rovněž bude zvýšena úloha iniciativy *Leader* a možnost většího zapojení místních akčních skupin do rozvoje venkova. Zachována zůstane podpora méně příznivých oblastí.

Zemědělská politika tvoří tradičně jednu z největších položek unijního rozpočtu. Pro období 2014–2020 by to mělo být 39 %. Přesto bude rozpočet na novou SZP oproti minulému programovému období mírně snížen. Na přímé platby a tržní opatření je z rozpočtu EU vyčleněno 277,85 mld. € a na rozvoj venkova 84,94 mld. € na období let 2014–2020.

MZe vytvořilo v roce 2012 *Strategii pro růst – české zemědělství a potravinářství v rámci Společné zemědělské politiky EU po roce 2013*. Tato strategie určuje hlavní principy a cíle, kterými by se měla řídit zásadní rozhodnutí MZe při implementaci SZP v podmínkách ČR v období 2014–2020, zejména pak nastavení a distribuce přímých plateb a podpor v rámci PRV⁸².

Rovněž SRP prochází reformou. Po dvouletém vyjednávání se v květnu 2013 Evropský parlament a Rada dohodly na základním znění reformy SRP. Jejím cílem je zefektivnit tuto politiku tak, aby byly evropské rybářské flotily ekonomicky životaschopné, nedošlo ke zdecimování komerčně lovených rybích populací, rybářská politika byla provázána s politikou námořní a aby byly pro spotřebitele zajištěny kvalitní potraviny. Reforma má zastavit nadměrný rybolov a přesměrovat dotace v řádu miliard eur z průmyslového destruktivního rybolovu na podporu udržitelného lovu a chovu ryb.

Vláda ČR přijala v březnu 2014 *Víceletý národní strategický plán pro akvakulturu*. Dokument vypracovaný MZe určuje podmínky pro naplňování SRP v ČR. Česká akvakultura (tedy chov ryb) by měla v příštích

79 „Ozelenění“ znamená povinnost zemědělců zachovat trvalé travní porosty, pěstovat na orné půdě alespoň tři plodiny (z nichž hlavní plodina nesmí překročit 75 % a součet dvou plodin nesmí překročit 95 % celkové plochy orné půdy) a založit na nejméně 5 % orné půdy plochy ekologického zájmu. Toto opatření se ale nevztahuje na trvalé kultury jako sady a vinice. Započítávají se naopak i plochy s proteinovými plodinami. Na ozelenění připadá až 30 % finančních prostředků, které může zemědělec obdržet v rámci podpory příjmů.

80 Krácení přímých plateb velkým zemědělským podnikům. Platby nad 2 000 € budou ročně sníženy o určitou sazbu.

81 Nově definované priority EU v rámci PRV:

1. Podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech.
2. Zvýšení konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti a zlepšení životaschopnosti zemědělských podniků.
3. Podpora organizace potravinového řetězce a řízení rizik v zemědělství.
4. Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví.
5. Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví.
6. Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a podpora hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech.

82 *Principy nastavení a distribuce přímých plateb a opatření v rámci Programu rozvoje venkova v podmínkách ČR na období 2014–2020*, příloha tiskové zprávy MZe ze dne 21. ledna 2013.

letech produkovat přibližně stejné množství ryb z rybníků a více ryb ze speciálních rybochovných zařízení. Vývoj odvětví by se měl zaměřit na posílení konkurenceschopnosti, využití nových technologií a investic do modernizace rybochovných zařízení a na větší rozmanitost výrobků. Podpora priorit plánu bude financována převážně z operačního programu *Rybářství 2014–2020*. Zatím není stanovena alokace na tento OP. ČR však očekává na léta 2014 až 2020 podporu akvakultury v podobné výši jako v období 2007 až 2013, tj. 36 mil. €, z toho 27 mil. € z rozpočtu EU.

B.2.5 Změny zákonů o zemědělství a o Státním zemědělském intervenčním fondu

Pro čerpání evropských dotací v letech 2014 až 2020 se ukázalo jako nezbytné novelizovat zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, a zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu). Změny těchto zákonů v lednu 2014 schválila vláda ČR. Nové legislativní úpravy reagují na návrhy nových nařízení Evropského parlamentu a Rady. Bez nich by nebylo možné v ČR administrovat nástroje SZP a SRP pro období 2014–2020, zejména opatření dotačního charakteru.

Ke změnám v zákoně o zemědělství dochází z důvodu zpřesnění obecných ustanovení o společné organizaci trhů, o přímých platbách, PRV a OPR, a to podle požadavků návrhů nových nařízení EU. Novela zákona o zemědělství také mění provozování systému LPIS. Dosud bylo MZe správcem systému LPIS a jeho provozovatelem byly agentury pro zemědělství a venkov. Nově by provozovatelem LPIS byl SZIF, přičemž správcem LPIS by zůstalo MZe. Dochází také k úpravě evidence půdy, evidence krajinných prvků a evidence objektů a způsobu jejich aktualizace, včetně přesunutí některých ustanovení do prováděcího nařízení vlády (definice zemědělských kultur, definice krajinných prvků, definice objektů, stanovení způsobů dělení půdních bloků a jejich dílů a rozšířený výčet údajů evidovaných u půdních bloků a jejich dílů), a to podle požadavků návrhů nových nařízení EU. Novela zákona o zemědělství dále zjednodušuje evidenci zemědělského podnikatele s ohledem na přijaté změny živnostenského práva a reaguje na novinky vyvolané změnami v zákoně o základních registrech.

Hlavními změnami zákona o SZIF jsou formulační úpravy ustanovení o financování SZIF, doplnění ustanovení o poskytování národních dotací na základě pověření MZe prostřednictvím dohody o poskytnutí dotace, doplnění ustanovení o poskytování dotací o možnost elektronických podání, zpřesnění ustanovení o subvencích při vývozu, intervenčním nákupu a prodeji, o produkčních kvótách pro mléko, cukr a škrob a o finančních dávkách z výroby cukru.

B.3 Politika soudržnosti EU

B.3.1 Aktuální vývoj politiky soudržnosti v ČR

B.3.1.1 Čerpání alokace programového období 2007–2013

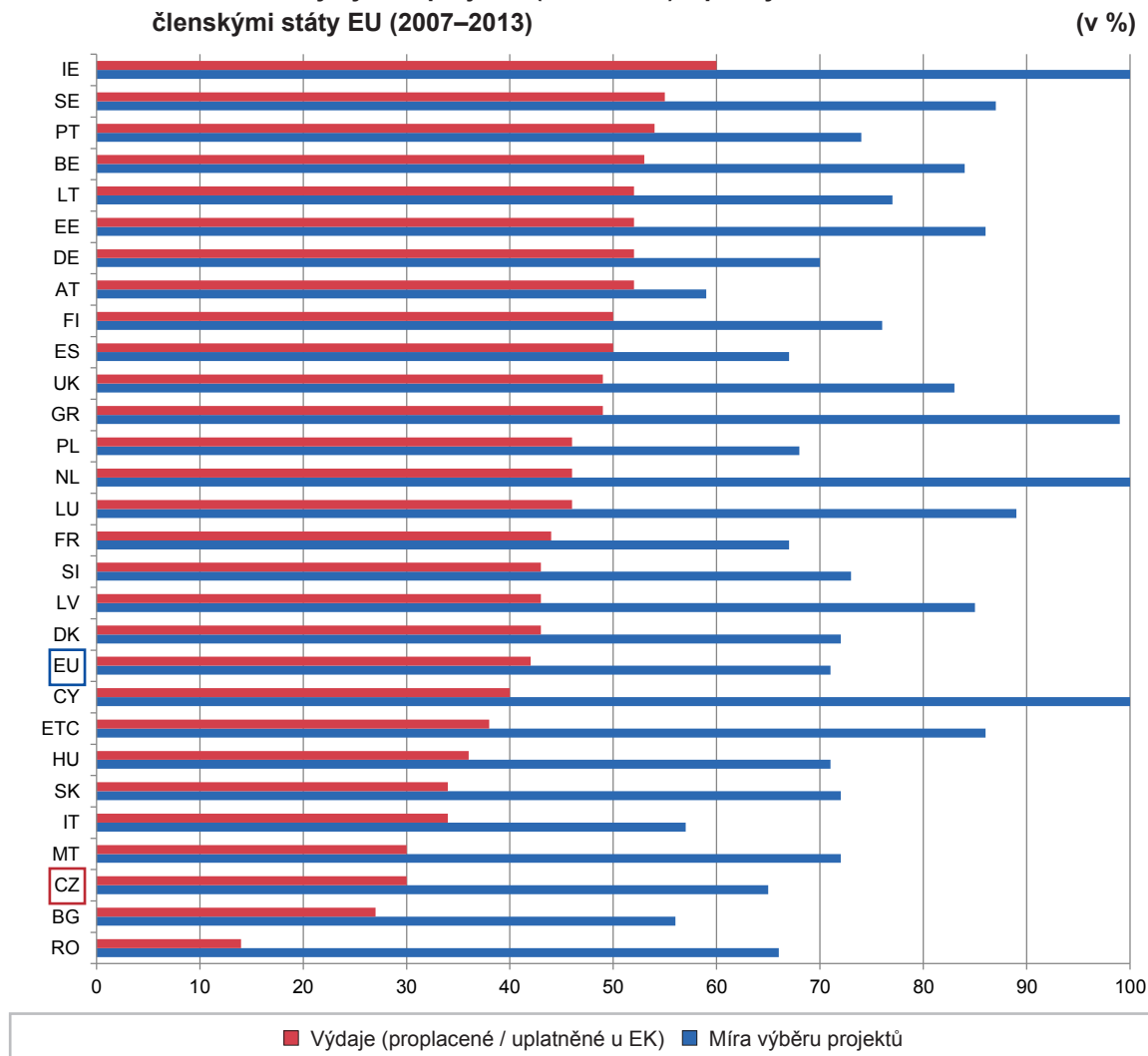
K dosažení cílů kohezní politiky bylo pro celou EU na sedmileté programové období vyčleněno ve SF a FS téměř 350 mld. €, z toho pro ČR 26,76 mld. €. Peněžní prostředky jsou v rámci této politiky čerpány prostřednictvím tří fondů.⁸³

⁸³ EFRR – podporuje investiční projekty, jako je například podpora začínajícím podnikatelům, investice do infrastruktury a spolupráce v příhraničních regionech. ESF – podporuje neinvestiční projekty, například programy pro znevýhodněné skupiny obyvatel, rozvoj vzdělávacích programů, rekvalifikace nezaměstnaných apod. FS – financuje klíčové infrastrukturní projekty v oblasti dopravy a životního prostředí.

Stav čerpání alokace a stav plnění pravidla n+3/n+2⁸⁴

Z hlediska absorpce prostředků patřila ČR do konce roku 2012 mezi čtyři nejhůře čerpající členské státy EU. Komise sestavila souhrnný graf (v této publikaci graf č. 10), kde v členění podle jednotlivých členských států porovnávala jak míru výběru projektů (podíl smluvních závazků na alokacích) v procentech k 31. prosinci 2011, tak míru čerpání výdajů uplatněných u Komise do ledna 2013.

Graf č. 10 – Souhrnné míry výběru projektů (2007–2011) a platby nahlášené členskými státy EU (2007–2013)

Zdroj: Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: *Politika soudržnosti: Strategická zpráva 2013 o provádění programů na období 2007–2013*, KOM(2013) 210 v konečném znění ze dne 18. dubna 2013.

Použité zkratky: viz legenda pod grafem č. 2 (str. 12); další zkratky: ETC – programy územní spolupráce (z anglického European Territorial Co-operation), EU – průměr EU.

V průběhu roku 2013 se situace ČR v čerpání alokace (tj. certifikováno a předloženo Komisi k proplacení) výrazně zlepšila. Podle údajů MF vyčerpala ČR od počátku programového období (rok 2007) do 31. prosince 2013 v rámci EFRR, ESF a FS celkem 14,4 mld. €, tj. 53,9 % celkové alokace. Schváleny formou smluvního závazku byly projekty za 738,7 mld. Kč, což je 91,4 % z celkové alokace. Stav čerpání alokace podle jednotlivých OP je patrný z tabulky v příloze č. 1 této publikace.

⁸⁴ Pravidlo n+3/n+2 je administrativní nástroj k zajištění plynulosti čerpání peněžních prostředků ze SF a FS. Podle tohoto pravidla musí být alokace podpory pro n-tý rok vyčerpána v následujících třech/dvou kalendářních letech. Pro alokace roku 2008, 2009, 2010 platí pravidlo n+3. Na alokace roku 2011 a 2012 se vztahuje pravidlo n+2. Část rozpočtových závazků dosud otevřená k 31. 12. 2015, tj. alokace roku 2013, se automaticky zruší, pokud k ní Komise neobdrží přijatelnou žádost o platbu do 31. 3. 2017 ve smyslu ustanovení odst. 3 čl. 93 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006. Prostředky, které nejsou z příslušné alokace vyčerpány do konce daného roku, podléhají tzv. automatickému zrušení závazku. Znamená to, že alokace podpory na daný rok je snížena o nevyčerpané peněžní prostředky, které jsou navraceny zpět do rozpočtu EU.

Rok 2013 byl z hlediska čerpání alokace rizikový, protože k 31. 12. 2013 mělo být naplněno pravidlo n+3 pro alokaci roku 2010 a zároveň pravidlo n+2 pro alokaci roku 2011, přičemž tyto alokace byly navýšeny ještě o 2/6 alokace roku 2007.⁸⁵ Aby nedošlo k automatickému zrušení závazků, musela výše certifikovaných výdajů, resp. žádostí o platbu zaslaných Komisi, dosáhnout přibližně 65 %⁸⁶ celkové alokace OP na programové období 2007–2013. Bez využití předběžných plateb splnil v roce 2013 limit čerpání OP *Doprava* (EFRR), ROP *Jihovýchod*, OP *Podnikání a inovace*, ROP *Severovýchod*, OP *PPS ČR–Polsko* a ROP *Střední Čechy*. S využitím předběžných plateb splnil v roce 2013 limit čerpání OP *Lidské zdroje a zaměstnanost* (cíl 1), ROP *Jihozápad*, OP *Praha – Adaptabilita*, ROP *Moravskoslezsko*, OP *Praha – Konkurenceschopnost*, ROP *Severozápad* a ROP *Střední Morava*. S využitím předběžných plateb a současně ročních závazků velkých projektů předložených Komisi ke schválení splnil v roce 2013 limit čerpání IOP (cíl 1), OP *Výzkum a vývoj pro inovace* a OP *Doprava* (FS).

Přestože se v roce 2013 ČR podařilo vyčerpat ze SF a FS přes 150 mld. Kč, což je nejvyšší hodnota ve srovnání s předchozími roky, nedosáhlo čerpání alokace programového období 2007–2013 požadovaných cca 65 %, ale pouze cca 54 %.

I přes veškerou snahu tak limit čerpání v roce 2013 nenaplnilo pět OP. Konkrétně se jedná o IOP (cíl 2), OP LZZ (cíl 2), OPVK, OPTP a OPŽP.

Lze předpokládat, že když nebylo do konce roku 2013 naplněno pravidlo n+3/n+2 pro alokaci let 2010 a 2011, **bude ČR postížena automatickým zánikem závazku ve výši 9 až 12 mld. Kč.**⁸⁷

Rizika pro čerpání alokace programového období 2007–2013 v letech 2014 a 2015

MMR identifikovalo pro roky 2014 a 2015 následující hlavní rizika pro čerpání alokace prostředků SF na programové období 2007–2013:⁸⁸

- **Lidské zdroje** – Rok 2014 je specifický tím, že dochází k ukončování činností ŘO pro období 2007–2013 a současně byla od 1. 1. 2014 zahájena činnost ŘO pro období 2014–2020. Pokud nebude vhodně zajištěna personální kapacita na ukončování období 2007–2013, mohou se objevit problémy a chyby, které mohou vést i k finančním opravám ze strany Komise (s dopadem na státní rozpočet).
- **Fázování projektů** – Komise umožňuje členským státům tzv. fázování. Jedná se o poměrně náročnou proceduru, neboť před oficiálním předložením návrhu projektu je nutné jej průběžně projednávat s Komisí. Dalším rizikem je, že pokud se ve druhé fázi objeví pochybení, může být tímto zasažena i fáze první. Fázování je v tuto chvíli zvažováno u všech OP, kde jsou realizovány tzv. velké projekty (tj. projekty s rozpočtem větším než 50 mil. €). První pilotní projekt na fázování byl Komisi představen ze strany řídicího orgánu OP VaVpl již v roce 2012.
- **Předpoklady čerpání do konce programového období 2007–2013** – Komise je třeba do konce programového období zaslat ještě žádosti ve výši přes 12 mld. € (329,8 mld. Kč). ŘO operačních programů musí vyvinout nemalé úsilí, aby své alokace vyčerpaly. V některých případech bude nutné rozhodnout na politické úrovni, zda proplácet projekty (např. ze státního rozpočtu), které jsou vyšetřovány kontrolními či policejními orgány.
- **Rozhodování ÚOHS** – Jedním z přetrvávajících problémů na úrovni OP je problematika veřejných zakázek, ať již jde o kvalitu zadávacích řízení a dodržování pravidel ze strany příjemců,

⁸⁵ Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 539/2010 byla schválena změna nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 spočívající ve zrušení pravidla n+3 pro alokaci roku 2007 (novela čl. 93). Rozpočtový závazek na rok 2007 byl rovnoměrně rozdělen do 6 následujících let programového období.

⁸⁶ Hranice se dle jednotlivých OP liší, pohybují se v intervalu 62,5–69,3 %. Výjimku představuje OPVK, u kterého hranice dosahuje 83,8 % pro cíl 2, důvodem je změna výše celkové alokace OP po realokaci prostředků v roce 2012.

⁸⁷ Za celou ČR se může výše nevyčerpání dostat pod úroveň 436,8 mil. €, v přepočtu po intervenci ČNB jde o částku 12,0 mld. Kč. U několika OP usiluje MMR–NOK o využití článků 95 a 96 obecného nařízení, tedy usiluje o to, aby Komise zohlednila při kontrole plnění limitů čerpání v roce 2013 i zpoždění v projektech dotčených povodněmi či finanční krizí a dlouhodobě pozastavené projekty kvůli plnění limitů čerpání a správním řízením (např. i projekty posuzované ze strany ÚOHS). Komise bude relevanci uplatnění těchto článků posuzovat v průběhu roku 2014. Konečná výše tzv. automatického zrušení závazku bude tedy známa až po rozhodnutí Komise. Pokud by Komise uznala všechny případy, které jí byly s tímto úmyslem zaslány MMR k posouzení, mohla by výše nevyčerpání klesnout až na 327,1 mil. € (v přepočtu podle kurzu ČNB z ledna 2014 jde o 9,0 mld. Kč).

⁸⁸ *Analýza čerpání evropských fondů a krizové plány*, MMR–NOK únor 2014.

či značné množství odvolání neúspěšných uchazečů k ÚOHS. ŘO nejsou v případech týkajících se příjemců dotace o návrzích na zahájení řízení ze strany ÚOHS informovány. Významné riziko představuje samotná existence a průběh správního řízení před ÚOHS a lhůty s ním spojené.

- **Kontroly a auditů** – Je nutné optimalizovat systém sdílení zkušeností z provedených kontrol a auditů. V případě, že zjištění ŘO není potvrzeno orgánem finanční správy, nemusí být dotčené částky vymoženy zpět (ŘO tak nemá právní nástroj pro vymáhání částek dotčených nesrovnalostí). Významným rizikem pro kontrolní a auditní činnost je nejednotný přístup k uplatňování finančních oprav za porušení pravidel při zadávání veřejných zakázek v rámci jednotlivých OP, a to v kontextu respektování minimálních požadavků a pravidel Komise, včetně velké výkladové volnosti ze strany kontrolních orgánů a poskytovatelů dotací.
- **Řízení alokace a rozpočtové dopady** – V prosinci 2013 byla aktualizována nařízení Komise pro období 2007–2013. Tato aktualizace přináší možnost využít tzv. flexibilitu. Vzhledem k tomu, že programové období 2007–2013 se blíží do své závěrečné fáze, je nutné zvolit vhodnou strategii pro dočerpání prostředků OP tak, aby nedošlo k překročení celkové výše alokace a dopadu na státní rozpočet. V této souvislosti představují riziko devizové intervence ČNB projevující se kurzovými změnami.
- **Posuzování vlivů na životní prostředí (neboli EIA)** – Dne 25. dubna 2013 zahájila Komise vůči ČR infringementové řízení (řízení o porušení povinností vyplývajících ze *Smlouvy o fungování EU*) ve věci nesprávné transpozice směrnice EIA. Po detailní analýze bylo v srpnu 2013 zasláno vyjádření hájící zájmy ČR, aby bylo zabráněno pokračování infringementového řízení, tj. vydání odůvodněného stanoviska, které by s největší pravděpodobností znamenalo riziko zastavení plateb z fondů EU na projekty, u kterých bylo EIA již provedeno. Rizika vyplývající z infringementu EIA spočívají nejen v možném budoucím odsuzujícím rozsudku Soudního dvora EU a uložení finanční sankce, ale i v možnosti, že Komise pozastaví platby u projektů, u kterých bylo EIA již provedeno.

S problémy spojenými s nečerpáním alokace a rizikem automatického zrušení závazku se bude ČR potýkat i v roce 2014, jak je zřejmé z následující tabulky.

Tabulka č. 12 – Odhadovaná výše nečerpání alokace v roce 2014

Název operačního programu	Fond	Výše nevyčerpání alokace v roce 2014 (v mil. Kč)
OP Životní prostředí	EFRR	13 000
OP Výzkum a vývoj pro inovace	EFRR	7 420
OP Podnikání a inovace	EFRR	1 500
ROP Severozápad	EFRR	1 311
Integrovaný operační program	EFRR	780
OP Technická pomoc	EFRR	550
OP Praha – Adaptabilita	ESF	55
Celkem		24 616

Zdroj: předkládací zpráva k *Analýze stavu evropských fondů v období 2007–2013* ministryně pro místní rozvoj (materiál pro jednání vlády ČR dne 10. února 2014 – usnesení č. 94), únor 2014.

V letech 2014 a 2015 musí ČR usilovat o splnění dalších limitů čerpání (alokace pro léta 2012 a 2013), jinak může nenávratně přijít o další prostředky z rozpočtu EU. Řídicí orgány OP odhadovaly v únoru 2014⁸⁹, že nevyčerpání alokace určené jen pro rok 2012 může dosáhnout celkem až 24,6 mld. Kč.

Současně na začátku roku 2014 byly z hlediska míry rizikovosti zhodnoceny⁹⁰ OP programového období 2007–2013 a vyhodnocena hlavní rizika pro období 2014 a 2015. Výsledek hodnocení OP je uveden v následující tabulce.

⁸⁹ Viz předkládací zpráva k *Analýze stavu evropských fondů v období 2007–2013* ministryně pro místní rozvoj (materiál pro jednání vlády ČR dne 10. 2. 2014 – usnesení č. 94).

⁹⁰ Viz *Analýza čerpání evropských fondů a krizové plány*, MMR–NOK únor 2014.

Tabulka č. 13 – Přehled OP z období 2007–2013 v členění dle rizika nevyčerpání alokace

Vysoce rizikové OP	<i>Integrovaný operační program</i> OP Výzkum a vývoj pro inovace OP Technická pomoc OP Životní prostředí ROP Severozápad
Středně rizikové OP	OP Doprava OP Praha – Adaptabilita OP Podnikání a inovace OP Praha – Konkurenceschopnost OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost ROP Jihozápad ROP Moravskoslezsko ROP Střední Čechy ROP Střední Morava
OP s nízkým rizikem	OP Lidské zdroje a zaměstnanost ROP Jihovýchod ROP Severovýchod

Zdroj: Analýza čerpání evropských fondů a krizové plány, MMR–NOK únor 2014, str. 18.

B.3.1.2 Kontrolní akce NKÚ dokončené v roce 2013

V průběhu roku 2013 publikoval NKÚ celkem deset KZ z kontrolních akcí, jejichž předmětem byly mimo jiné prostředky ze SF a FS.

- Jednak to bylo šest KA, které byly prioritně zaměřeny na projekty výstavby a modernizace dopravní infrastruktury (KA č. 12/11, 12/18 a 13/14) s účastí prostředků rozpočtu EU a Státního fondu dopravní infrastruktury, dále na pořízení a provoz systému datových schránek (KA č. 12/36), na vznik Úřadu práce ČR (KA č. 12/35) a na přípravu, realizaci a provoz systémů základních registrů (KA č. 13/12).**

V rámci všech uvedených kontrol bylo zjištěno, že příjemci dotací porušovali předpisy upravující zadávání veřejných zakázek.

Např. kontrolní akcí č. 12/18 prověřil NKÚ 38 veřejných zakázek v celkovém objemu 6 395 mil. Kč. Tyto zakázky souvisely s přípravou a realizací akcí na dálnicích a rychlostních silnicích a byly zadávány Ředitelstvím silnic a dálnic. Nedodržení zákona bylo zjištěno u 21 veřejných zakázek v celkovém objemu 4 303 mil. Kč.

V KA č. 12/11 a 13/14 NKÚ identifikoval neúplnost koncepčních materiálů pro modernizaci železničních staveb a absenci strategického dokumentu, který by konkretizoval priority modernizace železniční sítě. Neexistovaly ani dokumenty, z nichž by bylo zřejmé, zda a jak se poskytovatel zabýval studii proveditelnosti projektů a jejich ekonomickými hodnoceními. V obou uvedených kontrolách bylo zjištěno, že finanční a časové parametry se v průběhu rozhodování o přípravě a realizaci akcí výrazně měnily, aniž by byly vyhodnoceny příčiny a dopady těchto změn.

Nastavený systém monitorovacích indikátorů byl z hlediska objektivního vyhodnocování účelnosti a efektivnosti podpory poskytnuté z OPD zhodnocen jako nevěrohodný.

- Zbývající čtyři kontroly byly zaměřeny na jednotlivé priority OP *Technická pomoc* (KA č. 12/13), OP *Lidské zdroje a zaměstnanost* (KA č. 12/19), OP *Výzkum a vývoj pro inovace* (KA č. 12/21) a OP *Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013* (KA č. 13/04). V rámci uvedených kontrol byl posouzen vnitřní řídicí a kontrolní systém OP a legalita a správnost transakcí u vybraného vzorku projektů. Charakter ani četnost zjištěných chyb se proti minulosti nezměnily.⁹¹**

⁹¹ Viz EU report 2013 – k dispozici mj. na <http://www.nku.cz/cz/publikace/eu-report.htm>.

a) Nastavení a dosahování cílů OP

Některé cíle operačních programů není možné označit jako SMART⁹²; jejich dosažení je těžko hodnotitelné, mnohdy nejsou řádně nastaveny monitorovací indikátory a monitoring v důsledku toho selhává, v některých případech cíle projektů nepřispívají k dosažení cílů programů nebo nebylo cílů projektu dosaženo.

Například cílem projektů příjemce MMR v OP *Lidské zdroje a zaměstnanost* bylo výrazně motivovat administrativu a stabilizovat personální situaci MMR a CRR, přičemž k posouzení stabilizace měl sloužit především indikátor „počet trvale zaměstnaných pracovníků implementační struktury“. Podle nastavených monitorovacích indikátorů měly projekty udržet během tří let pouhých 20 pracovníků z celkových 110 (tj. 18,2 %), což je požadavek, který směřuje k naplnění cíle jen v malé míře.

b) Řídicí a kontrolní systémy

NKÚ provedl test klíčových prvků řídicích a kontrolních systémů operačních programů ve čtyřech z devíti kontrolních akcí (KA č. 12/13, 12/19, 12/21 a 13/04), přitom dva systémy hodnotil jako účinné a dva jako částečně účinné.

Například nedostatečné oddělení funkcí v rámci jednoho odboru MMR umožnilo, aby jeden organizační útvar MMR vykonával současně dvě neslučitelné funkce, tj. funkci ŘO a funkci příjemce. Takovéto organizační uspořádání a plnění dvou rolí současně v rámci jednoho odboru jeho jednotlivými odděleními vytváří riziko pro řádné fungování a výkon řídicího a kontrolního systému u implementace OPTP.

Řídicí a kontrolní systémy byly s ohledem na vyšší míru chybovosti hodnoceny jen jako částečně účinné v případě OP LZZ a OP *Přeshraniční spolupráce ČR-PR*.

c) Výběr projektů

Mechanismy pro výběr projektů k financování často selhávají, což někdy vede k porušování zásady řádného finančního řízení, tj. k nedostatečnému uplatňování kritérií účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti.

Například u OP LZZ:

- Systém věcného hodnocení projektů byl založen na hodnoticích kritériích, která byla značně subjektivní. To mělo za následek rozdíly ve výsledcích hodnocení u jednotlivých hodnotitelů. Podíl kritérií týkajících se hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti byl pouze 20 % ve vztahu k ostatním hodnoticím kritériím. Pět z osmi kontrolovaných projektů pak bylo zrealizováno tak, že rozdíl mezi původním a konečným schváleným rozpočtem činil průměrně 12 mil. Kč. V praxi to znamenalo, že projekty byly zrealizovány za cca 68 % původního rozpočtu, i když byly tyto rozpočty označeny hodnotiteli za přiměřené.
- Cílem oblasti podpory 2.1 OP LZZ bylo zvýšení zaměstnatelnosti nezaměstnaných osob nebo osob ohrožených na trhu práce. Formou mzdových příspěvků však byly podpořeny i osoby, které byly v daný okamžik zaměstnány, nebyly ohroženy na trhu práce, podnikaly či byly statutárními zástupci občanských sdružení zapojených do projektu. V některých případech tyto osoby dokonce zaměstnávaly samy sebe.

d) Zadávání veřejných zakázek

Zadávání veřejných zakázek i nadále vykazuje časté chyby v dodržování předpisů platných pro tuto činnost (zejména zákona č. 137/2006 Sb.), především při uplatňování principů transparentnosti, zákazu diskriminace a rovného zacházení.

92 S – Specific (konkrétní), M – Measurable (měřitelný), A – Attainable (dosažitelný), R – Relevant (odpovídající), T – Time-bound (ohraničený v čase).

Například u OP LZZ:

- MPSV při zadávacím řízení na dodavatele v rámci projektu *Národní soustava povolání II* v rozporu se zákonem o veřejných zakázkách nevyloučilo jediného uchazeče, přestože nesplnil kvalifikaci v požadovaném rozsahu, a nabídku tohoto uchazeče vybralo jako vítěznou. Výsledkem bylo porušení rozpočtové kázně ve výši až 148 790 400 Kč a vznik nesrovnalosti ve výši až 126 471 840 Kč.
- Jiný příjemce podpory v rozporu se zákonem o veřejných zakázkách vyloučil jednoho ze dvou uchazečů. Toto vyloučení mohlo mít vliv na výběr nejhodnější nabídky. Zde byla zjištěna nesrovnalost ve výši až 13 682 677,96 Kč.

e) Nezpůsobilé výdaje

Nezpůsobilé výdaje tvoří nejpočetnější skupinu chyb zjišťovaných NKÚ při kontrolách programů a projektů financovaných ze SF a FS. Jedná se například o výdaje za dodávky a služby, které byly dodány v nedostatečném rozsahu nebo kvalitě, případně nebyly dodány vůbec.

Například v rámci OP LZZ uhradil jeden příjemce částku v souhrnné výši 201 800 Kč za realizaci tří tiskových konferencí, kterých se zúčastnili pouze jeho zástupci a zástupci hlavního dodavatele projektu. První tiskové konference se zúčastnil jediný novinář a dvou dalších žádný, prostředky tedy byly vynaloženy nevhodně. Jiný příjemce si dal z dotace proplatit i výdaje za různé kurzy, které se dle doložených dokladů konaly ve shodném čase a s totožnými účastníky. Tyto aktivity v žádném případě nemohly být provedeny se stejnými účastníky a ve stejnou dobu, a proto nebylo možné související výdaje považovat za prokázané, a tedy ani způsobilé.

Dále například u OP *Přeshraniční spolupráce ČR–PR* identifikoval NKÚ u jednoho příjemce neoprávněné proplacení faktur mandataři na základě rámcové smlouvy na zajištění organizace veřejných zakázek. Příjemce uhradil výdaje i za zrušená zadávací řízení vždy ve výši 100 % z ceny daného druhu zadávacího řízení, přitom dle smlouvy o dílo měl mandatař nárok pouze na část ceny dle stanovených pravidel. Celkem se toto pochybení týkalo 13 zadávacích řízení.

NKÚ podal na základě výsledků kontrol provedených v letech 2012 a 2013 celkem devět oznámení o podezření ze spáchání trestného činu adresovaných orgánům činným v trestním řízení; tato oznámení se týkala 20 kontrolovaných subjektů. Podezření na poškození finančních zájmů EU za oblast politiky soudržnosti bylo přitom druhým nejčastějším předmětem oznámení.

B.3.1.3 Srovnání nálezů NKÚ a EÚD

I když srovnávání výsledků auditů EÚD a kontrol NKÚ v oblasti strukturální politiky naráží na stejné metodické rozdíly jako v případě auditů SZP, obě kontrolní instituce docházejí k velmi podobným výsledkům šetření.

Kapitoly 5 a 6 výroční zprávy EÚD o plnění rozpočtu EU za rok 2012 obsahují podrobná auditní zjištění týkající se výdajů v oblasti skupin politik „*regionální politika; energetika a doprava*“ a „*zaměstnanost a sociální věci*“. Při plánování auditů vycházel EÚD z následujících **rizik**:

- Členské státy nezavedly řídicí a kontrolní systémy, které by splňovaly požadavky obecného nařízení, takže tyto systémy nefungují účinně, to znamená, že případy nedodržení předpisů EU nebo členských států nejsou na jednotlivých úrovních kontroly v členském státě nebo při kontrolách Komise odhaleny ani opraveny.
- Dochází k financování projektů, které nejsou v souladu s předpisy EU či vnitrostátními předpisy pro zadávání veřejných zakázek nebo které nesplňují podmínky způsobilosti.
- Snaha o vyčerpání přidělených prostředků EU je potenciálně v rozporu s požadavkem na systém zajišťující optimální využití finančních zdrojů. V praxi může být tato snaha v rozporu s důsledným uplatňováním účinných kontrol.
- Rizika pro výdaje z ESF souvisejí s nevhodnou povahou investic do lidského kapitálu.

Na základě analýzy výstupů EÚD a nálezů NKÚ lze definovat tyto rizikové oblasti:

- Kontrolní systém nesplňuje požadavky nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 a nefunguje účinně, to znamená, že případy nedodržení předpisů nejsou na jednotlivých úrovních kontroly v členském státě odhaleny ani opraveny.
- Jsou financovány rovněž projekty, které nejsou v souladu s předpisy pro zadávání veřejných zakázek nebo nesplňují podmínky způsobilosti.
- Existuje konflikt priorit, neboť systémy kontroly a dohledu musí zajistit správnost a optimální využití prostředků, ale zároveň je žádoucí, aby veškeré přidělené prostředky EU byly vyčerpány. V praxi může být tato snaha v rozporu s důsledným uplatňováním účinných kontrol.
- Podpoření byli rovněž nezpůsobilí účastníci podpory z ESF.

Výsledky kontroly správnosti operací⁹³

Výroční zpráva EÚD za rok 2012 vychází především z výsledků testování správnosti operací a z posouzení účinnosti hlavních systémů dohledu a kontroly, které se vztahují na příslušné příjmy a výdaje. Českou republiku a české právnické a fyzické osoby v souvislosti se zjištěnými chybami u skupin strukturální politiky zpráva nezmiňuje (viz kapitoly 5 a 6) a efektivita činnosti auditního orgánu ČR nebyla v roce 2012 testována. Přesto jsou výsledky auditů i pro ČR zajímavé.

Skupina politik: „regionální politika, energetika a doprava“

Ze 180 kontrolovaných operací bylo 88 (49 %) zatíženo chybami. EÚD na základě vyčíslených nedostatků odhaduje nejpravděpodobnější míru chyb na 6,8 %. U 56 % operací zatížených chybami (ať vyčíslitelnými, nebo nevyčíslitelnými) měly orgány členských států k dispozici dostatečné informace k tomu, aby před certifikací vydajů, jež se předkládají ke schválení Komisi, alespoň některé z těchto chyb zjistily a opravily. Stejně jako v roce 2011 byly v případě EFRR a FS nedostatky v ověřování ze strany vnitrostátních orgánů zjištěny především u „primárních kontrol“, které provádějí řídicí orgány a zprostředkující subjekty. Jednalo se o následující typy chyb:

- a) nedodržování pravidel zadávání veřejných zakázek (u 31 % testovaných operací);
- b) vykazování nezpůsobilých výdajů (u 9 % testovaných operací);
- c) nesprávné vypočítávání mezer⁹⁴ ve financování projektů vytvářejících příjmy (u 8 % testovaných operací);
- d) nedodržování pravidel státní podpory (u 3 % testovaných operací).

Skupina politik: „zaměstnanost a sociální věci“⁹⁵

Ze 180 kontrolovaných operací bylo 63 (35 %) zatíženo chybami. EÚD na základě chyb, které vyčíslil v 31 operacích, odhaduje nejpravděpodobnější míru chyb na 3,2 %. Výsledky auditu ukazují na nedostatky zejména v tzv. primárních kontrolách, které mají zabránit vzniku nesrovnalostí, odhalovat nesrovnalosti, opravovat je a ověřovat skutečné provádění projektů. Za tyto kontroly odpovídají řídicí orgány a zprostředkující subjekty v členských státech. U 67 % operací obsahujících chyby (jak vyčíslitelné, tak nevyčíslitelné) měly orgány členských států k dispozici dostatečné informace k tomu, aby alespoň některé z chyb ještě před tím, než předloží certifikované výdaje Komisi, zjistily a opravily. Audit odhalil tyto nedostatky:

- a) nezpůsobilé projekty a výdaje (u 11 % testovaných operací);
- b) zahrnutí nezpůsobilých účastníků z jednotlivých cílových skupin do projektů spolufinancovaných z ESF (u 6 % testovaných operací);
- c) nedodržení pravidel zadávání veřejných zakázek (u 5 % testovaných operací);
- d) časté nedodržování procedurálních požadavků; v osmi případech považoval EÚD toto nedodržování za závažné porušení předpisů.

⁹³ Zdroj: body 5.26–5.36 výroční zprávy EÚD za rok 2012.

⁹⁴ Bod 5.37 výroční zprávy EÚD za rok 2012: V rámci EFRR a FS závisí výše podpory EU poskytované na projekt na investičních nákladech projektu a odhadované výši čistých výnosů, které tento projekt vytvoří. V případě projektů vytvářejících příjmy je proto nutné provést před schválením projektu analýzu budoucích výnosů a investičních nákladů: „mezera ve financování“ je stanovena jako investiční náklady snížené o součet čistých výnosů, které projekt dle očekávání vytvoří během konkrétního referenčního období, a zbytkové hodnoty projektu.

⁹⁵ Zdroj: body 6.11–6.18 výroční zprávy EÚD za rok 2012.

Výsledky kontrol, jimiž NKÚ a EÚD prověřují správnost operací, jsou velmi podobné u nezpůsobilých projektů, nezpůsobilých výdajů či účastníků a u nedodržování pravidel pro zadávání veřejných zakázek. Nálezy NKÚ v oblasti veřejné podpory a příjmů projektů jsou méně časté.

B.3.2 Programové období 2014–2020

Na národní úrovni byla od roku 2010 postupně připravována **Dohoda o partnerství pro programové období 2014–2020**, jež je zásadním dokumentem, který vymezuje spolupráci mezi Komisí a členským státem. *Dohoda o partnerství* stanoví strategii, priority a opatření pro účinné a efektivní využívání ESI fondů⁹⁶ za účelem dosahování cílů strategie *Evropa 2020*. Přípravou *dohody o partnerství* a jejím dojednáním s Komisí je za ČR pověřeno MMR. *Dohoda o partnerství* byla v roce 2013 projednána na národní úrovni i v rámci neformálního dialogu s Komisí. Vláda schválila tuto *dohodu o partnerství* dne 9. dubna 2014 a konečný termín pro její následné zaslání Komisi k zahájení oficiálního vyjednávání byl určen na 22. dubna 2014.

Dohoda mimo jiné definuje základní znaky následujících programů financovaných ESI fondy:

1. Cílem OP *Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK)* je dosažení konkurenceschopné a udržitelné ekonomiky založené na znalostech a inovacích.
2. Hlavním cílem OP *Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV)* je investice do rozvoje lidského potenciálu, která je jednou z důležitých forem veřejných investic. Vizí operačního programu je přispět ke strukturálnímu posunu ČR směrem k ekonomice založené na vzdělané, motivované a kreativní pracovní síle a na produkci kvalitních výsledků výzkumu.
3. Cílem OP *Zaměstnanost (OPZ)* je zlepšení lidského kapitálu obyvatel ČR a veřejné správy v ČR, tedy základních prvků konkurenceschopnosti. ČR musí těmto oblastem věnovat značnou pozornost, pokud chce v současném komplexním světě obstát.
4. Hlavním cílem OP *Doprava (OPD)* je zajištění kvalitní dopravní infrastruktury v celé ČR včetně postupného vyrovnávání kvality dopravní sítě ČR se „starými“ zeměmi EU. Sektor dopravy je důležitou oblastí národního hospodářství, která ovlivňuje prakticky všechny oblasti veřejného i soukromého života a podnikatelské sféry.
5. Hlavním cílem OP *Životní prostředí (OPŽP)* je dobrý stav životního prostředí ve všech jeho složkách a kvalitní environmentální infrastruktura. Životní prostředí je významným faktorem kvality života a jeho dobrý stav zároveň nutnou podmínkou udržitelného rozvoje.
6. *Integrovaný regionální operační program (IROP)* navazuje na sedm ROP a částečně na IOP z programového období 2007–2013. Prioritou IROP je umožnit vyvážený rozvoj území, zlepšení veřejných služeb a veřejné správy a zajistit udržitelný rozvoj v obcích, městech a regionech.
7. OP *Praha – pól růstu ČR (OP PPR)* si klade za cíl, aby Praha byla i nadále dynamickým a konkurenceschopným městem, které bude ve svých funkcích splňovat všechny aspekty hlavního města ČR jako jejího významného pólu růstu s dopadem na celý středoevropský region.
8. Globálním cílem OP *Rybářství 2014–2020 (OPR)* je udržitelná a konkurenceschopná akvakultura založená na inovacích, konkurenceschopnosti, znalostech a účinnějším využívání zdrojů. Cílem je rozvoj udržitelného chovu ryb v České republice, zajištění rovnoměrných dodávek sladkovodních ryb během roku na domácí trh a rozvoj mimoprodukčních funkcí rybníků. Je nezbytné rozvíjet tradiční a osvědčené formy akvakultury (rybníkářství) pro zajištění produkce kapra a současně zavádět moderní intenzivní chovné systémy k zajištění celoročních dodávek ryb na trh.
9. *Program rozvoje venkova na období 2014–2020 (PRV)* je nástrojem k čerpání dotací z *Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova*.
10. Smyslem OP *Technická pomoc (OPTP)* je financování administrativy a podpora absorpční a administrativní kapacity a doplňkových činností nutných pro zdárný chod celého systému čerpání z ESI fondů v programovém období 2014–2020. OPTP bude stěžejní pro zajištění úspěšného působení Národního orgánu pro koordinaci i jiných orgánů. Cílem OPTP je, aby prostředky z ESI fondů byly využity v co nejvyšší míře a co nejefektivněji.

⁹⁶ ESI fondy zahrnují EFRR, ESF, FS, EZFRV a ENRF.

ČR má dle ustanovení čl. 26 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 předložit Komisi návrhy programů nejpozději tři měsíce po předložení *dohody o partnerství*, tj. nejpozději do 22. července 2014.

Příloha č. 3 této publikace uvádí orientační přiděly jednotlivým programům tak, jak byly uvedeny v návrhu *dohody o partnerství*, který byl předložen vládě dne 9. dubna 2014.

B.4 Ostatní finanční nástroje EU

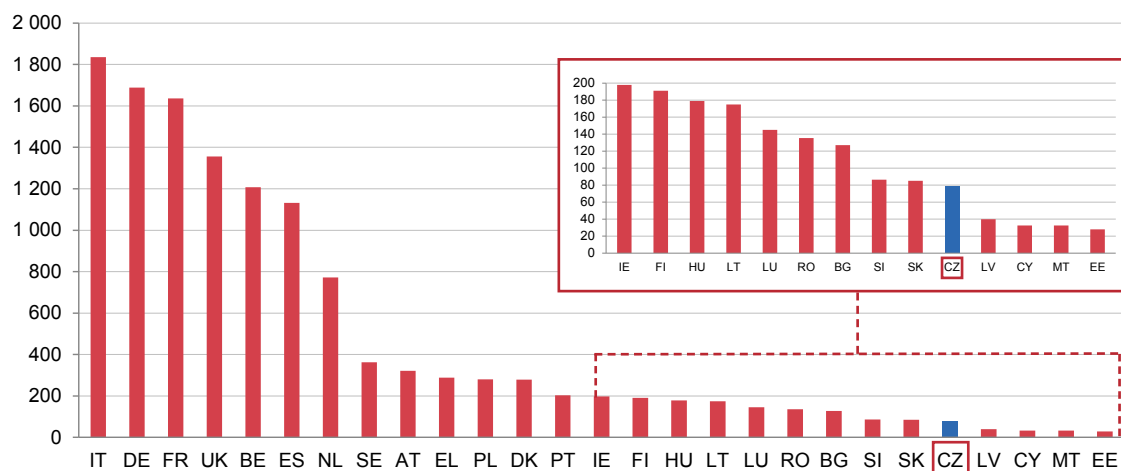
Do skupiny ostatních finančních nástrojů EU patří fondy, jejichž prostředky Evropská unie přiděluje přímo žadatelům na základě **veřejné soutěže**, tedy nikoliv prostřednictvím jednotlivých členských států. Pokud chtějí žadatelé uspět, musí se prosadit se svými projekty v přímé mezinárodní konkurenci. Cílem podpory poskytované v rámci ostatních finančních nástrojů je efektivnější řešení společných problémů v oblasti jednotlivých politik EU a zvýšení míry spolupráce mezi členskými státy a jejich subjekty. Nezbytnou podmínkou pro získání podpory je nejen vytvoření **partnerství mezi subjekty** z různých států, ale rovněž **evropská přidaná hodnota**, kterou projekty deklarují nadnárodní význam.

Ostatní finanční nástroje tvoří pouze malou část celkových výdajů rozpočtu EU a jsou zařazeny především do kapitol *Udržitelný růst, Občanství, svoboda, bezpečnost a právo a EU jako globální hráč*. Jejich financování se provádí zejména prostřednictvím široké škály **komunitárních programů**; mezi další zdroje financování patří **IPA, FS** nebo fondy k naplňování cílů migrační a azylové politiky EU v rámci programu **Solidarita a řízení migračních toků**.

Ostatní finanční nástroje jsou většinou administrovány přímo příslušným útvarům Komise v rámci tzv. přímého centralizovaného řízení a v jednotlivých členských státech mají zřízeno jen své kontaktní místo u gestora programu. Z tohoto pravidla však existují výjimky, zmínit lze např. programy *Celoživotní učení a Mládež v akci*, které jsou implementovány formou tzv. nepřímého řízení prostřednictvím národních agentur, tedy subjektů členských států.

Největší objem prostředků čerpaných v roce 2012 v rámci ostatních finančních nástrojů směřoval do Itálie (1,84 mld. €), Německa (1,67 mld. €) a Francie (1,64 mld. €). **ČR patří spolu se Slovinskem a Slovenskem do skupiny států s čerpáním kolem 80 mil. €**. Nejméně z těchto zdrojů získaly subjekty na Kypru, Maltě (po 33 mil. €) a v Estonsku (28 mil. €). Následující graf zobrazuje čerpání peněžních prostředků z ostatních finančních nástrojů v jednotlivých členských státech EU v roce 2012.

Graf č. 11 – Čerpání peněžních prostředků z ostatních finančních nástrojů v jednotlivých členských státech EU v roce 2012 (s detailním výřezem) (v mil. €)

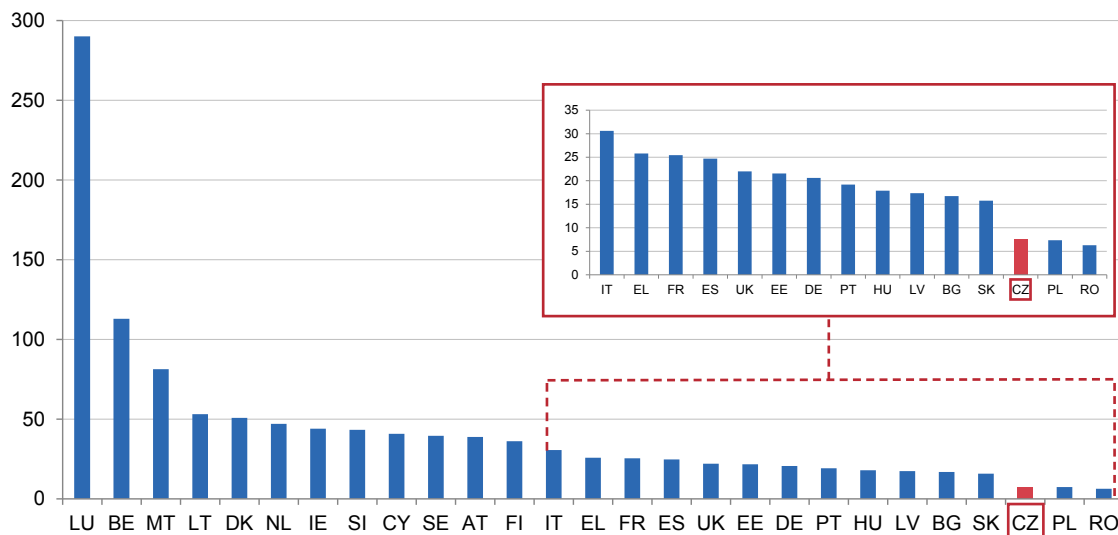

Zdroj: EU budget 2012 – Financial Report, Evropská komise 2013, http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm.

Použité zkratky: viz legenda pod grafem č. 2 na straně 12.

Zajímavý pohled na problematiku využívání ostatních finančních nástrojů EU nabízí rovněž graf č. 12, který znázorňuje čerpání těchto peněžních prostředků jednotlivými členskými státy EU v přepočtu na jednoho obyvatele.

Graf č. 12 – Čerpání peněžních prostředků z ostatních finančních nástrojů v přepočtu na jednoho obyvatele členského státu EU v roce 2012 (s detailním výřezem) (v €)

Zdroj: *EU budget 2012 – Financial Report*, Evropská komise 2013, http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm, http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/index_cs.htm.

Použitá zkratky: viz legenda pod grafem č. 2 na straně 12.

Z grafu srovnávacího čerpání z ostatních finančních nástrojů v přepočtu na jednoho obyvatele v jednotlivých členských státech EU je patrné, že ČR společně s Polskem a Rumunskem zaujímají s odstupem pozice na samém konci pořadí úspěšnosti v čerpání ostatních finančních nástrojů. V přepočtu **na jednoho obyvatele připadá na ČR pouze cca 7,50 €**, přitom průměrná hodnota tohoto ukazatele dosahuje přibližně 43 €. Naopak v čele pořadí je s velkým náskokem Lucembursko s přibližně 290 € na obyvatele.

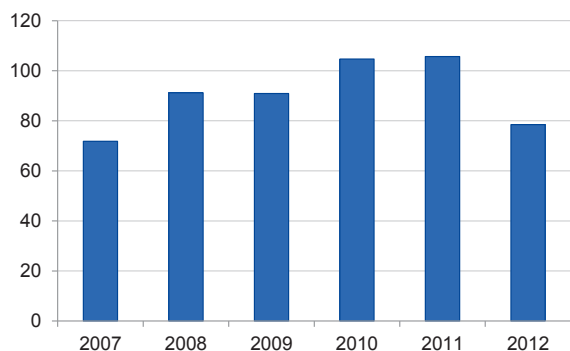
B.4.1 Ostatní finanční nástroje EU v ČR

Příjemci z ČR obdrželi v roce 2012⁹⁷ v rámci ostatních finančních nástrojů celkem cca 78,5 mil. € (tj. cca 2,0 mld. Kč⁹⁸), tedy částku o poznání nižší než v roce 2011 (105,7 mil. €). Tento výsledek je dokonce **druhý nejhorší od roku 2007** a svědčí o nízké míře úspěšnosti českých žadatelů ve veřejné soutěži o podporu poskytovanou v rámci ostatních finančních nástrojů.

Následující graf poskytuje informaci o vývoji čerpání peněžních prostředků z ostatních finančních nástrojů EU v ČR v letech 2007–2012.

97 *EU budget 2012 – Financial Report*, Evropská komise 2013, http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm.

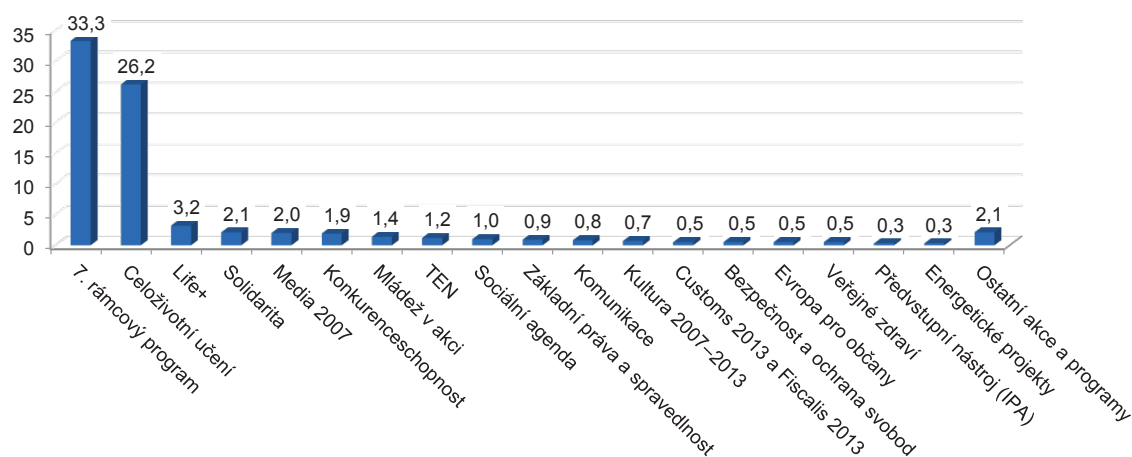
98 Pro přepočet byl použit průměrný kurz za rok 2012 dle České národní banky: 25,974 Kč/€.

Graf č. 13 – Čerpání peněžních prostředků z ostatních finančních nástrojů v ČR v letech 2007–2012 (v mil. €)

Zdroj: zprávy *EU budget – Financial Report* za roky 2007–2012, Evropská komise 2008–2013.

Je zřejmé, že po postupném nárůstu čerpání těchto zdrojů ze strany subjektů v ČR v letech 2007 a 2008 došlo po roce 2009 k postupné stagnaci (kolem hodnoty 100 mil. €) a v roce 2012 k již zmíněnému výraznějšímu poklesu. Poměr částky čerpané v ČR z ostatních finančních nástrojů se vzhledem k celkovému čerpání EU v této oblasti snížil z cca 1 % na pouhých 0,6 %.

Podrobný přehled čerpání ostatních finančních nástrojů v ČR v roce 2012 zachycuje následující graf.

Graf č. 14 – Využití ostatních finančních nástrojů v ČR v roce 2012 (v mil. €)

Zdroj: *EU budget 2012 – Financial Report*, Evropská komise 2013, http://ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm.

Celé názvy finančních nástrojů, které byly v grafu zkráceny: 7. rámcový program – *Sedmý rámcový program pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace*, Fond solidarity – *Fond solidarity EU*, Energetické projekty – *Energetické projekty pomáhající k hospodářské obnově*, Solidarita – *Solidarita a řízení migračních toků*, Konkurenceschopnost – *Konkurenceschopnost a inovace*, Veřejné zdraví – *Veřejné zdraví a ochrana spotřebitelů*, Evropský fond – *Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci*.

B.4.2 Finanční řízení a kontrola

EÚD vydal v červnu 2013 zvláštní zprávu č. 2/2013⁹⁹, která je výstupem z auditu výkonnosti zaměřeného na *Sedmý rámcový program pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace*. Tento samostatný program naplňuje v oblasti výzkumu a technologického rozvoje cíle strategie *Evropa 2020* a představuje dlouhodobě finančně nejvýznamnější nástroj v rámci skupiny ostatních finančních nástrojů EU.¹⁰⁰ Naprostá většina prostředků je vynakládána jednotlivými generálními ředitelstvími Komise formou grantů v režimu přímého řízení. Výsledky auditu prokázaly, že Komise sice zavedla jednodušší pravidla pro účast

⁹⁹ Zvláštní zpráva EÚD č. 2/2013: *Zajišťuje Komise efektivní provádění Sedmého rámcového programu pro výzkum?*, EU 2013.

¹⁰⁰ Prostřednictvím rozpočtu 7. RP má být k podpoře výzkumných činností na období 2007–2013 vynaloženo více než 50 mld. €.

v programu, příjemci se však potýkají se vzájemným nesouladem některých aspektů těchto pravidel. Řízení procesů 7. RP ze strany Komise je méně účinné zejména z hlediska využívání nástrojů a zdrojů. EÚD shledal, že pokrytí některých oblastí programu je personálně příliš náročné.

NKÚ dokončil v roce 2012 kontrolu programu *Solidarita a řízení migračních toků* a výsledky prezentoval mj. v loňském vydání EU reportu¹⁰¹. V souladu s plánem kontrolní činnosti zahájí NKÚ v září 2014 kontrolu zaměřenou na použití prostředků *Fondu solidarity EU* poskytnutých k likvidaci následků ničivých povodní, které postihly území ČR v letech 2010–2013.

B.4.3 Ochrana finančních zájmů EU

Podle statistických dat obsažených v pracovním dokumentu Komise¹⁰² bylo v roce 2012 z rozpočtu EU v rámci centralizovaného řízení vynaloženo celkem 17 369 mil. €. Z rozboru údajů ukládaných v systému ABAC¹⁰³ vyplynulo, že do skupiny ostatních finančních nástrojů bylo směřováno celkem 98 % z těchto výdajů. Komise v roce 2012 registrovala celkem 1 674 případů kvalifikovaných jako nesrovnalost v úhrnné částce 121,4 mil. €. Z této částky bylo 26 případů v celkovém objemu 2,7 mil. € oznámeno jako podezření na podvodné jednání. Ve srovnání s rokem 2011 se souhrnná částka oznámených nesrovnalostí prakticky zdvojnásobila.

U subjektů se sídlem v ČR bylo v roce 2012 zjištěno celkem 12 nesrovnalostí v objemu 768,8 tis. €, což představovalo přibližně 1 % z výdajů proplacených těmito subjekty. Žádná nesrovnalost nebyla v ČR kvalifikována jako podezření na podvodné jednání.

101 *EU report 2013*, str. 40, bod B.4.2.1, vydal NKÚ v roce 2013.

102 Pracovní dokument Komise *Statistické vyhodnocení nesrovnalostí oznámených v roce 2012*, SWD(2013) 284 v konečném znění ze dne 24. července 2013, jde o doprovodný dokument ke zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Ochrana finančních zájmů Evropské unie – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2012*.

103 Z anglického *Accrual Based Accounting* (účetnictví s časovým rozlišením).

C. Ostatní aktivity NKÚ v oblasti finančního řízení

C.1 Právní otázky

C.1.1 Doporučení NKÚ ke změnám právního prostředí

Podle ustanovení § 6 zákona o NKÚ jsou obě komory Parlamentu ČR a jejich orgány oprávněny vyžádat si od NKÚ stanoviska k návrhům právních předpisů týkajících se rozpočtového hospodaření, účetnictví, státní statistiky a výkonu kontrolní, dozorové a inspekční činnosti. Uvedené orgány tohoto svého oprávnění v roce 2013 způsobem spočívajícím v podání formální žádosti o stanovisko nevyužily. Poznatky NKÚ ve vztahu k potřebným legislativním úpravám byly prezentovány v souvislosti s projednáváním kontrolních závěrů NKÚ na jednáních kontrolního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Na 4. schůzi Senátu Parlamentu ČR konané 31. ledna 2013 nebyl schválen vládní návrh novely článku 97 Ústavy ČR, jehož cílem bylo rozšířit rozsah kontrolní působnosti NKÚ zejména s ohledem na možnost kontroly hospodaření s majetkem právnických osob veřejnoprávní povahy a územních samosprávných celků, a na něj navazující návrh novely zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu. V současné době je v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR projednáván poslanecký návrh novely Ústavy ČR upravující rozšíření kontrolní působnosti NKÚ.

Z důvodu rozpuštění Poslanecké sněmovny nebylo dokončeno projednávání vládního návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. V navrhovaném znění byla mj. zohledněna připomínka NKÚ, která v návaznosti na zjištění v rámci KA č. 09/26 poukázala na problematiku poskytování dotací regionálními radami regionů soudržnosti na základě soukromoprávních smluv. Podle návrhu novely se dotace nebo návratné finanční výpomoci mají poskytovat na základě veřejnoprávních smluv.

Poslanecká sněmovna neprojednala ani vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb. (rozpočtová pravidla). Cílem návrhu ve vztahu k dotacím spolufinancovaným z rozpočtu EU byla možnost stanovení snížených odvodů za porušení rozpočtové kázně také pomocí fixního procenta, aplikování krácení dotace poskytovatelem před jejím proplacením také na jiné případy, než jsou případy porušení pravidel pro zadávání veřejných zakázek, a cílem bylo také omezení systematického promíjení odvodů za porušení rozpočtové kázně.

V souladu s usnesením vlády ze dne 15. ledna 2014 č. 49, *ke snížení legislativních bariér a nelegislativních bariér implementace Evropských strukturálních a investičních fondů v programovém období let 2014 až 2020*, ministr financí zpracoval do 31. března 2014 návrhy obou výše zmíněných zákonů a zaslal je do vnějšího připomínkového řízení.

V roce 2013 nebylo dokončeno ani projednávání vládního návrhu ústavního zákona o rozpočtové odpovědnosti a na něj navazujícího návrhu zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, jimiž měla být do právního řádu ČR částečně promítnuta směrnice Rady 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011, o požadavcích na rozpočtové rámce členských států.

V meziresortním připomínkovém řízení podle *Legislativních pravidel vlády* se NKÚ vyjadřoval k návrhům právních předpisů, které se ho týkaly jako organizační složky státu nebo souvisely s jeho působností. V roce 2013 obdržel NKÚ k posouzení celkem 132 návrhů právních předpisů. Konkrétní připomínky vycházející především z poznatků z kontrolní činnosti uplatnil k 53 z nich.

Řadu konkrétních připomínek uplatnil NKÚ např. k vládnímu návrhu zákona o řídicím a kontrolním systému ve veřejné správě, který má nahradit stávající zákon o finanční kontrole. Hlavním cílem navrhované úpravy je právně zjednodušit regulativní rámec řídicího a kontrolního systému ve veřejné správě ČR, a to zavedením společných zásad pro rozdělení a oddělení odpovědností za systém finančního řízení a kontroly a za systém nezávislého interního auditu na všech úrovních veřejné správy jako dvou základních částí řídicího a kontrolního systému. Dalším cílem návrhu je zajistit centrální harmonizaci včetně dohledu

nad zavedením řídicích a kontrolních systémů správců veřejných rozpočtů Ministerstvem financí. Pokud jde o problematiku finančního řízení a kontroly zahraničních prostředků, byla do návrhu samostatně zahrnuta úprava působnosti jednotlivých orgánů oprávněných k výkonu finančního řízení a kontroly prostředků poskytovaných České republice k realizaci programů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie, včetně úpravy výslovně umožňující pověřit výkonem kontroly zprostředkující subjekty. Návrh tak obsahuje řešení problematiky, na jejíž nedostatečnou legislativní úpravu NKÚ opakovaně poukazoval mj. i v EU reportech z minulých let. Návrh zákona o řídicím a kontrolním systému ve veřejné správě vláda nicméně do konce roku 2013 neprojednala.

C.1.2 Právní předpisy pro oblast výkaznictví

Vztahy s EU jsou významnou součástí hospodaření v rámci státního rozpočtu ČR. K jejich zobrazování slouží dvě informační soustavy, a to soustava finančního výkaznictví a soustava účetnictví, jejichž výstupy jsou zveřejňovány.

Oblast finančního výkaznictví upravují rozpočtová pravidla a na ně navazující předpisy. Vykazování je prováděno vždy za daný rozpočtový rok a zachycuje příjmy a výdaje ve vztahu k rozpočtu EU v příslušném analytickém členění. Finanční výkaznictví tak zobrazuje stav, který byl v okamžiku příjmu nebo výdaje, a není schopno zachytit případné následné změny. V důsledku toho jsou prostředky ze státního rozpočtu ČR určené na předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z rozpočtu EU, zachyceny jako prostředky původem ze zahraničí. Případnou změnu spočívající např. v rozhodnutí nepodat Národnímu fondu žádost o proplacení předfinancovaných výdajů, které je učiněno v následujících obdobích, již není možné v rámci vykázaných výdajů zachytit. Přitom se mnohdy jedná o významné částky.

Oblast účetnictví je upravena zákonem o účetnictví, navazujícími vyhláškami a účetními standardy. V roce 2010 byla zahájena účetní reforma, jejímž cílem bylo významně posílit aktuální prvky účetnictví veřejného sektoru. Právě oblast financování z EU a s ní související vztahy však byly nastaveny nedostatečným způsobem a dodnes nejsou předpisy upraveny tak, aby dostatečně pokrývaly celou škálu vztahů souvisejících s financováním projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU.

Již samotný přechod na nové účetnictví přinesl první problémy spočívající v nedostatečné identifikaci pohledávek a závazků, které mají být ve vztahu k EU zobrazovány. Účetní standard řešící transfery, jejichž součástí jsou právě vztahy týkající se spolufinancování projektů z rozpočtu EU, byl vydán těsně před svou účinností 31. 12. 2009. Tento standard však nestanovil specifické postupy pro tzv. předfinancování výdajů spolufinancovaných z rozpočtu EU ani pro jejich následnou refundaci prostřednictvím Národního fondu. Současně se ukázaly být významným problémem tohoto standardu nejednoznačné formulace vedoucí k různým výkladům a ve svém důsledku k různému zobrazení stejných skutečností v sestavovaných účetních závěrkách.

Subjekty (převážně ministerstva), jejichž prostřednictvím jsou prostředky z Národního fondu poskytovány příjemcům, tak vykázaly vzájemně neporovnatelné údaje. Některá ministerstva zvolila roli tzv. zprostředkovatele a účtovala o prostředcích na projekty spolufinancované EU pouze prostřednictvím rozvahových účtů. Jiná ministerstva zvolila roli poskytovatele a příjemce a zobrazovala poskytnuté a přijaté prostředky jako náklady a výnosy s dopadem na hospodářský výsledek. Současně ministerstva volila různý přístup při vykazování souvisejících pohledávek a závazků (včetně podrozvahových). V důsledku toho není možné ze sestavených účetních výkazů získat konzistentní informaci o celkových hodnotách nákladů, výnosů, pohledávek a závazků souvisejících s projekty spolufinancovanými z rozpočtu EU.

Nejednoznačnost způsobu účtování však není jediným problémem účetních předpisů. Nejasnosti panují i ve stanovení okamžiku uskutečnění účetních případů, a tedy i v jejich zobrazování v účetnictví a vykazování v účetních závěrkách.

NKÚ tuto situaci popisuje ve svých KZ již od roku 2011.¹⁰⁴ I když byl účetní standard věnovaný transferům novelizován, nejasnosti přetrvávají. V současnosti je připravována další změna, která by měla vstoupit v účinnost 1. 1. 2015. To však nic nezmění na skutečnosti, že údaje za roky 2010–2014 jsou těmito nejednoznačnostmi zatíženy a fakticky znehodnoceny.

Jednou z hlavních příčin popisovaného stavu je dle názoru NKÚ způsob tvorby účetních předpisů. Podrobnosti k postupům účtování obsahují účetní standardy, které však neprocházejí žádným připomínkovým řízením. Není tak prostor pro uplatnění připomínek k navrhovaným řešením. Současně se jako problém jeví i jistá nekonzistence pojmosloví používaného rozpočtovými pravidly, souvisejícími vyhláškami a účetními předpisy. Významný vliv má rovněž absence účetního rámce, který by vymezil základní pojmy.

Údaje z účetnictví a finančního výkaznictví slouží rovněž pro potřeby vládní statistiky. Jejich nedostatky tak mohou mít dopad na celkové údaje, které jsou využívány pro monitorování a řízení veřejných financí ČR i pro vyhodnocování finančních vztahů s EU.

C.2 Mezinárodní aktivity NKÚ

Mezinárodní aktivity NKÚ zahrnují široké spektrum činností, jejichž hlavním cílem je získávání a předávání zkušeností především v oblastech kontroly systému finančního řízení. S nejvyššími kontrolními institucemi ze zahraničí (dále jen SAI) si NKÚ vyměňuje zkušenosti z aplikace různých kontrolních postupů a příklady tzv. dobré praxe, které SAI získávají díky svému výjimečnému postavení vrcholných orgánů externí kontroly a své politické nezávislosti.

Členství ČR v EU zavazuje všechny odpovědné orgány a instituce k povinnostem, které znamenají plnění úkolů nad rámec národních politik a dodržování globálně přijatých opatření vztahujících se k jejich mandátu. NKÚ se do tohoto procesu zapojuje jako zdroj důležitých znalostí a profesionálních postupů z oblasti externí kontroly, sdílí své poznatky s ostatními SAI a podílí se na společných kontrolách programů mezinárodního významu.

V roce 2013 se NKÚ podílel na činnosti pracovních skupin Kontaktního výboru¹⁰⁵ a úzce spolupracoval na koordinovaných kontrolách se SAI sousedících států, konkrétně Polska a Německa. Všechny uvedené aktivity pomohly ke zlepšení pozice NKÚ na mezinárodním poli a k získání zkušeností potřebných k rozvíjení odborného potenciálu nezbytného k plnění role orgánu nezávislé externí kontroly v měnícím se ekonomickém prostředí EU.

C.2.1 Auditní činnost

C.2.1.1 Společné audity se SAI členských zemí EU

V roce 2013 byla zakončena společná kontrolní akce NKÚ a BRH zaměřená na zadávání veřejných zakázek na stavební práce a prevenci korupce. Výsledky kontroly byly prezentovány veřejnosti v listopadu 2013.¹⁰⁶ Význam provedené kontroly je charakterizován finančním objemem veřejných zakázek na stavební práce zadávaných v obou zemích, který např. v roce 2011 činil 45,5 mld. € v Německu a 4,7 mld. € v ČR¹⁰⁷.

Paralelní kontroly provedené v rámci této společné kontrolní akce prokázaly, že rozdílné ceny v obou zemích jsou důsledkem nastavení systému zejména s ohledem na druh výběrového řízení a specifikace zadávacích kritérií. Z toho důvodu mají objemově i kvalitativně porovnatelné produkty poskytované v oblasti silničního stavitelství v České republice vyšší pořizovací náklady než v Německu. V ČR vznikl velmi úzký okruh dodavatelů a ten spolu s chybějícím tlakem zadavatelů na snižování konečných cen

¹⁰⁴ Viz KZ z kontrolních akcí 10/20, 11/29, 12/14, 12/15, 12/28 a 12/30.

¹⁰⁵ Kontaktní výbor je shromáždění vedoucích představitelů SAI členských států EU a EÚD. Více na: www.contactcommittee.eu.

¹⁰⁶ Více na adrese <http://www.nku.cz/scripts/file.php?id=1459>.

¹⁰⁷ Údaj ze společné zprávy, viz <http://www.nku.cz/scripts/file.php?id=1459>.

brání zlepšení současného stavu. Výsledky kontroly potvrdily důležitost systémového přístupu k potírání korupce v oblasti zadávání veřejných zakázek všeobecně a rovněž nezbytnost důsledného prosazování řádné aplikace zadávacího práva.

Dne 27. února 2013 byla podpisem dohody o spolupráci mezi SAI Polska (NIK) a NKÚ zahájena společná kontrola operačního programu *Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013*. NKÚ tuto dohodu naplnil provedením KA č. 13/04 – *Peněžní prostředky určené na financování projektů realizovaných v rámci operačního programu Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013*. Podpora z tohoto programu se poskytuje na aktivity, které vycházejí z potřeb hraničního regionu, a obě SAI kromě společného vzorku projektů zkontrolovaly i další projekty financované z prostředků programu, na který byla schválena celková částka 219 459 344 € z EFRR¹⁰⁸.

Cílem spolupráce v této kontrole bylo prověřit, zda jsou činnosti související s realizací projektů prováděny dle platných právních předpisů a programových dohod, zda je u všech zapojených orgánů a správců prostředků řádně nastaven řídicí a kontrolní systém a zda projekty přispívají k naplňování cílů celého programu. Výsledky této paralelní kontroly byly shrnuty do společné zprávy a schváleny prezidenty NKÚ a NIK 28. března 2014.

C.2.1.2 Auditní mise evropských institucí v ČR

Hlavní postavení v oblasti externího auditu prostředků rozpočtu EU zaujímá EÚD. V roce 2013 se v České republice uskutečnilo celkem 12 auditních misí, při kterých NKÚ koordinoval výměnu informací mezi EÚD a kontrolovanými subjekty. Kontroloři NKÚ se misí účastnili v roli pozorovatelů. Dále NKÚ ve vybraných případech asistoval EÚD při získávání podkladů pro zpracovávané studie při provádění průzkumů či při ověřování informací. Přehled uskutečněných auditních misí EÚD včetně korespondenčních šetření je uveden v příloze č. 4.

Kontroloři NKÚ se v roce 2013 neúčastnili žádné auditní mise Komise. Zaměření a termíny deseti auditních misí Komise uskutečněných v roce 2013 v ČR uvádí příloha č. 5.

C.2.2 Mezinárodní spolupráce v rámci aktivit Kontaktního výboru¹⁰⁹

Vedoucí představitelé SAI členských států EU a členové pracovních skupin Kontaktního výboru soustředili v roce 2013 svou pozornost na témata spojená s úlohou externí kontroly v oblasti řízení finančních prostředků v jednotlivých členských státech. Na svém zasedání v říjnu 2013 přijal Kontaktní výbor rezoluce, které shrnují výsledky práce jeho pracovních skupin za uplynulý rok a určují formu a rozsah aktivit pro následující období. NKÚ se pravidelně účastní zasedání Kontaktního výboru a zástupci úřadu se aktivně podílejí na činnosti jeho pracovních skupin.

Pracovní skupina pro strukturální fondy V. se zabývala opatřeními, která vedou ke zjednodušení podmínek pro čerpání SF a ke zjednodušení implementace těchto fondů v jednotlivých členských státech. Výsledky své práce prezentovala v závěrečné zprávě, která mj. obsahovala doporučení k implementaci těchto opatření na národní úrovni. Zpráva detailně zpracovává opatření uplatněná v širokém spektru operačních programů a poskytuje důležité informace pro budoucí kontroly SAI a pro orgány zodpovědné za řádné zavádění programových opatření v oblasti SF.

Členové pracovní skupiny pro posouzení role externí kontroly se zabývali hledáním dalších zdrojů informací týkajících se externí kontroly a mandátu SAI v EU. Hlavním úkolem bylo nastavit komunikační procesy a mechanismy zajišťující včasné předávání údajů vztahujících se k činnosti SAI. S ohledem na rychlý proces přijímání legislativních opatření v institucích EU se pracovní skupina snažila najít řešení pro efektivní způsoby předávání důležitých zpráv a sdělení z dostupných informačních kanálů, ale zároveň se pokoušela nastavit nový systém, tzv. systém včasného varování, který by upozorňoval na rozhodovací procesy v EU týkající se externí kontroly a umožnil by členům Kontaktního výboru reagovat s dostatečným časovým předstihem.

¹⁰⁸ Zdroj: *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007–2013* – prosinec 2013, MMR–NOK leden 2014.

¹⁰⁹ Kontaktní výbor je shromáždění vedoucích představitelů SAI členských států EU a představitelů EÚD.

Společná pracovní skupina pro auditní činnost ve spolupráci s organizací SIGMA¹¹⁰ v roce 2013 i nadále poskytovala technickou podporu pro země, které se ucházejí o vstup do EU. NKÚ se v Černé Hoře podílel na přípravě konference, která měla za úkol zmapovat možnosti spolupráce mezi SAI kandidátských a potenciálně kandidátských zemí a jejich národními parlamenty. Dále se pracovní skupina aktivně účastnila příprav a průběhu odborného semináře k tématu výkonnostního auditu – tento seminář se konal v Bruselu pod záštitou Evropské komise.

Dlouhodobě se NKÚ podílí na činnosti pracovní sítě pro zprávy SAI o finančním řízení prostředků EU, cílem je najít spolehlivé zdroje informací a zkoumat možnosti jejich efektivního zpracování. SAI zapojené do sítě následně využívají tyto zdroje k vydávání národních zpráv o správě finančních prostředků EU ve svých zemích.

NKÚ je také členem pracovní skupiny, která posuzuje možnost spolupráce SAI členských států EU s Eurostatem¹¹¹ a národními statistickými úřady, a skupiny, která se zabývá vhodností mezinárodních účetních standardů pro veřejný sektor IPSAS (*International Public Sector Accounting Standards*) pro účely finančního vykazování v EU. NKÚ se zapojil do diskuze nad možností zavést jednotné účetní standardy pro veřejný sektor v EU, tzv. EPSAS (*European Public Sector Accounting Standards*). Komise podnikla zahajovací kroky a začala sledovat možnosti a posuzovat vhodnost samostatných standardů EPSAS pro EU. Zástupci NKÚ se účastnili seminářů a konferencí zabývajících se tématem IPSAS a EPSAS a následně se na konci roku 2013 přihlásili k členství v nově vznikající pracovní skupině Kontaktního výboru pro EPSAS, která bude monitorovat vývoj v oblasti účetních standardů pro veřejný sektor v EU.

110 SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management) je společnou iniciativou EU a OECD (Organisation for Economic Co-operation Development) primárně financovanou z prostředků EU s cílem podporovat reformy veřejné správy v zemích kandidátských, potenciálně kandidátských a zemích evropské sousedské politiky.

111 Eurostat je statistickým úřadem EU.

D. Prameny a literatura

- 1) *Akční plán pro zlepšení systému řízení a kontroly v rámci strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v ČR*, součást dopisu generálního ředitele pro regionální politiku ze dne 20. března 2012.
- 2) *Analýza stavu evropských fondů v období 2007–2013*, podklad pro jednání vlády zpracovaný MMR, č. j.: 4384/2014-27, ze dne 7. února 2014.
- 3) *Aktuální stav implementace PRV na období 2007–2013*, materiál je dostupný na www.eagri.cz.
- 4) Doporučení Komise pro doporučení Rady k národnímu programu reforem České republiky a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu České republiky na období 2012–2016, KOM(2013) 353 v konečném znění z 29. května 2013.
- 5) *EU budget 2012 – Financial Report*, Evropská komise 2013.
- 6) EU reporty vydané v minulých letech.
- 7) *Konvergenční program České republiky (aktualizace duben 2013)* schválený usnesením vlády ČR ze dne 24. dubna 2013 č. 290.
- 8) KZ 12/11 – Peněžní prostředky určené na modernizaci významných železničních uzlů.
- 9) KZ 12/13 – Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci operačního programu *Technická pomoc*.
- 10) KZ 12/15 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu *Ministerstvo zemědělství* za rok 2011, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva zemědělství za rok 2011.
- 11) KZ 12/18 – Peněžní prostředky určené na výstavbu dálnic a rychlostních komunikací.
- 12) KZ 12/19 – Peněžní prostředky určené na realizaci operačního programu *Lidské zdroje a zaměstnanost*.
- 13) KZ 12/21 – Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci operačního programu *Výzkum a vývoj pro inovace*.
- 14) KZ 12/27 – Peněžní prostředky určené na programy prevence před povodněmi.
- 15) KZ 12/35 – Vznik Úřadu práce ČR a hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státního rozpočtu a Evropské unie souvisejícími se vznikem a činností tohoto úřadu a s přípravou a realizací projektů v oblasti informačních systémů pro výplatu sociálních dávek.
- 16) KZ 12/36 – Peněžní prostředky použité na pořízení a provoz systému datových schránek.
- 17) KZ 13/02 – Daňové nedoplatky spravované finančními úřady.
- 18) KZ 13/03 – Peněžní prostředky určené na přímé platby.
- 19) KZ 13/04 – Peněžní prostředky určené na financování projektů realizovaných v rámci operačního programu *Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013*.
- 20) KZ 13/12 – Peněžní prostředky vynakládané na přípravu, realizaci a provoz systémů základních registrů.
- 21) KZ 13/14 – Peněžní prostředky určené na modernizaci železniční sítě.
- 22) KZ 13/15 – Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně.
- 23) *Měsíční monitorovací zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a národních zdrojů v programovém období 2007–2013* – prosinec 2013, MMR–NOK leden 2014.
- 24) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 539/2010 ze dne 16. 6. 2010, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti, pokud jde o zjednodušení určitých požadavků a o některá ustanovení týkající se finančního řízení.

- 25) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 472/2013 ze dne 21. května 2013, o posílení hospodářského a rozpočtového dohledu nad členskými státy eurozóny, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi.
- 26) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 473/2013 ze dne 21. května 2013, o společných ustanoveních týkajících se sledování a posuzování návrhů rozpočtových plánů a zajišťování nápravy nadměrného schodku členských států v eurozóně.
- 27) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006.
- 28) Nařízení Rady (EU, Euratom) č. 1311/2013 ze dne 2. prosince 2013, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2014–2020.
- 29) Návrh *dohody o partnerství* schválený vládou ČR dne 9. dubna 2014.
- 30) Návrh směrnice Rady, kterou se provádí posílená spolupráce v oblasti daně z finančních transakcí, KOM(2013) 71 ze dne 14. února 2013.
- 31) Návrh směrnice Rady o společném systému daně z finančních transakcí a změně směrnice 2008/7/ES, KOM(2011) 594 ze dne 28. září 2011.
- 32) Návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o povinnou automatickou výměnu informací v oblasti daní, KOM(2013) 348 ze dne 12. června 2013.
- 33) Návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2011/96/EU o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států, KOM(2013) 814 ze dne 25. listopadu 2013.
- 34) Podklady MF, odbor Národní fond, únor 2014.
- 35) Podklady MF, odbor Auditní orgán, únor 2014.
- 36) Podklady na 107. plenární schůzi Rady hospodářské a sociální dohody ČR k *Programu rozvoje venkova* a operačnímu programu *Rybářství 2007–2013*, MZe, březen 2014; podklady SZIF – přehledy o vyplacených prostředcích SZIF v oblastech SZP v roce 2013, rozpočet SZIF a jeho čerpání v roce 2013.
- 37) Podklad MZe – přehled o vyplacených prostředcích na OPR v letech 2011, 2012 a 2013.
- 38) *Pokyny ke stanovení finančních oprav, které se použijí pro výdaje spolufinancované ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v případě nedodržení pravidel pro veřejné zakázky* ze dne 29. listopadu 2007, COCOF 07/0037/03-CS.
- 39) Pokyn GFŘ-D-9 ze dne 27. června 2012 a pokyn GFŘ-D-11 ze dne 1. srpna 2012.
- 40) Sdělení Komise Evropskému parlamentu: *Ochrana rozpočtu Evropské unie do konce roku 2012*, KOM(2013) 682 ze dne 26. září 2013.
- 41) *Principy nastavení a distribuce přímých plateb a opatření v rámci Programu rozvoje venkova v podmínkách ČR na období 2014–2020*, příloha tiskové zprávy MZe ze dne 21. ledna 2013.
- 42) Předkládací zpráva k *Analýze stavu evropských fondů v období 2007–2013* ministryně pro místní rozvoj (materiál na jednání vlády ČR dne 10. února 2014 – usnesení č. 94), únor 2014.
- 43) Publikace *Zemědělství 2012*, MZe 2013.
- 44) Rezoluce Evropského parlamentu v dokumentu A7-0116/2013 ze dne 17. dubna 2013.
- 45) Rozhodnutí Rady 2007/436/ES, Euratom, o systému vlastních zdrojů Evropských společenství.

- 46) Rozhodnutí Rady 2013/52/EU, kterým se povoluje posílená spolupráce v oblasti daně z finančních transakcí.
- 47) Sdělení Komise: *Roční analýza růstu na rok 2013*, KOM(2012) 750 v konečném znění ze dne 28. listopadu 2012.
- 48) Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Akční plán pro posílení boje proti daňovým podvodům a únikům*, KOM(2012) 722 ze dne 6. prosince 2012.
- 49) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: *Politika soudržnosti: Strategická zpráva 2013 o provádění programů na období 2007–2013*, KOM(2013) 210 ze dne 18. dubna 2013.
- 50) Směrnice Rady 2006/112/ES, o společném systému daně z přidané hodnoty.
- 51) Směrnice Rady 2011/16/EU, o správním spolupráci v oblasti daní a o zrušení směrnice 77/799/EHS.
- 52) Směrnice Rady 2013/42/EU, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o mechanismus rychlé reakce proti podvodům v oblasti DPH.
- 53) Směrnice Rady 2013/43/EU, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o volitelné a dočasné používání mechanismu přenesení daňové povinnosti ve vztahu k dodání některého zboží a poskytnutí některých služeb s vysokým rizikem podvodů.
- 54) Společné prohlášení Rady Evropské unie o vlastních zdrojích, 15997/13 ADD1 ze dne 25. listopadu 2013.
- 55) *Strategie pro růst – české zemědělství a potravinářství v rámci Společné zemědělské politiky EU po roce 2013*; MZe prosinec 2012.
- 56) Usnesení vlády ČR ze dne 10. února 2014 č. 94, *k Analýze stavu evropských fondů v období let 2007 až 2013*.
- 57) *Úřední věstník Evropské unie* ze dne 14. listopadu 2013, část IV. *Informace*.
- 58) *Věstník NKÚ*.
- 59) *Víceletý národní strategický plán pro akvakulturu*; MZe únor 2014.
- 60) *Výroční zpráva EÚD o plnění rozpočtu za rozpočtový rok 2012*, EÚD 2013.
- 61) *Výroční zpráva o činnosti Státního zemědělského intervenčního fondu a čerpání finančních prostředků za rok 2007*, SZIF 2008.
- 62) *Výroční zpráva Státního zemědělského intervenčního fondu za rok 2008*, SZIF 2009.
- 63) *Výroční zpráva o činnosti Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) za rok 2009*, SZIF 2010.
- 64) *Výroční zpráva o činnosti Státního zemědělského intervenčního fondu a čerpání finančních prostředků za rok 2010*, SZIF 2011.
- 65) *Výroční zpráva o činnosti Státního zemědělského intervenčního fondu a čerpání finančních prostředků za rok 2011*, SZIF 2012.
- 66) *Výroční zpráva o činnosti Státního zemědělského intervenčního fondu a čerpání finančních prostředků za rok 2012*, SZIF 2013.
- 67) *Vývoj ekonomiky České republiky v roce 2012*, Český statistický úřad 2013.
- 68) Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství.
- 69) Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu).
- 70) Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

- 71) Zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon).
- 72) Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.
- 73) Zákon č. 502/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
- 74) Závěry Evropské rady (víceletý finanční rámec) ze dne 7. a 8. února 2013, EUCO 37/13.
- 75) Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: *Ochrana finančních zájmů EU – Boj proti podvodům – Výroční zpráva za rok 2012*, KOM(2013) 548 ze dne 24. července 2013.
- 76) Sdělení Komise Evropskému parlamentu: *Ochrana rozpočtu EU do konce roku 2012*, KOM(2013) 682 ze dne 26. září 2013.
- 77) Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o fungování elektronického systému pro dohled nad přepravou zboží podléhajícího spotřební dani v režimu s podmíněným osvobozením od spotřební daně a o uplatňování pravidel správní spolupráce v oblasti spotřebních daní podle č. 8 odst. 3 rozhodnutí č. 1152/2003/ES, čl. 45 odst. 1 směrnice 2008/118/ES, čl. 35 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 2073/2004 a nařízení Rady (EU) č. 389/2012, KOM(2013) 850 ze dne 3. prosince 2013.
- 78) Zvláštní zpráva EÚD č. 1/2013: *Byla podpora EU potravinářskému průmyslu na přidávání hodnoty zemědělským produktům účelná a efektivní?*, EU 2013.
- 79) Zvláštní zpráva EÚD č. 6/2013: *Dosáhly členské státy a komise prostřednictvím opatření pro diverzifikaci hospodářství venkova efektivnosti nákladů?*, EU 2013.
- 80) Zvláštní zpráva EÚD č. 8/2013: *Podpora na zvýšení hospodářské hodnoty lesů z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova*, EU 2013.
- 81) Zvláštní zpráva EÚD č. 10/2013: *Společná zemědělská politika: Má zvláštní podpora poskytovaná podle článku 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009 kvalitní koncepci a je dobře prováděna?*, EU 2013.
- 82) Zvláštní zpráva EÚD č. 12/2013: *Mohou Komise a členské státy prokázat, že rozpočtové prostředky EU přidělené na politiku rozvoje venkova jsou dobře vynakládány?*, EU 2013.
- 83) Zvláštní zpráva EÚD č. 18/2013: *Spolehlivost výsledků kontrol, které provádějí členské státy u zemědělských výdajů*, EU 2014.

Použité internetové servery:

- <http://www.agroweb.cz>
- <http://www.asocr.cz>
- <http://www.eagri.cz>
- <http://ec.europa.eu>
- <http://www.eca.eu>
- <http://www.euractiv.cz>
- <http://www.eurosai.org>
- <http://www.intosai.org>
- <http://www.contactcommittee.eu>
- <http://www.dotacni.info/strategicke-dokumenty-eu-a-jejich-vliv-na-tvorbu-narodnich-strategii>
- <http://www.mfcr.cz>
- <http://www.mmr.cz>
- <http://www.nku.cz>
- <http://www.strukturalni-fondy.cz>
- <http://www.szif.cz>
- <http://www.vlada.cz>

E. Přílohy

Příloha č. 1 – Přehled čerpání OP v programovém období 2007–2013 k 31. 12. 2013

Operační program	Cíl	Fond	Alokace 2007–2013	Vyčerpáno (žádosti o platbu odeslané Komisí od 1. 7. 2007 do 31. 12. 2013)	Vyčerpáno z alokace	Zbývá vyčerpat do konce programového období
			€	€	%	€
OP <i>Doprava</i>	1	EFRR	1 217 852 810	950 666 463	78,1	267 186 347
		FS	4 603 637 553	2 297 697 340	49,9	2 305 940 213
OP <i>Životní prostředí</i>	1	EFRR	702 482 212	282 584 930	40,2	419 897 282
		FS	4 215 384 886	1 935 207 609	45,9	2 280 177 277
OP <i>Podnikání a inovace</i>	1	EFRR	3 120 690 664	2 014 092 014	64,5	1 106 598 650
OP <i>Lidské zdroje a zaměstnanost</i>	1	ESF	1 877 261 368	1 024 950 398	54,6	852 310 970
	2	ESF	23 923 899	10 103 499	42,2	13 820 400
OP <i>Výzkum a vývoj pro inovace</i>	1	EFRR	2 070 680 884	749 856 178	36,2	1 320 824 706
Integrovaný OP	1	EFRR	1 591 356 687	799 432 652	50,2	791 924 035
	2	EFRR	27 665 621	14 428 281	52,2	13 237 340
OP <i>Vzdělávání pro konkurenceschopnost</i>	1	ESF	1 759 704 740	891 998 648	50,7	867 706 092
	2	ESF	12 108 402	5 634 870	46,5	6 473 532
OP <i>Technická pomoc</i>	1	EFRR	173 060 075	81 985 375	47,4	91 074 700
	2	EFRR	2 844 888	1 326 316	46,6	1 518 572
ROP <i>Severozápad</i>	1	EFRR	762 765 901	433 814 212	56,9	328 951 689
ROP <i>Moravskoslezsko</i>	1	EFRR	750 981 748	449 751 041	59,9	301 230 707
ROP <i>Jihovýchod</i>	1	EFRR	720 363 547	498 728 927	69,2	221 634 620
ROP <i>Střední Morava</i>	1	EFRR	672 244 025	405 123 759	60,3	267 120 266
ROP <i>Severovýchod</i>	1	EFRR	671 291 163	459 016 165	68,4	212 274 998
ROP <i>Jihozápad</i>	1	EFRR	633 653 121	378 822 117	59,8	254 831 004
ROP <i>Střední Čechy</i>	1	EFRR	571 717 102	365 199 463	63,9	206 517 639
OP <i>Praha – Konkurenceschopnost</i>	2	EFRR	243 181 406	142 362 484	58,5	100 818 922
OP <i>Praha – Adaptabilita</i>	2	ESF	114 797 583	65 317 106	56,9	49 480 477
OP <i>Přeshraniční spolupráce ČR–PL</i>	3	EFRR	219 459 344	153 192 600	69,8	66 266 744
EFRR			14 152 291 198	8 180 382 977	57,8	5 971 908 221
ESF			3 787 795 992	1 998 004 521	52,7	1 789 791 471
FS			8 819 022 439	4 232 904 949	48,0	4 586 117 490
CELKEM			26 759 109 629	14 411 292 447	53,9	12 347 817 182

Zdroj: MF, odbor Národní fond, 2014.

Příloha č. 2 – Přehled plnění pravidla n+3/n+2 pro alokaci roku 2009 k 31. 12. 2013

Operační program	Cíl	Kumulativní limit pro plnění pravidla v roce 2013	Zálohové platby	Odeslané žádosti o platbu v letech 2007 až 2013	Alokace velkých projektů	Míra plnění pravidla v roce 2013	Výše automatického zrušení závazku	Výše automatického zrušení závazku v příp. schválení výjimky
		v mil. €	v mil. €	v mil. €	v mil. €	%	v mil. €	v mil. €
OP <i>Doprava</i>	1	765	105	951	30	100	0	0
		2 953	483	2 298	1 216	100	0	0
OP <i>Životní prostředí</i>	1	449	63	283	0	77	103	99
		2 704	443	1 935	131	93	195	93
OP <i>Podnikání a inovace</i>	1	1 978	274	2 014		100	0	0
OP <i>Lidské zdroje a zaměstnanost</i>	1	1 166	163	1 025		100	0	0
	2	17	2	10		74	4	4
OP <i>Výzkum a vývoj pro inovace</i>	1	1 327	186	750	511	100	0	0
Integrovaný OP	1	1 001	140	799	98	100	0	0
	2	19	3	14		89	2	1
OP <i>Vzdělávání pro konkurenceschopnost</i>	1	1 162	163	892		91	106	106
	2	11	2	6		65	4	4
OP <i>Technická pomoc</i>	1	125	22	82		83	21	20
	2	2	0,4	1		81	0,4	0,4
ROP <i>Severozápad</i>	1	487	67	434		100	0	0
ROP <i>Moravskoslezsko</i>	1	467	64	450		100	0	0
ROP <i>Jihovýchod</i>	1	460	63	499		100	0	0
ROP <i>Střední Morava</i>	1	429	59	405		100	0	0
ROP <i>Severovýchod</i>	1	428	59	459		100	0	0
ROP <i>Jihozápad</i>	1	404	56	379		100	0	0
ROP <i>Střední Čechy</i>	1	365	50	365		100	0	0
OP <i>Praha – Konkurenceschopnost</i>	2	156	21	142		100	0	0
OP <i>Praha – Adaptabilita</i>	2	71	10	65		100	0	0
OP <i>Přeshraniční spolupráce ČR–PL</i>	3	143	20	153		100	0	0
EFRR		9 007	1 254	8 180	638	99	127	120
ESF		2 426	340	1 998	0	95	115	115
FS		5 656	926	4 233	1 347	97	195	93
CELKEM		17 089	2 519	14 411	1 985	97	437	327

Zdroj: MF, odbor Národní fond, 2014.

Pozn.: Výjimkou zmíněnou v posledním sloupci této tabulky je myšlena výjimka dle čl. 95 a 96 obecného nařízení (nařízení Rady (ES) č. 1083/2006).

Příloha č. 3 – Orientační přiděl prostředků pro programy financované z ESI fondů v období 2014–2020

(v mil. €)

Operační program	ESI fondy	Celkem	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost		4 170	561	572	584	595	607	619	632
	EFRR	4 170	561	572	584	595	607	619	632
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání		2 780	374	381	389	397	405	413	421
	EFRR	1 548	208	212	217	221	225	230	234
	ESF	1 232	166	169	172	176	179	183	187
OP Životní prostředí		2 565	343	351	359	367	374	382	389
	EFRR	375	50	51	52	54	55	56	57
	FS	2 191	292	300	307	313	320	326	332
OP Doprava		4 696	628	643	657	672	685	700	712
	EFRR	627	84	86	88	90	91	93	95
	FS	4 068	543	556	570	582	594	606	617
Integrovaný regionální OP		4 871	655	668	682	695	709	723	738
	EFRR	4 871	655	668	682	695	709	723	738
OP Technická pomoc		224	30	31	31	32	33	33	34
	EFRR	224	30	31	31	32	33	33	34
OP Lidské zdroje a zaměstnanost		2 136	293	297	297	303	309	315	321
	ESF	2 122	285	291	297	303	309	315	321
	IZM	14	8	6	0	0	0	0	0
OP Praha – pól růstu ČR		202	27	28	28	29	29	30	30
	EFRR	154	21	21	21	22	22	23	23
	ESF	48	6	7	7	7	7	7	7
Program rozvoje venkova		2 170	314	313	312	310	309	307	306
	EZFRV	2 170	314	313	312	310	309	307	306
OP Rybářství		0	0	0	0	0	0	0	0
	ENRF	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem		23 814	3 225	3 284	3 339	3 400	3 460	3 523	3 583

Zdroj: návrh dohody o partnerství schválený vládou ČR dne 9. dubna 2014.

Příloha č. 4 – Přehled auditních misí EÚD 2012 a 2013

Rok	Datum provedení	Předmět auditu (program)	Typ auditu	Forma auditu	
2012	1	13. 2. – 2. 3.	<i>Evropský fond pro regionální rozvoj: OP Podnikání a inovace</i>	DAS	Na místě
	2	14.–16. 5. 18.–22. 6.	Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova	Audit výkonnosti	Na místě
	3	1.–10. 10.	Opatření na podporu podnikatelských inkubátorů spolufinancovaných z <i>Evropského fondu pro regionální rozvoj</i>	Audit výkonnosti	Na místě
	4	22.–26. 10.	Podpora pro rozvoj venkova z <i>Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova</i> (platby 1. čtvrtletí 2012)	DAS	Na místě
	5	5.–8. 11.	<i>Program celoživotního učení</i>	DAS	Na místě
	6	5.–9. 11.	Podpora pro rozvoj venkova z <i>Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova</i> (platby 2. čtvrtletí 2012)	DAS	Na místě
	7	4.–6. 12.	Statistiky obsahující výsledky administrativních kontrol a kontrol na místě	Audit spolehlivosti dat	Na místě
	Únor	Žádost o informace o výdajích souvisejících s výzkumem financovaných ze strukturálních fondů (EFRR)		Dotazníkově	
	Březen	Průzkum/přehled národních a/nebo regionálních plánů pro subvence na dopravní obslužnost v rámci aktivit pro přechod na jiný druh dopravy a zamezení dopravního ruchu/provozu – program <i>Marco Polo</i>		Dotazníkově	
	Květen	Průzkum zaměřený na systém dovozování jistoty v oblasti soudržnosti		Dotazníkově	
	Listopad	Žádost o informace o velkých projektech EFRR a rozsáhlých projektech <i>Fondu soudržnosti</i> v České republice za programové období 2007–2013		Dotazníkově	
	Prosinec	Návštěva v souvislosti s auditem reformy regulačního a dohledového systému, která byla zahájena Evropskou komisí s cílem reagovat na krizi v bankovním sektoru		Dotazníkově	

Rok	Datum provedení	Předmět auditu (program)	Typ auditu	Forma auditu	
2013	1	10.–14. 12. 2012 21.–25. 1. 2013 4.–8. 2. 2013	<i>Evropský fond pro regionální rozvoj, OP Životní prostředí</i>	DAS	Na místě
	2	27.–29. 1.	<i>Evropský rybářský fond</i>	DAS	Na místě
	3	4.–8. 3.	<i>Evropský zemědělský záruční fond</i>	DAS	Na místě
	4	18.–25. 2.	Projekty z oblasti biologické rozmanitosti spolufinancované <i>Evropským fondem regionálního rozvoje</i> v rámci priority 6 operačního programu <i>Životní prostředí</i>	Audit výkonnosti	Na místě
	5	2.–9. 4. 29.–31. 10.	Kvalita vody v povodí Dunaje	Audit výkonnosti	Na místě
	6	19.–30. 8.	<i>Evropský zemědělský záruční fond</i>	DAS	Na místě
	7	27. 8. – 5. 9.	<i>Evropský sociální fond, operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost</i>	DAS	Na místě
	8	9.–13. 9.	Podpora pro rozvoj venkova z <i>Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova</i>	DAS	Na místě
	9	30. 9. – 4. 10.	Projekty infrastruktury vnitrozemské vodní dopravy spolufinancované z fondů politiky soudržnosti a fondů TEN-T	Audit výkonnosti	Na místě
	10	19.–22. 11.	<i>Evropský sociální fond, OP Lidské zdroje a zaměstnanost</i>	DAS	Na místě
	11	25. 11. – 5. 12.	<i>Evropský fond pro regionální rozvoj, OPD</i>	DAS	Na místě
	12	11.–15. 11.	Podpora pro rozvoj venkova z <i>Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova</i>	DAS	Na místě
		Únor	Žádost o informace: monitorování a hodnocení <i>Programu rozvoje venkova</i>		Dotazníkově
		Květen	Průzkum týkající se projektů spolufinancovaných z EFRR v období 2007–2013 v oblasti obnovy zanedbaných městských území		Dotazníkově
		Červenec	Audit přístupu EU k včelařství a zdraví včel		Dotazníkově
		Listopad	Audit postupů uplatňovaných členskými státy s cílem zajistit přiměřenost nákladů na programy pro rozvoj venkova		Dotazníkově

Zdroj: tabulku připravil NKÚ, odbor mezinárodních vztahů.

Příloha č. 5 – Přehled auditních a ověřovacích misí Komise v letech 2012 a 2013

Rok	Auditní mise	Předmět auditu	Druh auditu	Závěrečná zpráva
2012	DG Empl	OP <i>Lidské zdroje a zaměstnanost</i>	Audit systému se vzorkem operací	Ano
	DG Regio	OP <i>Výzkum a vývoj pro inovace</i>	Audit systému / audit operací	Ano
	DG Regio	ROP <i>Severozápad</i>	Audit systému / audit operací	Ano Korekce 10 % na výzvy a 12,41 % na výdaje
	DG Regio	OP <i>Doprava</i>	Audit operací	Ano Korekce 10 % na všechny platby 1. 1. 2007 až 31. 8. 2012
	DG Regio	OP <i>Životní prostředí</i>	Audit systému / audit operací	Ano Korekce 5 % na všechny platby 1. 1. 2007 až 31. 8. 2012
2013	DG Empl	OP <i>Praha – Adaptabilita</i>		Ano
	DG Mare	OPR		Ne
	DG Regio	ROP <i>Střední Čechy</i>		Ne
	DG Regio	NOK, PCO, AO + tematické OP: OPD, IOP		Ne
	DG Regio	OP <i>Podnikání a inovace</i>		Ne
	DG Regio	ROP <i>Severovýchod</i>		Ne
	DG Regio	NOK, PCO, AO + region. OP: OPPK, ROP MS + OPR		Ne
	DG Regio	ROP <i>Severní Morava</i>		Ne
	DG Regio	Platební a certifikační orgán		Ne
DG Regio	Audit výkonu – technická pomoc		Ne	

Zdroj: MF (odbor 52 – Auditní orgán), informace ze dne 19. února 2014.

Příloha č. 6 – Přehled kontrolních akcí provedených NKÚ v letech 2012–2013 částečně či zcela zaměřených na prostředky rozpočtu EU

Číslo KA	Předmět kontroly	Zveřejnění ve Věstníku NKÚ (částka/rok)
12/11	Peněžní prostředky určené na modernizaci významných železničních uzlů	1/2013
12/13	Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci operačního programu <i>Technická pomoc</i>	1/2013
12/15	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo zemědělství</i> za rok 2011, účetní závěrka a finanční výkazy Ministerstva zemědělství za rok 2011	2/2013
12/18	Peněžní prostředky určené na výstavbu dálnic a rychlostních komunikací	3/2013
12/19	Peněžní prostředky určené na realizaci operačního programu <i>Lidské zdroje a zaměstnanost</i>	2/2013
12/21	Peněžní prostředky Evropské unie a státního rozpočtu určené na realizaci operačního programu <i>Výzkum a vývoj pro inovace</i>	3/2013
12/27	Peněžní prostředky určené na programy prevence před povodněmi	3/2013
12/35	Vznik Úřadu práce ČR a hospodaření s majetkem a peněžními prostředky státního rozpočtu a Evropské unie souvisejícími se vznikem a činností tohoto úřadu a s přípravou a realizací projektů v oblasti informačních systémů pro výplatu sociálních dávek	3/2013
12/36	Peněžní prostředky použité na pořízení a provoz systému datových schránek	3/2013
13/02	Daňové nedoplatky spravované finančními úřady	1/2014
13/03	Peněžní prostředky určené na přímé platby	4/2013
13/04	Peněžní prostředky určené na financování projektů realizovaných v rámci operačního programu <i>Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2007–2013</i>	4/2013
13/12	Peněžní prostředky vynakládané na přípravu, realizaci a provoz systémů základních registrů	4/2013
13/14	Peněžní prostředky určené na modernizaci železniční sítě	1/2014
13/15	Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně	4/2013

Zdroj: Věstník NKÚ.

